

OPERAT UZDROWISKOWY

GOCZAŁKOWICE-ZDRÓJ

GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ, 2018 R.

Zamawiający:

Gmina Goczałkowice Zdrój

Wykonawca:

Eko-Log Sp. z o.o.
ul. Świątowiedzka 6/4
61-058 Poznań

Autorzy opracowania:

inż. Katarzyna Walkowiak
mgr Jakub Smakulski
mgr Paulina Marchewka

Spis treści

1. WSTĘP.....	6
Działania te były ukierunkowane na :	7
2. REGULACJE PRAWNE.....	8
3. CHARAKTERYSTYKA WYMAGAŃ PRAWNYCH	9
4. INFORMACJE O UZDROWISKU GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ.....	10
5. NAZWA GMINY I OBSZAR OBJĘTY WYSTĄPIENIEM O NADANIE STATUSU UZDROWISKA.....	14
5.1 Charakterystyka ogólna.....	14
5.2 Zasoby przyrodnicze	17
5.3 Uwarunkowania społeczno – gospodarcze	22
5.4 Zaopatrzenie w gaz, ciepło i energię elektryczną.....	26
5.5 Infrastruktura turystyczna	29
5.6 Infrastruktura komunikacyjna	39
6. OPIS ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU UZDROWISKA Z UWZGLĘDNIENIEM POWIERZCHNI I GRANIC STREF OCHRONY UZDROWISKOWEJ.....	43
7. OKREŚLENIE PROJEKTOWANYCH STREF OCHRONY UZDROWISKOWEJ WRAZ Z OKREŚLENIEM KONIECZNYCH DO ZACHOWANIA TERENÓW ZIELENI I TERENÓW BIOLOGICZNIE CZYNNYCH.....	50
8. OPIS WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZYCH NATURALNYCH SUROWCÓW LECZNICZYCH I WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZYCH KLIMATU NA OBSZARZE, KTÓRY BĘDZIE OBJĘTYM WYSTĄPIENIEM O NADANIE STATUTU UZDROWISKA ALBO STATUTU OBSZARU OCHRONY UZDROWISKOWEJ.....	56
8.1. Zasoby naturalnych surowców leczniczych i ich właściwości lecznicze	56
8.2. Informacje o klimacie oraz o stanie sanitarnym powietrza, natężeniu hałasu i pól elektromagnetycznych i ich właściwości lecznicze.....	59
9. ŚWIADECTWA POTWIERDZAJĄCE WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE NATURALNYCH SUROWCÓW LECZNICZYCH I WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE KLIMATU	62
10. INFORMACJE NA TEMAT DZIAŁAJĄCYCH ZAKŁADÓW LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO ORAZ URZĄDZEŃ LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO LUB DANE O PLANACH W TYM ZAKRESIE	62
10.1 Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego.....	63
10.2 Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego	82
11. WSKAZANIE KIERUNKÓW LECZNICZYCH	86
12. OPIS ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW I TERENÓW GÓRNICZYCH ZE WSKAZANIEM, ZGODNIE Z PRZEPISAMI PRAWA GEOLOGICZNEGO I GÓRNICZEGO, ICH WYZNACZONYCH GRANIC LUB PROJEKTOWANEGO POŁOŻENIA, NAZWY KOPALINY GŁÓWNEJ ORAZ TOWARZYSZĄCEJ.....	92
13. INFORMACJE O UJĘCIACH WODY, SIECI WODNO-KANALIZACYJNEJ, OCZYSZCZALNIACH ŚCIEKÓW, GOSPODARCE ODPADAMI ORAZ O MOGĄCYCH WYSTĄPIĆ ZAGROŻENIACH EKOLOGICZNYCH	98
13.1. Gospodarka wodno-ściekowa	98
13.2. Gospodarka odpadami	102

13.3. Zagrożenia ekologiczne.....	107
14. INFORMACJE O STANIE CZYSTOŚCI POWIETRZA ORAZ NATĘŻENIU HAŁASU, OPRACOWANE ZGODNIE Z ODREBNYMI PRZEPISAMI	110
15. ZAŁĄCZNIKI	122

Spis tabel

Tabela 1. Ruch naturalny ludności w gminie Goczałkowice-Zdrój w latach 2012-2017.....	23
Tabela 2. Strukturę ludności gminy według ekonomicznej grupy wieku	24
Tabela 3. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w latach 2012 – 2017 w Goczałkowice-zdrój	25
Tabela 4. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w roku 2017	25
Tabela 5. Podmioty gospodarcze według działów PKD 2007	26
Tabela 6. Obiekty zbiorowego zakwaterowania na terenie Gminy Goczałkowice Zdrój	30
Tabela 7. Baza noclegowa na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój.....	32
Tabela 8. Obiekty gastronomiczne na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój	32
Tabela 9. Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie Goczałkowic-Zdroju.....	39
Tabela 10. Drogi gminne i ich standard techniczny	40
Tabela 11. Bilans terenów zieleni oraz terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej.....	55
Tabela 12. Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Uzdrawiska Goczałkowice-Zdrój	63
Tabela 13. Charakterystyka zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w Goczałkowicach-Zdroju	65
Tabela 14. Charakterystyka Sanatorium Uzdrawiskowego "GWAREK"	67
Tabela 15. Charakterystyka Szpitala Uzdrawiskowego "GWAREK"	68
Tabela 16. Charakterystyka Zakładu Przyrodoleczniczego „GWAREK”	70
Tabela 17. Charakterystyka Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dorosłych.....	71
Tabela 18. Charakterystyka pawilonów Sanatorium Rehabilitacyjnego dla Dorosłych	72
Tabela 19. Charakterystyka Szpitala Uzdrawiskowego dla Dzieci "STOKROTKA"	74
Tabela 20. Układ funkcjonalny zakładu przyrodoleczniczego	77
Tabela 21. Wykaz prowadzonych zabiegów w poszczególnych działach zakładu przyrodoleczniczego wraz z liczbą stanowisk zabiegowych oraz liczbą pacjentów poddanych zabiegowi.	79
Tabela 22. Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Goczałkowic-Zdroju	82
Tabela 23. Zmiany długości czynnej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w gminie Goczałkowice-Zdrój w latach 2013-2017.....	99
Tabela 24. Jakość ścieków wprowadzanych do wód kanału „Kanał Rybacki – Kanar”	101
Tabela 25. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia	116
Tabela 26. Ocena jakości powietrza w strefie śląskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w 2017 roku.....	117

Spis rycin

Rycina 1. Położenie gminy Goczałkowice Zdrój	15
Rycina 2. Położenie gminy Goczałkowice-Zdrój na tle mezoregionów	17
Rycina 3. Położenie gminy Goczałkowice-Zdrój na tle Obszarów Natura 2000	20
Rycina 4. Zmiany liczby ludności na terenie gminy Goczałkowice Zdrój w latach 2014-2017	23

CZEŚĆ I. OPISOWA

1. WSTĘP

W 1856 r. przy okazji prac wiertniczych odkryto tutaj źródła solanki jodobromowej, która później przyczyniła się do założenia Uzdrowiska. Wkrótce z wielkim rozmachem zbudowano pierwsze obiekty: łaźienki, dom zdrojowy, pijalnię oraz pensjonat. W pijalni, całej z drewna, ozdobionej perłowymi inkrustacjami mieścił się marmurowy basen osadzony na kamiennych postumentach. Z niego efektownymi przewodami przepływała solanka, którą dowolnie czerpać mogli kuracjusze. Pijalnia połączona była z domem zdrojowym krytym deptakiem o długości 88 m. Tak, w maju 1862 r. rozpoczął się pierwszy sezon kuracyjny. Przyjechało tu wówczas 262 kuracjuszy pragnących leczyć swe reumatyczne dolegliwości. W 1932 r. nastąpiła zmiana w nazwie wsi na Goczałkowice-Zdrój. Samodzielność gminy kontynuowana od wieków średnich przerwana została w 1975 r., kiedy to włączono ją do Pszczyny. Od 1992 r. znów stała się odrębną jednostką administracyjną.

W uzdrowisku Goczałkowice-Zdrój lecznictwo uzdrowiskowe prowadzone jest na podstawie decyzji Nr 30 Ministra Zdrowia z dnia 30.04.2009 r. Nr MZ-OZU-520-16128-3/GR/09, zmienionej decyzją Nr 67 Ministra Zdrowia z dnia 13.03.2013 r. Nr MZ-OZU-520-31126-1/WS/13 i zmienionej decyzją Nr 30A Ministra Zdrowia z dnia 07.01.2015 r. Nr MZ-OZU-523-445/WS/14 uzupełnioną decyzją Ministra Zdrowia z dnia 03.02.2015 r. Nr OZU.523.100.2015.

W decyzji Nr 30 Gmina otrzymała zalecenia w zakresie usunięcia uchybień i wskazania co do prowadzenia intensywnych działań w zakresie:

- szczegółowego monitoringu poziomu hałasu w kilku punktach i w różnych porach roku,
- systematycznej analizy warunków sanitarnych powietrza i hałasu,
- przebudowy układu komunikacyjnego w celu wyłączenia z ruchu samochodowego części ulic znajdujących się w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej,
- ograniczenia emisji akustycznej pochodzącej głównie z komunikacji samochodowej, w szczególności samochodów ciężarowych na drodze krajowej,
- poprawy stanu technicznego dróg na terenie uzdrowiska,
- zastosowania ekranów akustycznych tłumiących hałas oraz ekranów zielonych, które oprócz tłumienia hałasu poprawią estetykę zieleni niskiej,
- ograniczenia prędkości pojazdów na drodze krajowej,
- przyspieszenia budowy drogi ekspresowej S1 na trasie Bielsko-Biała - Mysłowice, odciążającej DK 1.

Działania te były ukierunkowane na :

- polepszenia warunków prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego i poprawy stanu powietrza atmosferycznego w celu usunięcia uchybień wskazanych w decyzji Nr 30 z dnia 30.04.2009r. (Nr. MZ-OZU-520-16128-3/GR/09)
- ograniczenia hałasu.

Potwierdzeniem w/w działań w okresie ostatnich w latach 2009-2016 są:

- ocena jakości powietrza w gminie uzdrowiskowej Goczałkowice-Zdrój w aspekcie działań podjętych w oparciu o zalecenia zawarte w decyzji Nr 30 Ministra Zdrowia wydanej dnia 30.04.2009r. (MZ-OZU-520-16128-3/GR/09), sporządzone w oparciu o monitoring jakości powietrza w latach 2012-2016
- sprawozdanie z pomiarów hałasu szynowego na terenie uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój wykonane przez firmę SGS Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie ul. Bema 83, Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie ul. Cieszyńska 52a, wpisaną do KRS pod numerem 0000027334,
- sprawozdanie z pomiarów hałasu drogowego na terenie uzdrowiskowego Goczałkowice-Zdrój wykonane przez firmę SGS Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie ul. Bema 83, Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie ul. Cieszyńska 52a, wpisaną do KRS pod numerem 0000027334.
- świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu wystawione w czerwcu 2016 r. przez IMGW Państwowy Instytut Badawczy z siedzibą w Warszawie przy ul. Podleśnej.

W oparciu o udokumentowane właściwości lecznicze surowców leczniczych, w tym wody mineralnej i borowiny oraz właściwości leczniczych klimatu, ustalono dla Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój następujące kierunki lecznicze:

- 1) choroby ortopedyczno-urazowe,
- 2) choroby reumatologiczne,
- 3) choroby układu nerwowego,
- 4) osteoporoza.

Gmina Goczałkowice-Zdrój zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, zobligowana jest do aktualizacji operatu uzdrowiskowego. Zakres prac obejmuje przeprowadzenie niezbędnych badań do ustalenia właściwości leczniczych klimatu (badania elementów i zjawisk meteorologicznych, hałasu oraz pól elektromagnetycznych) oraz ocenę właściwości leczniczych klimatu w zakresie i na podstawie kryteriów określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu,

kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości. Operat Uzdrowiskowy jest podstawą działalności uzdrowiska i warunkuje utrzymanie statusu uzdrowiska. Zgodnie z w/w ustawą zawiera on przede wszystkim charakterystykę Gminy Goczałkowice-Zdrój pod względem utrzymania przez nią Statusu Uzdrowiska, ze szczególnym uwzględnieniem dostępnych na jej terenie naturalnych surowców leczniczych i klimatu. Operat został sporządzony w taki sposób, aby potwierdził, że analizowany obszar gminy Goczałkowice-Zdrój spełnia warunki zapisane w art. 39 w/w ustawy, uzasadniające utrzymanie statusu uzdrowiska.

Analiza obejmowała również obszar Sołectwa Zabłocie Solanka należącego do strefy „C” ochrony uzdrowiskowej. Zgodnie z art. 33 ust. 2 w/w ustawy status uzdrowiska zostanie nadany Gminie Goczałkowice-Zdrój i jednostki pomocniczej – sołectwa Zabłocie Solanka.

Niniejsza dokumentacja została opracowana na podstawie danych udostępnionych przez gminę Goczałkowice-Zdrój oraz danych pozyskanych z Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. Pozyskane informacje poddano analizie i weryfikacji. W opracowaniu uwzględniono obowiązujące akty prawne dotyczące uzdrowisk.

2. REGULACJE PRAWNE

- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych, ze zmianami (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 1056);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 2126 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 1566 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 1202 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 1073 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 788 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 2006 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 1445 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 992 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 799 ze zm.);

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 1510 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 poz. 2187 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 poz. 1152).

3. CHARAKTERYSTYKA WYMAGAŃ PRAWNYCH

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. szczegółowo określa:

- zasady nadawania oraz pozbawiania obszaru statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej,
- kierunki lecznicze uzdrowisk,
- zasady finansowania oraz warunki prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
- zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrowiskowym oraz zadania, jakie stawiane są gminom uzdrowiskowym.

Zgodnie z art. 43. ust.1. Gmina, na obszarze której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest obowiązana do sporządzenia i przedstawienia, nie rzadziej niż raz na 10 lat, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia operatu uzdrowiskowego, celem potwierdzenia spełniania przez jej obszar albo jego część wymagań określonych w ustawie.

Natomiast ust. 2 mówi, że jeżeli na podstawie złożonego operatu uzdrowiskowego minister właściwy do spraw zdrowia stwierdzi nieprawidłowości, wyznacza okres dostosowawczy w celu ich usunięcia. Okres ten nie może być dłuższy niż 5 lat.

Operat uzdrowiskowy jest sporządzany w formie pisemnej, w podziale na część opisową i graficzną. Część opisową operatu uzdrowiskowego sporządza się również w formie elektronicznej.

W części opisowej operatu uzdrowiskowego uwzględnia się w szczególności:

- 1) nazwę gminy;
- 2) określenie obszaru, który będzie objęty wystąpieniem o nadanie statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- 3) opis zagospodarowania przestrzennego obszaru, o którym mowa w pkt 2, z uwzględnieniem powierzchni i granic stref ochrony uzdrowiskowej, dokładnych danych o lokalizacji i stanie infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej, oraz prowadzonych robotach budowlanych dotyczących tej infrastruktury, a także terenów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy pod lecznictwo uzdrowiskowe oraz działalność rekreacyjno-wypoczynkową i działalność gospodarczą;

- 4) określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych;
- 5) opis właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu na obszarze, który będzie objęty wystąpieniem o nadanie statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- 6) świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i właściwości lecznicze klimatu;
- 7) informacje na temat działających zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego lub dane o planach w tym zakresie;
- 8) wskazanie kierunków leczniczych i przeciwwskazań dla przyszłego uzdrowiska;
- 9) opis istniejących obszarów i terenów górniczych ze wskazaniem, zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego, ich wyznaczonych granic lub projektowanego położenia, nazwy kopaliny głównej oraz towarzyszącej;
- 10) informacje o ujęciach wody, sieci wodno-kanalizacyjnej, oczyszczalniach ścieków, gospodarce odpadami oraz o mogących wystąpić zagrożeniach ekologicznych;
- 11) informacje o stanie czystości powietrza oraz natężeniu hałasu, opracowane zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 12) datę sporządzenia i podpis wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Część graficzna operatu uzdrowiskowego obejmuje mapy obszaru, któremu ma zostać nadany status uzdrowiska albo status obszaru ochrony uzdrowiskowej, z zaznaczeniem poszczególnych planowanych stref ochrony uzdrowiskowej oraz graficznym przedstawieniem informacji, o których mowa w ust. 4 pkt 3, 4, 7, 9 i 10.

Część graficzną sporządza się w skali nie mniejszej niż 1:5000 dla projektowanej strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, 1:10 000 wspólnie dla stref „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej oraz 1:25 000 wspólnie dla stref „A”, „B” i „C” ochrony uzdrowiskowej.

4. INFORMACJE O UZDROWISKU GOCZAŁKOWICE ZDRÓJ

Historia goczałkowickiego uzdrowiska sięga roku 1856, kiedy to na terenie Goczałkowic odkryto złoża solanki. Dzięki temu w krótkim czasie, w niewielkiej wsi powstał prężnie działający kurort, którego lata świetności trwały nieprzerwanie aż do 1939 roku.

Założycielami uzdrowiska byli: pszczyński lekarz – Adolph Babel, budowniczy – Wilhelm Czech oraz dwaj kupcy – Heinrich Schiller oraz Josef Lustig.

Niestety, wybuch II wojny światowej i związane z nią działania zbrojne nie oszczędziły miejscowej bazy leczniczo-zabiegowej. Zniszczeniu uległo wiele zabytkowych obiektów sanatoryjnych i większość medycznego sprzętu.

Powolna reaktywacja uzdrowiska rozpoczęła się dopiero w 1954 r. Z czasem powołano do życia Wojewódzki Ośrodek Reumatologiczno-Rehabilitacyjny – po przekształceniach Uzdrowisko Sp. z o.o., sanatorium rehabilitacyjne dla dzieci – „Stokrotka” oraz nowoczesne sanatorium „Gwarek”, założone przez Zarząd Główny Związku Zawodowego Górników.

Goczałkowice-Zdrój słyną z doskonałej bazy zabiegowej i są jednym z największych ośrodków reumatologiczno-rehabilitacyjnych w woj. śląskim. Uzdrowisko specjalizuje się w leczeniu: chorób narządu ruchu (ze szczególnym uwzględnieniem reumatologicznych i ortopedyczno-urazowych), chorób układu nerwowego i osteoporozy.

W jego ofercie znajdują się wprowadzone jako jedne z pierwszych w Polsce zabiegi z dziedziny krioterapii. O walorach goczałkowickiego Uzdrowiska świadczy liczba odwiedzających go kuracjuszy, korzystających z naturalnych bogactw miejscowości.

W dziejach goczałkowickiego lecznictwa na uwagę zasługuje jeszcze jedno wydarzenie. W latach 80-tych XIX wieku pod patronatem ówczesnej żony cesarza pruskiego Wilhelma II utworzono sanatorium dziecięce „Bethesda”, które świadczyło usługi medyczne na rzecz najmłodszych. W 1951 r. na mocy decyzji ówczesnego Minister Zdrowia w budynku Bethedy otwarto Sanatorium Rehabilitacyjne „Stokrotka”, specjalizującego się w leczeniu choroby Heinego Medina. W latach 1967-1972 sanatorium przebudowano, zmieniono jego profil leczenia oraz zbudowano nowy trakt zabiegowy z basenem. Na dzień dzisiejszy „Stokrotka” oferuje leczenie, usprawnienie i opiekę nad dziećmi w przedziale wiekowym od 3 do 18 roku życia. Profil leczenia obejmuje schorzenia spowodowane wrodzonymi lub nabytymi uszkodzeniami układu kostno-stawowego, stany po złamaniach lub wydłużeniach kończyn i innych zabiegach ortopedycznych itp., schorzenia układu mięśniowego oraz neurologiczne.

W ofercie uzdrowiska znajdują się m.in.:

- balneoterapia,
- fizykoterapia,
- kinezyterapia,
- laseroterapia
- hydroterapia,
- masaże,
- inhalacje,
- krioterapia.

Gmina Goczałkowice-Zdrój uzyskała status uzdrowiska ze względu na występowanie na jej terenie złóż borowiny i solanki. Goczałkowice-Zdrój zostały uznane za uzdrowisko z dniem 1 stycznia 1967 r. Zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1967 r. w sprawie wykazu miejscowości uznanych za uzdrowiska (M.P. 1967 Nr 45, poz. 228).

Obecny Statut Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. określa Uchwała Nr XXVI/164/2012 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. (Dz. Urz. Woj. Śl. z 27 lutego 2013 r., poz. 1885). Statut ten nie obejmuje włączonego do strefy C sołectwa Zabłocie Solanka.

W ustawie z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych najbardziej istotne dla rozwoju gminy uzdrowiskowej są następujące przepisy:

- określające źródła finansowania szczególnych zadań gminy uzdrowiskowej poprzez prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej oraz otrzymywanie dotacji z budżetu państwa;
- powołujące – przez radę gminy – stałą komisję uzdrowiskową, która ma być jej organem opiniodawczo-doradczym w sprawach uzdrowiska;
- zobowiązujące gminy do sporządzenia i przedstawienia (nie rzadziej niż raz na 10 lat) ministrowi właściwemu ds. zdrowia operatu uzdrowiskowego – celem potwierdzenia spełnienia przez jej obszar wymagań określonych w ustawie.

Zgodnie z treścią Statutu przyjętego uchwałą z 2012 r., uzdrowisko nosi nazwę Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o., a jego granicami są granice administracyjne Gminy Goczałkowice-Zdrój poszerzone o Sołectwo Zabłocie Solanka. Sołectwo to zostało włączone do strefy uzdrowiska Goczałkowice Zdrój z uwagi na występowanie na jej terenie bogatych złóż solanki oraz borowiny mających właściwości lecznicze.

Obszar uzdrowiska dzieli się na 3 strefy ochrony uzdrowiskowej:

- strefa „A” – o powierzchni 137,31 ha – obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie;
- strefa „B” – o powierzchni 677,90 ha – obejmuje obszar, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze, jest lasem lub jeziorem;

- strefa „C” - obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy Goczałkowice-Zdrój oraz sołectwo Zabłocie Solanka o łącznej powierzchni 4 128,50 ha.

5. NAZWA GMINY I OBSZAR OBJĘTY WYSTĄPIENIEM O NADANIE STATUSU UZDROWISKA

5.1 Charakterystyka ogólna

Goczałkowice-Zdrój to jednowioskowa gmina wiejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie pszczyńskim. Gmina obejmuje obszar o powierzchni 4864 ha, silnie wydłużony równoleżnikowo - rozpiętość terytorium gminy w kierunku wschód - zachód wynosi 16,7 km, zaś w kierunku północ - południe - jedynie około 5 km. Na jej obszarze nie zostały wydzielone sołectwa, osiedla, ani jednostki pomocnicze.

Goczałkowice-Zdrój dzieli równy dystans (po około 4 km) od najbliższych ośrodków miejskich - Pszczyzny (ośrodek powiatowy) i Czechowic - Dziedzic. W odległości 15 - 20 km leżą ważne ośrodki miejskie - regionalne (Bielsko - Biała [14,5 km], Tychy [19 km]), zaś nie dalej niż 50 km usytuowane są najbliższe ośrodki metropolitalne - Katowice (35 km) i Ostrawa, szereg innych ośrodków regionalnych (miasta Górnośląskiego Związku Metropolitalnego [Gliwice, Bytom, Sosnowiec], Rybnik, a także mniejsze, istotne ośrodki - Cieszyn i Żywiec oraz miasta w zachodniej części Małopolski [Oświęcim, Chrzanów, Wadowice]).

Granica administracyjna gminy cechuje się urozmaiconym przebiegiem, jej długość wynosi blisko 66 km. Goczałkowice-Zdrój graniczą z czterema gminami: z trzema gminami miejsko - wiejskimi: Pszczyzna, Czechowice - Dziedzice (pow. bielski) i Strumień oraz z gminą wiejską Chybie (dwie ostatnie gminy leżą w pow. cieszyńskim). Na najdłuższym odcinku Goczałkowice-Zdrój graniczą z Pszczyzną (26,3 km), na najkrótszym - ze Strumieniem (4,3 km).

Położenie gminy na tle powiatu pszczyńskiego przedstawia rycina nr 1.

Rycina 1. Położenie gminy Goczałkowice Zdrój

Źródło: Opracowanie własne

Od zachodu obszar gminy przecina dolina rzeki Wisły. W jej obrębie zlokalizowane jest Jezioro Goczałkowickie – jeden z największych zbiorników zaporowych w Polsce. Zajmuje on około 60% powierzchni gminy i zaspokaja około 40% zapotrzebowania na wodę w aglomeracji śląskiej.

W związku z występowaniem na terenie sąsiedniej gminy Strumień udokumentowanych złóż wód leczniczych (solanki jodkowe) i torfu leczniczego (borowiny) na mocy Uchwały Nr L.I.427.2014 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 29 lipca 2014 r. dokonano podziału Sołectwa Zabłocie na dwa odrębne sołectwa: Zabłocie i Zabłocie Solanka. W wyniku porozumień obu gmin dokonano poszerzenia strefy „C” uzdrowiska o sołectwo Zabłocie Solanka. Władze samorządowe zobowiązały się tym samym do prowadzenia działań mających na celu wykorzystanie i ochronę znajdujących się na obszarze gmin naturalnych surowców leczniczych, promowanie walorów turystycznych obszaru, a tym samym dążenie do rozwoju gmin.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski (Kondracki, 2002. Geografia regionalna Polski) obszar gminy Goczałkowice-Zdrój należy do: prowincji Karpaty Zachodnie, podprowincji Północne Podkarpacie, makroregionu Kotliny Oświęcimskiej.

Kotlina Oświęcimska sąsiaduje od zachodu z Kotliną Ostrawską, od wschodu z Bramą Krakowską i składa się z mniejszych jednostek regionalnych:

- Równiny Pszczyńskiej
- Doliny Górnej Wisły

Równina Pszczyńska stanowi część Kotliny Oświęcimskiej pomiędzy Wyżyną Katowicką, a Doliną Górnej Wisły, od zachodu zaś przebiega Płaskowyż Rybnicki. Jest to piaszczysta równina porośnięta w przeważającej części sosnowymi borami, zwanymi Lasami Pszczyńskimi. We wschodniej części lasów znajdują się rezerwat żubrów. Przez równinę Pszczyńską przepływają dopływy Wisły: Pszczyńka, Korzenica i Gostynia. Wysokość wynosi maksymalnie 270 m n.p.m. W podłożu piasków i glin czwartorzędowych o miąższości do 40 m zalegają ility miocenne, a pod nimi węglonośne utwory karbońskie. Przez Równinę Pszczyńską przebiega ważny szlak komunikacyjny z północy na południe (linia kolejowa i droga szybkiego ruchu) z Górnośląskiego Okręgu przemysłowego w kierunku podkarpackich ośrodków przemysłowych oraz Bramy Morawskiej.

Dolina Górnej Wisły rozpoczyna się w miejscu, gdzie Wisła opuszcza Pogórze Śląskie i przechodzi w obręb Podkarpacia Północnego tworząc duży stożek napływowy. Na odcinku niedaleko miejscowości Strumień, gdzie rzeka skręca na wschód, utworzono w 1958 zbiornik zaporowy nazywany Jeziolem Goczałkowickim., który zaopatruje Górny Okręg Przemysłowy w wodę. Ze względu na istnienie wzniesienie podłoża karbońskiego między dwoma zagłębieniami bruzdy podkarpackiej, wypełnionej morskimi osadami miocenu na prawym brzegu Wisły w miejscowościach Chechowicach-Dziedzicach i Brzeszczu znajdują się kopalnie węgla kamiennego. W obrębie Doliny Górnej Wisły znajdują się piaszczyste terasy zalewowe z niewielkimi wydiami oraz charakterystyczną, bardzo dużą ilością mniejszych i większych stawów hodowlanych.

Rycina 2. Położenie gminy Goczałkowice-Zdrój na tle mezoregionów

Źródło: Opracowanie własne

Uzdrowisko Goczałkowice – Zdrój od południa graniczy z sołectwami gminy Strumień, między innymi sołectwami Zabłocie i Zabłocie Solanka. Sołectwo jest jednostką pomocniczą gminy Strumień (powiat cieszyński) o powierzchni 188 ha.

Sołectwo Zabłocie Solanka, włączone do strefy „C” ochrony uzdrowiskowej, pod względem geomorfologicznym leży na terenie Północnego Podkarpacia w obrębie rozległej, płaskiej Doliny Wisły.

5.2 Zasoby przyrodnicze

Gmina Goczałkowice-Zdrój jest położona w przewadze w obrębie krajobrazu dolin i obniżeń - teras zalewowych i nadzalewowych. W wyniku działalności człowieka poszczególne elementy środowiska (krajobrazu) w różnym stopniu zostały przekształcone.

Większość terenu gminy reprezentuje krajobraz kulturowy, ukształtowany w wyniku zmian w użytkowaniu terenów, w niektórych przypadkach wielokrotnych. Z punktu widzenia fizjonomii krajobrazu, obszar gminy, pomimo monotonnej rzeźby terenu, prezentuje w większości znaczne wartości estetyczne. O walorach estetycznych krajobrazu decyduje mozaika silnie zróżnicowanych ekosystemów leśnych, rolnych i wodnych, a miejscowo - zabytkowe założenie uzdrowiskowe.

Charakter rzeźby i pokrycie terenu tworzą w wielu przypadkach atrakcyjne, rozległe wnętrza krajobrazowe oraz szerokie otwarcia widokowe na panoramę doliny Wisły z kompleksem stawów hodowlanych, Zbiornika Goczałkowickiego i Beskidów.

Formami ochrony przyrody wyznaczonymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody występującymi na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój są obszary Natura 2000:

- „Dolina Górnej Wisły”,
- „Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki”.

Powierzchnia objęta obszarami Natura 2000 wynosi w granicach gminy 38,73 km² (82% jej powierzchni, w tym specjalny obszar ochrony siedlisk, w całości leżący w obrębie obszaru specjalnej ochrony ptaków, zajmuje 16,25 km²).

Obszary Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest wyznaczona na europejskim terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem. Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018 r. poz., 142 ze zm.) na obszarach NATURA 2000 zabrania się podejmowania działań, które mogą negatywnie wpłynąć na gatunki oraz stan siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczony został obszar Natura 2000.

Polska, w ramach procesu integracji z Unią Europejską, została zobowiązana do wyznaczenia na swoim terytorium sieci obszarów Natura 2000, która składa się z dwóch typów obszarów:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), tworzone na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa) w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków (art. 5 pkt 19 ustawy o ochronie przyrody);
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), tworzone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. dla ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania

w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju (art. 5 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody).

Powierzchnia objęta obszarami Natura 2000 wynosi w granicach gminy Goczałkowice Zdrój 38,73 km², czyli około 82% powierzchni.

Obszar Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły”

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Górnej Wisły (PLB240001) został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 229, poz. 2313, z późn. zm.). Rozporządzenie to zostało zastąpione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. Nr 25, poz. 133).

Dolina Górnej Wisły obejmuje obszar o pow. 24740,2 ha na terenie 9 gmin wchodzących w skład powiatów bielskiego, cieszyńskiego i pszczyńskiego. W granicach ostoi mieści się większa część gminy Goczałkowice-Zdrój z kluczowymi siedliskami - Zbiornikiem Goczałkowickim oraz stawami hodowlanymi.

Stawy, założone ponad 600 lat temu, należą do najstarszych w Polsce stawów hodowlanych. Dziś, obok znaczenia gospodarczego, pełnią ważną funkcję ekologiczną: stanowią miejsce bytowania wielu cennych gatunków roślin i zwierząt wodno-błotnych. Odnotowano tutaj występowanie co najmniej 29 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej (m.in.: bąk, bączek, ślepowron, szablodziób (2 pary w 2002 roku), mewa czarnogłowa, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna) i 8 gatunków znajdujących się w Polskiej Czerwonej Księdze takich jak: bączek, bąk, dzierzba czarnoczelna, rybitwa białowąsa, ślepowron (jeden z gatunków czapli - ptak gniazdujący w Polsce praktycznie tylko tutaj, w liczbie około 400 par) oraz wielu innych cennych gatunków ptaków.

W obrębie Obszaru Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły” położone jest także całe Sołectwo Zabłocie Solanka.

Obszar Natura 2000 „Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki”

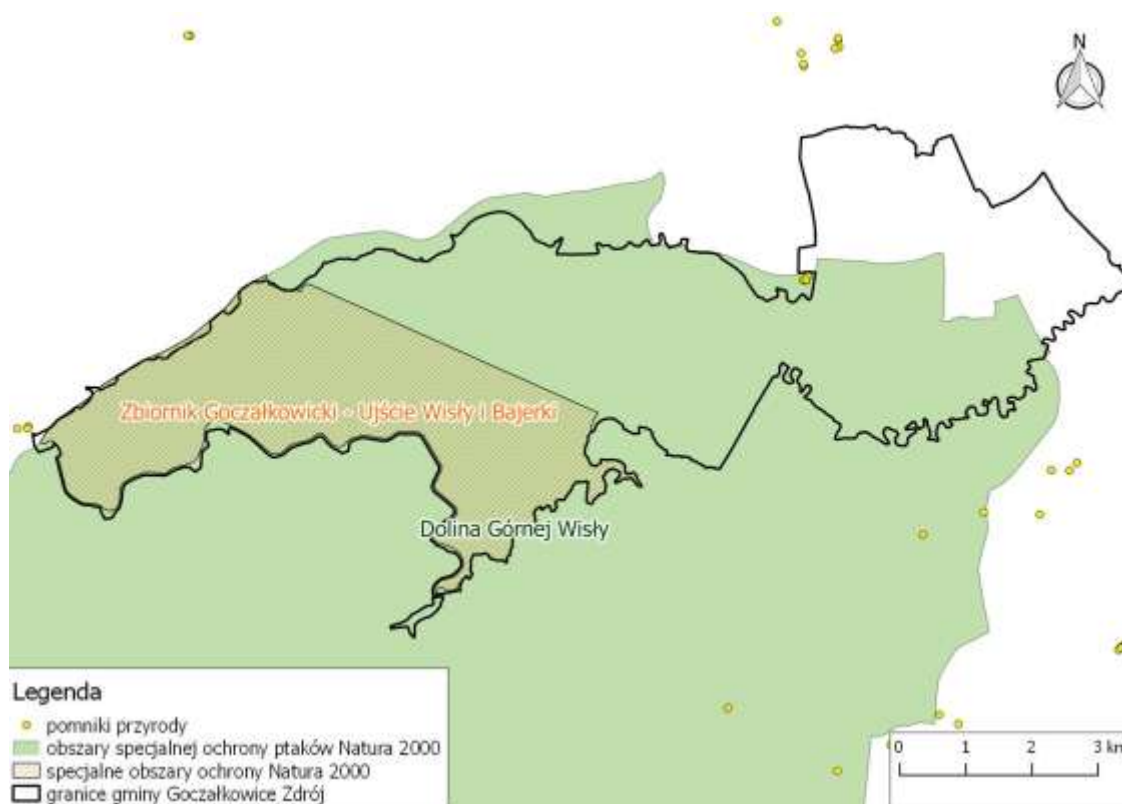
Specjalny obszar ochrony Zbiornik Goczałkowicki - Ujście Wisły i Bajerki (PLH240039) został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE z dnia 10 stycznia 2011 r. (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty).

Ostoja obejmuje zachodnią i południową część Zbiornika Goczałkowickiego oraz fragment jego terenów nadbrzeżnych i jest położona w całości w obrębie OSO Dolina Górnej Wisły.

W obrębie ostoi znajdują się siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG: starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* [3150] oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0). Istotne

znaczenie ma pierwsze z wymienionych siedlisk. Jego reprezentatywność uznano za znaczącą, obejmuje do 2% powierzchni zajmowanej przez siedlisko na obszarze kraju, stan zachowania jest przeciętny lub zubożony. Wartość ogólna obszaru dla zachowania siedliska została oceniona jako znacząca.

W granicach ostoi występują dwa gatunki ssaków wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (bóbr europejski, wydra). Populację bobra oceniono jako nieistotną. Wydra na terenie ostoi stanowi do 2% populacji krajowej. Gatunek cechuje tu dobry stan zachowania, populacja nie jest izolowana i znajduje się w obrębie rozległego obszaru występowania. Wartość obszaru ostoi dla gatunku oceniono jako znaczącą. Występują również ptaki gatunku wymienionego w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (błotniak stawowy), a ponadto gatunki chronione prawem krajowym (10 gatunków gadów i płazów oraz gatunki roślin [żabiściek pływający i kotewka orzech wodny]).

Rycina 3. Położenie gminy Goczałkowice-Zdrój na tle Obszarów Natura 2000

Źródło: Opracowanie własne

Jeziro Goczałkowickie to największy sztuczny zbiornik wodny w Polsce południowej. Długość zbiornika - 12 km, szerokość – 2- 6 km, średnia głębokość – 5,3 m i miejscami dochodzi do 16 m, zapora czołowa – 2 980 m długości i 16 m wysokości. Ze zbiornikiem wiąże się niezwykle

bogactwo przyrody – ok. 520 gat. roślin, głównie planktonowych, 600 gat. zwierząt, w tym ponad 200 gat. ptactwa wodnego, najczęściej prawnie chronionych. Do najcenniejszych gatunków należą :

- gatunki zagrożone w Europie : bąk, czapla purpurowa, rycyk, bączek, krwawodziób, cyranka, rybitwa czarna i białowąsa,
- gatunki zagrożone w Polsce: rybitwa białoskrzydła, i zwyczajna, płaskonos, zielonka, zausznik,
- gatunki rzadkie na Górnym Śląsku: cyraneczka, wodnik, kormoran

Wśród glonów na uwagę zasługują gatunki, formy i odmiany nowo opisane stąd dla nauki, zawierające w swej nazwie wyraz „*goczałkowicensis*”. Tereny Jeziora Goczałkowickiego to dziś unikatowa ostoja ptaków – miejsce lęgowe wielu ich gatunków, opisane wyżej.

Tereny zieleni urządzonej

Zieleń urządzona, w tym parki, zieleńce, zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, zieleń izolacyjno-osłonowa wzdłuż ciągów komunikacyjnych i wokół zabudowy usługowo-przemysłowej oraz zabytkowe założenia parkowe - to jeden z istotnych elementów Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. Szczególne miejsce w Uzdrowisku Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. zajmują:

- starodrzew parku w stylu krajobrazowym oraz „ogród modernistyczny”, z towarzyszącą mu „małą architekturą” uzdrowiskową;
- historyczne aleje obsadzone starodrzewiem dębowym;
- ul. Uzdrowska, jako główna oś kompozycyjna Parku Uzdrowskiego;

Odnotowana przez GUS wg stanu na dzień 31.12.2016 r. powierzchnia wymienionych powyżej form zieleni urządzonej w skali terenu charakteryzowanej jednostki administracyjnej wynosi 0,4 %.

Na szczególne wyróżnienie zasługują:

Ogrody Kapias

Ogrody Kapias, zlokalizowane w Goczałkowicach-Zdroju, powstały w 1979 roku. Stanowią jedno z piękniejszych miejsc w Polsce. Ogrody prezentują niezwykle bogatą ofertę przyrodniczą. Na terenie dwóch ogrodów - Nowego i Starego znajdują się przepiękne okazy, które w połączeniu z architekturą ogrodową tworząc niezwykle, pełne kolorów i kwiatowych zapachów miejsce.

Stare Ogrody to kolekcja licznych drzew i krzewów gdzie prawie każdy okaz ma tabliczkę z nazwą łacińską i polską, a mnogość zaułków pozwala na odpowiednie wyeksponowanie roślin.

Nowe Ogrody to liczne kręte ścieżki, ogrody w różnych stylach (m.in. Ogród romantyczny, Ogród japoński, Altana z pawiem, Leśny zakątek, Zakątek nad Stawem, Sucha rzeka, Studnia, Ogrody: angielski, wiejski oraz zimowy), różnaita architektura, bogata kolekcja roślin ogrodowych. Rośnie tam kilka tysięcy gatunków i odmian różnych roślin. Całość podzielono na tematyczne zakątki i zaułki. W ogrodach znajdują się ławeczki i altanki, zaciszne miejsca, zacienione kąciki na upalne dni. Całość założenia jest przystosowana do swobodnego poruszania się osób niepełnosprawnych i rodziców z wózkami dziecięcymi. Z myślą o najmłodszych przygotowano ścieżkę edukacyjną poświęconą tematowi: Ogród i jego znaczenie w naszym życiu. Są place zabaw. Jest labirynt, ogród sensoryczny, igloo porośnięte roślinami oraz „hotel dla owadów”.

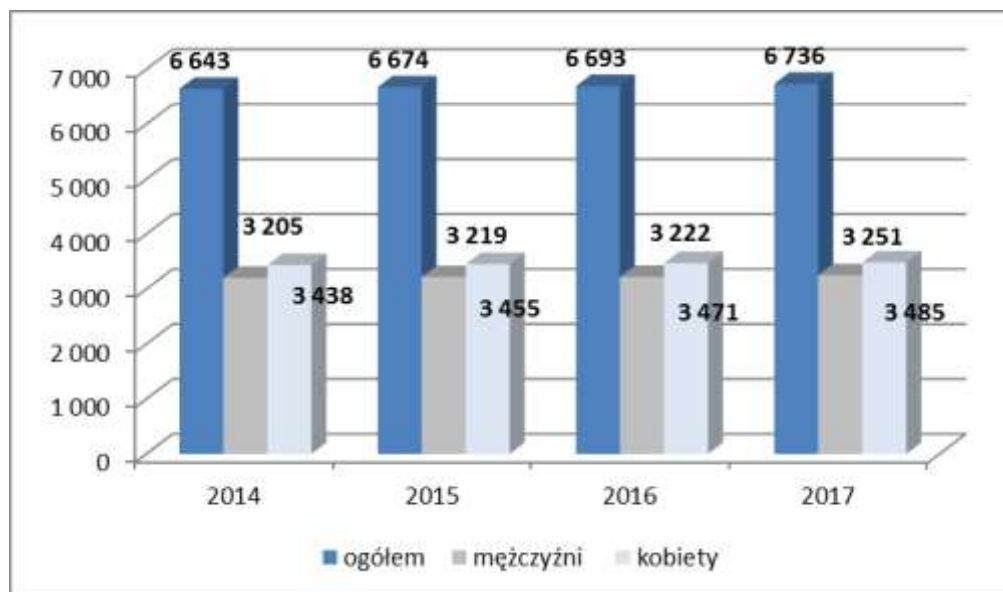
Lasy

Tereny leśne w gminie Goczałkowice-Zdrój zajmują powierzchnię 90,33 ha, lesistość wynosi zatem 1,8% obszaru. Lasy publiczne stanowią 92,25% wszystkich terenów leśnych, natomiast lasy prywatne to zaledwie 7,75%. Na terenie gminy dominują niewielkie i rozporoszone kompleksy leśne. Większość lasów na obszarze Goczałkowic -Zdroju to lasy Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe – w zasięgu działania Nadleśnictwa Kobiór. Pozostałe grunty leśne należą do osób fizycznych. Brak jest lasów stanowiących własność gminy. W składzie gatunkowym przeważają sosny z domieszką dębu, brzozy oraz świerku. Lasy na tym obszarze pełnią funkcje ochronne, produkcyjne i społeczne, stanowiąc miejsce do odpoczynku i rekreacji.

5.3 Uwarunkowania społeczno – gospodarcze

Ludność

Goczałkowice-Zdrój należą do grupy gmin małych, o ludności poniżej 10 tys. mieszkańców. Według danych GUS na dzień 31 XII 2017 roku teren Gminy Goczałkowice-Zdrój zamieszkiwało 6 736 osób (3 251 mężczyzn i 3 485 kobiet). Średnia gęstość zaludnienia dla gminy kształtuje się na poziomie 142 os/km², przy średniej z 2017 roku dla powiatu pszczyńskiego 235 os/km² oraz 369 os/km² dla województwa śląskiego. Przebieg procesów demograficznych determinuje również zróżnicowany w poszczególnych grupach wiekowych współczynnik feminizacji oraz struktura wiekowa ludności. Zmiany liczby ludności w ostatnich latach przedstawia poniższy wykres.

Rycina 4. Zmiany liczby ludności na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój w latach 2014-2017
 Źródło: Dane GUS, stan na 31 grudnia 2017

Z powyższego zestawienia wynika, iż od 2017 roku zaobserwowano wzrost liczby mieszkańców gminy. Liczba osób względem 2014 roku wzrosła o około 93 osoby.

W kształtowaniu wielkości zaludnienia zasadnicze znaczenie odgrywiają takie czynniki, jak: przyrost naturalny, saldo migracji, współczynnik feminizacji oraz struktura wiekowa ludności. W odniesieniu do Gminy Goczałkowice-Zdrój wskaźniki opisujące sytuację oraz zmiany demograficzne można uznać za charakterystyczne dla ogółu gmin powiatu. Dane statystyczne w zakresie podstawowych czynników kształtujących lokalną sytuację demograficzną przedstawiono w poniższych zestawieniach.

Tabela 1. Ruch naturalny ludności w gminie Goczałkowice-Zdrój w latach 2012-2017

Wyszczególnienie:	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przyrost naturalny ogółem	-12	-5	2	-3	10	26
w tym: mężczyźni	-14	-3	-6	9	2	20
kobiety	2	-2	8	-12	8	6
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,64	8,65	8,78	10,83	9,13	11,77

Zgony na 1000 ludności	10,46	9,41	8,47	11,28	7,63	7,90
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,82	-0,76	0,30	-0,45	1,50	3,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny określając tendencję rozwoju populacji na przestrzeni ostatnich lat był bardzo dynamiczny osiągając średnią 26 w 2017 roku. Względem lat ubiegłych wskaźnik ten uległ znacznemu wzrostowi. Na poziomie dodatnim utrzymał się wskaźnik przyrostu naturalnego zarówno mężczyzn (20), jak i kobiet (6). Współczynnik feminizacji w roku 2017 wyniósł 107. Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności największa była w 2017 roku i wyniosła 11,77. W tym samym czasie zanotowano najwyższy dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności od ostatnich kilku lat. Wskaźnik ten w 2017 roku wynosił 3,87.

Strukturę ludności gminy i miasta, według ekonomicznej grupy wieku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Strukturę ludności gminy według ekonomicznej grupy wieku

Wyszczególnienie	Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)		Wiek produkcyjny (18-64 lat)		Wiek poprodukcyjny (65 lat i więcej)	
	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]	[osoby]	[%]
2012	1 061	19,8	4 451	63,6	1 096	16,6
2013	1 046	19,3	4 432	63,6	1 127	17,1
2014	1 045	19,3	4 418	63,0	1 180	17,8
2015	1 033	19,0	4 429	62,9	1 212	18,2
2016	1 022	18,6	4 414	62,6	1 257	18,8
2017	1 042	18,8	4 386	61,8	1 308	19,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności gminy pod względem wieku (według danych GUS) w 2014 roku przedstawia się następująco: 19,3% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), 63,0% osoby w wieku produkcyjnym oraz 17,8% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. W 2017 roku sytuacja przedstawia się mniej więcej na tym samym poziomie, z niewielkimi tendencjami spadkowymi wśród osób w wieku przedprodukcyjnym oraz

produkcyjnym. Należy zwrócić uwagę na zwiększający się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, świadczący o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa.

Sołectwo Zabłocie Solanka zamieszkuje około 134 mieszkańców zameldowanych na stałe oraz 1 osoba zameldowana czasowo.

Gospodarka

Według danych z Krajowego Rejestru Podmiotów Gospodarki Narodowej w gminie na przestrzeni lat 2012– 2017 zaobserwowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych. W roku 2017 w gminie Goczałkowice-Zdrój zarejestrowanych było 838 podmiotów gospodarczych, czyli o 40 podmiotów więcej w porównaniu do roku 2012. W badanym okresie wzrosła liczba podmiotów prywatnych. W tabeli poniżej przedstawiono zmiany liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2012 – 2017 z podziałem na sektor publiczny i prywatny.

Tabela 3. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w latach 2012 – 2017 w Goczałkowice-zdrój

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze ogółem					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sektor publiczny	17	18	18	19	19	16
Sektor prywatny	781	797	803	817	823	816
Ogółem	798	815	821	840	848	838

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój działa łącznie 16 podmiotów należących do sektora publicznego i są to głównie państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. W tym sektorze działa jedna spółka handlowa.

W 2017 roku działało 816 podmiotów sektora prywatnego, w tym 650 podmiotów były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 82 podmioty to spółki handlowe, w tym 5 to spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego. Na terenie gminy w analizowanym roku działało 16 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 4 fundacji.

Tabela 4. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w roku 2017

Podmioty wg sektorów własnościowych	Liczba podmiotów
Sektor publiczny	

Podmioty wg sektorów własnościowych	Liczba podmiotów
Sektor publiczny - ogółem	16
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12
spółki handlowe	1
Sektor prywatny	
Sektor prywatny - ogółem	816
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	650
spółki handlowe	77
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5
fundacje	4
stowarzyszenia i organizacje społeczne	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych według grup rodzajów działalności, daje się zauważyć, że największy udział w ogóle podmiotów gospodarczych w gminie mają usługi – ok 64%. Najmniejsze znaczenie ma rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, które stanowi nieco ponad 2% wszystkich podmiotów. Podmioty działające w sektorze przemysłowym stanowią ok 34% wszystkich podmiotów.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze według działów PKD 2007

Działy PKD	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybołówstwo	18	16	15	17	17	17
Przemysł i budownictwo	255	263	272	278	284	282
Pozostała działalność	525	536	534	545	547	539

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.4 Zaopatrzenie w gaz, ciepło i energię elektryczną

Zaopatrzenie w gaz

Teren gminy Goczałkowice-Zdrój zasilany jest gazociągiem średniego ciśnienia DN150 stal, gazociąg ten biegnie od Pszczyny wzdłuż Drogi Krajowej nr 1, zasilany ze stacji Io w miejscowości Ćwiklice, będącą własnością Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. usytuowanej w gminie Pszczyna.

Przez teren gminy Goczałkowice-Zdrój nie przebiega sieć wysokiego ciśnienia. Sieć rozdzielcza gazu składa się z dwóch systemów:

- systemu sieci średnioprężnej o ciśnieniu roboczym 100 - 300 kPa, długości 28 942,13 m i przyłączy długości 2 394,09 m,
- systemu sieci niskoprężnej o ciśnieniu roboczym 1.8 - 2.5 kPa, długości 21 257,79 m i przyłączy długości 5600,91 m

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój znajdują się dwie stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia o przepustowości nominalnej od 600 do 1600 m³/h.:

- Goczałkowice-Zdrój ul. Uzdrowska, nominalna przepustowość 600 m³/h,
- Goczałkowice-Zdrój ul. Borowinowa, nominalna przepustowość 1600 m³/h.

Sieć gazowa niskiego i średniego ciśnienia na terenie gminy jest w stanie dobrym, jest ona systematycznie poddawana kontroli.

Sołectwo Zabłocie Solanka jest całkowicie zgazyfikowane. Operatorem oraz właścicielem sieci gazowej niskiego, średniego oraz wysokiego ciśnienia na terenie Gminy Strumień jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Na omawianym obszarze zlokalizowane jest odgałęzienie do stacji redukcyjno-pomiarowej Drogomyśl z gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100 CN 2,5 MPa relacji Komorowice-Simoradz. Dostawa gazu odbywa się poprzez gazociągi średnioprężne, rurociągi stalowe oraz PE. Źródłem gazu dla całej Gminy jest stacja redukcyjno-pomiarowa I° zlokalizowana w Drogomyślu. Nominalna przepustowość stacji wynosi 3000 m³/godz. Ponadto, na obszarze Gminy usytuowana jest również stacja redukcyjno-pomiarowa II°, stanowiąca źródła zasilania dla sieci gazowej niskiego ciśnienia (rury stalowe i PE).

Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy Goczałkowice Zdrój brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia miasta i gminy w energię cieplną. Na terenie miasta istnieją jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące w ciepło zespoły budynków, pojedyncze budynki mieszkalne, usługowe i przemysłowe.

Na terenie miasta istnieje kilka lokalnych kotłowni, usytuowanych głównie w budynkach użyteczności publicznej, zakładach przemysłowych. Część z tych kotłowni obecnie jest modernizowana. Modernizacja polega głównie na zastąpieniu paliw stałych paliwami ekologicznie czystymi takimi jak gaz ziemny i olej opałowy. Większe kotłownie lokalne zlokalizowane są w następujących obiektach:

- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji - kotłownia gazowa,
- Urząd Gminy Goczałkowice-Zdrój - kotłownia gazowa,
- Szkoła Podstawowa - kotłownia gazowa,

- Kościół Parafialny p.w. św. Jerzego - kotłownia olejowa,
- Pszczyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa – kotłownia gazowa,
- Gwarek – kotłownia gazowa.

Zakłady przemysłowe zaopatrywane są w ciepło z kotłowni przemysłowych, pracujących głównie na cele technologiczne przemysłu. Zabudowa jednorodzinna na osiedlach zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa jednorodzinna rozproszona, zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (węgiel kamienny, koks), olejem opałowym, gazem ziemnym, względnie energią elektryczną.

Na terenie Goczałkowic brak jest centralnego systemu ciepłowniczego. Większe kotłownie lokalne, z pomocą których ogrzewanych jest kilka budynków, tworzą lokalne systemy ciepłownicze.

Budynki mieszkalne na terenie sołectwa Zabłocie Solanka posiadają własne ogrzewanie. Paliwa stanowi koks, olej opałowy, węgiel i gaz ziemny.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zasilanie odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój odbywa się na średnim napięciu 15 i 20kV liniami napowietrznymi i kablowymi oraz sieciami niskiego napięcia, zasilanych ze stacji elektroenergetycznych WN/SN zlokalizowanych na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój, które stanowią własność TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach. Należą do nich:

- stacja 110/20/6 kV Goczałkowice (GOC),
- stacja 110/20/15/6kV Ogrodnicza(OGR).

Sieć elektroenergetyczna 110kV (napowietrzna) łącząca stacje WN/SN obsługiwana jest przez TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach i pracuje w układzie zamkniętym.

Ponadto istnieją również powiązania sieci na średnim napięciu między stacjami transformatorowymi, które mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od układu awaryjnego sieci. Przez teren gminy Goczałkowice-Zdrój przechodzą również napowietrzne linie elektroenergetyczne 110kV jedno i dwutorowe, będące własności i w eksploatacji TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach, relacji: Czechowice – Goczałkowice.

Stan techniczny sieci i urządzeń elektroenergetycznych WN będących własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach oceniany jest jako dobry przez ich właściciela.

Standardy jakościowe energii elektrycznej są dotrzymywane z zachowaniem odchyień dopuszczonych przepisami. Stan techniczny infrastruktury elektroenergetycznej jest dobry; planuje się ponadto modernizację niektórych linii średniego i niskiego napięcia oraz przebudowę niektórych stacji transformatorowych.

Infrastruktura elektroenergetyczna zapewnia bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej w wielkości zaspokajającej obecne i przyszłe potrzeby (istnieją rezerwy przesyłowe na liniach

średniego napięcia, umożliwiające pokrycie wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną - w ostatnim okresie obserwuje się dość znaczną dynamikę wzrostu rocznego zużycia energii elektrycznej na terenie gminy).

Sołectwo Zabłocie Solanka zasilane jest w energię elektryczną poprowadzoną liniami napowietrznymi 110kV i 200 kV. Głównym źródłem zasilania sieci średniego napięcia SN zlokalizowanej na terenie Gminy Strumień jest stacja transformatorowa 110/15/6 kV GPZ Strumień. Jest ona wyposażona w 2 transformatory 110/15/6 kV o mocy 25/16/16 MVA oraz 16/16/10 MVA. Omawiany GPZ jest zasilany na napięciu 10 kV z ciągu liniowego Skoczów – Strumień – Pawłowice – Pniówek. Odbiorcy zasilani są w energię elektryczną za pomocą sieci dystrybucyjnej SN i nN, będącej w użytkowaniu TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej.

Odnawialne źródła energii

W Goczałkowicach-Zdroju stosowane są dotychczas następujące rodzaje odnawialnych źródeł energii - słonecznej - kolektory słoneczne, geotermii płytkiej (niskotemperaturowej - pompy ciepła) oraz biomasy (pojedyncze kotłownie indywidualne zasilane biomasą).

Perspektywy wykorzystania odnawialnych zasobów paliw i energii na terenie gminy są niewielkie. Brak jest możliwości wykorzystania energii: wiatru (ze względu na jego zbyt niską średnioroczną prędkość), geotermalnej głębokiej (brak właściwego rozpoznania zasobów wód geotermalnych), biomasy. Istnieją natomiast dość dogodne warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego - kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltanicznych, a także płytkiej energetyki geotermalnej bazującej na wykorzystaniu pomp ciepła.

5.5 Infrastruktura turystyczna

Goczałkowice Zdrój to miejscowość posiadająca dogodne położenie, bardzo dobrą komunikację, niepowtarzalne pejzaże, naturalne surowce lecznicze, niezwykle walory lecznicze, bogactwo fauny i flory, ciekawe miejsca oraz specyficzny mikroklimat Uzdrowiska. Dlatego też poza lecznictwem uzdrowiskowym oraz rehabilitacją i profilaktyką zdrowotną gmina uzdrowiskowa Goczałkowice Zdrój oferuje usługi hotelowe i gastronomiczne, rekreacyjne i kulturalno - rozrywkowe. Prowadzona jest tutaj również działalność wypoczynkowo-turystyczna.

Gmina uzdrowiskowa spełnia trzy podstawowe funkcje tj. funkcję leczniczą, zdrowotną i wypoczynkową, a na jej terenie szczególną szansę rozwoju mają następujące formy turystyki:

- aktywna, rekreacyjna i kwalifikowana,
- kulturowa,

- wiejska.

Istniejąca baza noclegowa jest niezbędnym elementem zagospodarowania turystycznego i ma bardzo duże znaczenie dla rozwoju funkcji uzdrowiskowej gminy Goczałkowice Zdrój. Obiekty bazy noclegowej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6. Obiekty zbiorowego zakwaterowania na terenie Gminy Goczałkowice Zdrój

		Jednostka miary	2017 rok
obiekty ogółem	hotele	ob.	1
miejsca noclegowe ogółem	hotele	msc.	34
pokoje ogółem-VII	hotele	-	17
ogółem-VII	obiekty ogółem	ob.	4
ogółem-VII	obiekty całoroczne	ob.	4
ogółem-VII	miejsca noclegowe ogółem	msc.	150
ogółem-VII	miejsca noclegowe całoroczne	msc.	150
hotele-VII	obiekty ogółem	ob.	1
hotele-VII	obiekty całoroczne	ob.	1
hotele-VII	miejsca noclegowe ogółem	msc.	34
hotele-VII	miejsca noclegowe całoroczne	msc.	34
hotele-VII	pokoje ogółem	-	17
hotele-VII	pokoje z własną łazienką i WC	-	17
Pozostałe turystyczne obiekty hotelowe	obiekty ogółem	ob.	0
Pozostałe turystyczne obiekty hotelowe	obiekty całoroczne	ob.	0
Pozostałe turystyczne obiekty hotelowe	miejsca noclegowe ogółem	msc.	0
Pozostałe turystyczne obiekty hotelowe	miejsca noclegowe całoroczne	msc.	0
pokoje gościnne/kwatery prywatne-VII	obiekty ogółem	ob.	2
pokoje gościnne/kwatery prywatne-VII	obiekty całoroczne	ob.	2
pokoje gościnne/kwatery prywatne-VII	miejsca noclegowe ogółem	msc.	38
pokoje gościnne/kwatery prywatne- VII	miejsca noclegowe całoroczne	msc.	38
ogółem		-	98,7
hotele	kategorii **	ob.	1
turyści zagraniczni (nierezydenci)	ogółem	osoba	480
udzielone noclegi turystom	ogółem	-	848

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

		Jednostka miary	2017 rok
zagranicznym (nierezydentom)			
ogółem	obiekty ogółem VII	ob.	4
ogółem	obiekty całoroczne VII	ob.	4
ogółem	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	150
ogółem	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	150
55.1 Obiekty hotelowe ogółem	obiekty ogółem VII	ob.	1
55.1 Obiekty hotelowe ogółem	obiekty całoroczne VII	ob.	1
55.1 Obiekty hotelowe ogółem	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	34
55.1 Obiekty hotelowe ogółem	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	34
hotele	obiekty ogółem VII	ob.	1
hotele	obiekty całoroczne VII	ob.	1
hotele	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	34
hotele	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	34
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe ogółem	obiekty ogółem VII	ob.	3
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe ogółem	obiekty całoroczne VII	ob.	3
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe ogółem	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	116
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe ogółem	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	116
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania	obiekty ogółem VII	ob.	3
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania	obiekty całoroczne VII	ob.	3
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	116
55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	116
pokoje gościnne	obiekty ogółem VII	ob.	2
pokoje gościnne	obiekty całoroczne VII	ob.	2

		Jednostka miary	2017 rok
pokoje gościnne	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	38
pokoje gościnne	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	38
pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne	obiekty ogółem VII	ob.	2
pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne	obiekty całoroczne VII	ob.	2
pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne	miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	38
pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne	miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	38

Źródło Bank Danych lokalnych, GUS 2017 r.

Tabela 7. Baza noclegowa na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój

Nazwa	Adres
Pensjonat Sabi	ul. Szkolna 30
Karczma Kuban	ul. Spokojna 72
Zajazd Maria	ul. Szkolna 14
Pokoje gościnne DAISY	ul. Szkolna 72
Pokoje hotelowe WIKTORIA	ul. Szkolna 7
Willa Anna	ul. Uzdrowska 36

Źródło: Dane Urzędu Gminy Goczałkowice-Zdrój

Na obszarze uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój znajdują się: restauracje, bary, kawiarnie, zakłady gastronomiczne zamknięte. Na bazę gastronomiczną w gminie Goczałkowice-Zdrój składają się obiekty gastronomiczne, których spis znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 8. Obiekty gastronomiczne na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój

Nazwa	Adres
Restauracja „Kogut i Kurka”	ul. Uzdrowska 71
Kawiarnia „MALAGA CAFFE”	ul. Uzdrowska 55
Restauracja „Promenada”	ul. Uzdrowska 86
Karczma „Kuban”	ul. Spokojna 72
Kawiarnia Zdrojowa	ul. Uzdrowska 51
Willa Anna	ul. Uzdrowska 36
Dom Przyjęć „ZŁOTA PODKOWA”	ul. Św. Anny 4

Restauracja „Kapias”	ul. Zimowa 24
Restauracja „RELAKS”	Ul. Uzdrowska 40
U Norberta. Restauracja. Kuchnia śląska	ul. Powstańców Śląskich 14a
Kawiarnia „Malwa”	ul. Uzdrowska 84

Źródło: Dane Urzędu Gminy Goczałkowice-Zdrój

Infrastruktura paraturystyczna

W odniesieniu do obszaru gminy Goczałkowice Zdrój, do najważniejszych elementów infrastruktury paraturystycznej należą szlaki turystyczne oraz baza sportowo-rekreacyjna.

Szlaki turystyczne

Położenie Goczałkowic Zdroju w dolinie Górnej Wisły gwarantuje wszystkim turystom aktywne spędzenie czasu w otoczeniu pięknych krajobrazów. Doskonałym miejscem jest korona zapory. Łączy Goczałkowice-Zdrój z sąsiednim Zabrzegiem. Jest rewelacyjnym miejscem rekreacyjnym udostępnionym turystom w 2005r. Ma ok. 3 km długości i jest wymarzoną miejscem dla spacerowiczów oraz amatorów dwóch kółek i rolek. Można tu podziwiać cudowne zachody słońca, posłuchać szumu fal i śpiewu ptaków. To urokliwe miejsce znajduje się na obszarach objętych specjalną ochroną "NATURA 2000".

- **Pieszne szlaki turystyczne:**

Gminny Kompleks Tras NordicWalking (GKTNW). Sieć tras wchodzących w skład Kompleksu wynosi ok. 30 km i obejmuje trzy trasy.

1. Trasa Czarna - Trasa czarna jest trasą najbardziej urozmaiconym szlakiem o długości około 17 km. Opuszczając centrum prowadzi w kierunku zapory na Jeziorze Goczałkowickim, skąd rozpościera się piękna panorama. Wracając wałami mijamy staw Zabrzyszczak i Maciek równoległe do rzeki Wisły. Po przejściu pod wiaduktem ostatni odcinek trasy prowadzi asfaltową drogą.
2. Trasa czerwona - prowadzi przez osiedle domków jednorodzinnych, mijając kompleks sportowy, a następnie Ogród Kapiasów, w którym można odpocząć i nabrać sił do dalszej wędrówki. Końcowa część trasy pokrywa się z trasą zieloną, wprowadzając w obszar Natura 2000. Szlak liczy około 10 km.
3. Trasa zielona – przebiega wzdłuż deptaku przy bibliotece w Goczałkowicach-Zdroju. Dalej prowadzi dookoła stawu Maciek i częściowo pokrywa się ze Szlakiem Rowerowym Greenway.

Znaczna część trasy prowadzi wałami, skąd rozpościerają się piękne widoki. Szlak o długości około 8 km będzie wzdłuż Wisły.

Na trasach zamontowano tablice informacyjne (4 szt.). Ponadto na terenie sąsiadującym z budynkiem Gminnego Ośrodka Kultury przy ul. Uzdrowskiej 61 wykonano trzystanowiskową siłownię zewnętrzną z urządzeniami typu biegacz, orbitrek oraz wioślarz.

- **Międzynarodowa Trasa Rowerowa „Greenway”.** Kraków-Morawy-Wiedeń Greenways to międzynarodowy, polsko-czesko-austriacki, szlak dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego tworzony w oparciu o sieć tras rowerowych, pieszych, wodnych, konnych oraz edukacyjnych ścieżek tematycznych. Jego oś główną stanowi 780-kilometrowa trasa rowerowa, która łączy zabytkowe miasta i miasteczka, a także cenne przyrodniczo, krajobrazowo i kulturowo tereny wiejskie w samym sercu Europy Środkowej. Trasa zaczyna się w Krakowie na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i biegnie przez Dolinę Oświęcimską, Ziemię Pszczyńską i Śląsk Cieszyński. Szlak prowadzi przez Beskidy na pograniczu polsko-czeskim, a następnie przez Morawy Południowe, gdzie pośród winnic dociera do Dolnej Austrii i Wiednia. W ramach inicjatywy greenway mieszkańcy terenów wzdłuż szlaku zachęceni są do sadzenia lokalnych odmian drzew owocowych, aby zielony szlak Kraków-Morawy-Wiedeń stał się w przyszłości najdłuższą aleją drzew owocowych w Europie.
- **Ścieżka rowerowa „Wiślana Trasa Rowerowa”** - Wiślana Trasa liczy ponad 1000 km i będzie od Beskidów aż po ujście Wisły w Gdańsku. Trasa główna jest stosunkowo łatwa i całkowicie przejezdna dla każdego użytkownika. Od niej natomiast odchodzą pętle, czyli oznakowane trasy lokalne i regionalne o zróżnicowanym stopniu trudności, prowadzące do wszystkich atrakcji w okolicy. Trasa ta ma nawiązywać do filozofii rybiego kręgosłupa i ości czyli jest trasa główna i trasy lokalne tworzące pętle. Swoje początek ma przy Jeziorze Czerniańskim w Wiśle (zbieg Białej i Czarnej Wisetki czyli odcinek źródłowy Wisły). Bieg kończy w Gdańsku przy ujściu Wisły.
- **Przyrodnicza Ścieżka Dydaktyczna** - trasa Ścieżki będzie na obszarach dawnej Puszczy Pszczyńskiej. Ma ok. 3 km długości i składa się z 4 odcinków o odmiennych walorach przyrodniczych. Każdy z odcinków pokazuje inne siedliska zamieszkałe przez liczne gatunki fauny i flory. Na pewnych odcinkach Ścieżka przebiega w sąsiedztwie starorzecza Wisły. To urokliwe miejsce znajduje się na obszarach objętych specjalną ochroną „NATURA 2000”.
- **Szlak zabytków Ziemi Pszczyńskiej im. Witolda Jakubowskiego** – szlak wiodący zabytkami budownictwa drewnianego. Ma następujący przebieg: Pszczyzna (Zagroda Wsi

Pszczyńskiej) - Łąka - Goczałkowice Górne (ul. Podlaska, Jeziorna) - Zapora - Bór - Goczałkowice Zdrój - Rudołtowiec – Góra.

Odcinki te wchodzi również w skład innych tras rowerowych, wyznaczanych w różnych klasyfikacjach (trasa 1C Katowice - Pszczyna - Goczałkowice Wieś - Goczałkowice-Zdrój - Bielsko - Biała - Zwardoń; trasa 165Z wokół Zbiornika Goczałkowickiego [Łąka - Goczałkowice Wieś - Bór I - Bór II - Goczałkowice Zdrój - Zabrzeg - Strumień - Łąka).

W 2017r. wspólnie z powiatem pszczyńskim i gmina Pszczyn, w ramach przebudowy nul. Jeziornej zbudowano ciąg pieszo-rowerowy o długości 3,6 km łączący Pszczynę z Koroną zapory w Goczałkowicach-Zdroju.

W 2017 r. powiat pszczyński sporządził koncepcję trasy rowerowej wzdłuż Jeziora Goczałkowickiego. Przy jej tworzeniu z wykonawcami współpracowały wszystkie samorządy zaangażowane w projekt (pięć gmin - Goczałkowice-Zdrój, Pszczyna, Strumień, Chybie, Czechowice-Dziedzice i trzy powiaty - bielski, cieszyński pszczyński) oraz przedstawiciele Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach, Uniwersytetu Śląskiego oraz Nadleśnictwa Bielsko. Realizację projektu podzielono na etapy. Pierwszy odcinek wykonany zostanie przez samorządy, składające wniosek o dofinansowanie z programu Interreg V-A Republika Czeska - Polska. Kolejne odcinki planuje się realizować w ramach innych inwestycji. Planuje się, że 42 kilometrowa trasa o szerokości 2,5 metra będzie przebiegać wokół Jeziora Goczałkowickiego, możliwie jak najbliżej zbiornika. Wzdłuż trasy mają powstać wypożyczalnie rowerów, miejsca odpoczynku i place zabaw, punkty widokowe i biwakowe.

Baza sportowo-rekreacyjna

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój działa Gminny Ośrodek Kultury (GOK) oraz Gminna Biblioteka Publiczna (GBP). Gminny Ośrodek Kultury, to placówka działająca na rzecz kultury i edukacji oraz dziedzictwa kulturowo-historycznego gminy. W ramach swej działalności instytucja zapewnia szeroki dostęp do różnorodnych, kulturalnych form spędzania wolnego czasu. Prowadzi m.in.:

- Warsztaty plastyczne,
- Kreatywną pracownię - spotkania przeznaczone dla młodzieży i osób dorosłych,
- „Klub Środowiskowy dla Dorosłych” – prowadzony przy współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Warsztaty muzyczne,
- Warsztaty taneczne,
- Warsztaty szachowe,
- Zumba/Joga,

- Spotkania Zespołu Folklorystycznego „Goczałkowice”,
- Chór parafialny – Semper Communio,
- Goczałkowicka Orkiestra Dęta.

Ponadto, GOK organizuje czasowe wystawy, pokazy filmowe, imprezy kulturalne i lokalne uroczystości. W siedzibie instytucji znajduje się również redakcja lokalnego czasopisma samorządowego „Wiadomości Goczałkowickie”, w którym opisywane są najważniejsze wydarzenia dotyczące życia gminy i jej mieszkańców.

W gminie funkcjonuje kompleks rekreacyjno-sportowy, w skład którego wchodzi:

- **Hala sportowa** to bardzo nowoczesny obiekt. Dzięki świetnemu wyposażeniu oraz dogodnym rozwiązaniom konstrukcyjnym tj. nagłośnieniu, klimatyzacji, systemu wentylacji, tablicą świetlną oraz trybunom z 400 miejscami, hala może być wykorzystywana jako miejsce organizacji zawodów, turniejów, spartakiad, a także meczów międzynarodowych. Obiekt jest przystosowany do trenowania następujących dyscyplin: halowej piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, koszykówki, unihokeju, tenisa oraz badmintonu. Budynek zapewnia także dodatkowe atrakcje, jakimi są: siłownia, sklepik z artykułami sportowymi i kawiarnia.
- **Kryta pływalnia** Obiekt połączony z halą sportową, przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Posiada trybuny i miejsca siedzące dla 200 widzów. Przy jego budowie zastosowano nowoczesne technologie pozyskiwania ciepła ze źródeł odnawialnych.
 - basen sportowy o wymiarach 25m x 16m i głębokości od 1,35 do 1,8m
 - basen treningowy o wymiarach 15m x 8,5m i głębokości od 1,10 do 1,35m
 - basen o głębokości 1m
 - 2 wanny o wymiarach 3,53m x 2,53m, jedna do solanki, druga z hydromasażem
 - sauna z pokojem wypoczynkowym
 - zjeżdżalnia wodna rurowa długości 40 m
 - 5 szatni, w tym : 1 szatnia z węzłem sanitarnym dla osób niepełnosprawnychDodatkowe atrakcje :
 - przeciwprądy w basenie treningowym,
 - kaskada przy mostku łączącym brzeg basenu treningowego z małym basenem,
 - bicze wodne,
 - gejzer
 - zjeżdżalnia.

- **Kompleks boisk „Orlik”** obejmujący boisko piłkarskie o nawierzchni z trawy syntetycznej oraz boisko. Obiekt posiada także budynek sanitarno-szatniowy. Kompleks obejmuje:
 - boisko piłkarskie o nawierzchni z trawy syntetycznej, o wymiarach 30m x 62m,
 - boisko wielofunkcyjne o wymiarach 19,1m x 32,1m
 - oraz budynek sanitarno-szatniowy.

W sołectwie Zabłocie Solanka przy ul. Rolnej 18 zlokalizowana jest „Chata nad Zalewem”, prowadzona przez Miejsko Gminny Ośrodek Kultury. W budynku ma siedzibę świetlica środowiskowa. Chata nad Zalewem to obiekt, który łączy w sobie możliwość organizacji spotkania warsztatowego, integracyjnego i okolicznościowego połączonego z odpoczynkiem. Budynek powstał w 2012 roku budynek. Chata nad Zalewem to miejsce spotkań instytucji i organizacji działających na terenie gminy Strumień, ale także okazja do zorganizowania imprez okolicznościowych przez indywidualnych użytkowników. Obok „Chaty nad Zalewem” zlokalizowany jest plac zabaw oraz boisko sportowe.

- **Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego „Stary Dworzec”**. Centrum utworzono w 2016r. w zabytkowym budynku byłego dworca kolejowego przy ul. Uzdrowskiej. Centrum sąsiaduje z zabytkowym Parkiem Zdrojowym oraz Centrum Rekreacji wodnej WAKE-PARK. Po kapitalnym remoncie i rewitalizacji w pomieszczeniach „Starego Dworca” zlokalizowano poczekalnię dla podróżnych, Punkt Informacji Turystycznej, przechowalnię bagaży, wypożyczalnię sprzętu rekreacyjnego, wypożyczalnię rowerów, Rota Bibliotekę, kącik dla maluchów. W budynku znajdują się sanitariaty. Obiekt jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych i wyposażony w sprzęt niezbędny dla matek z dziećmi. Dla miłośników flory i fauny na zewnątrz, od strony kompleksu stawów zainstalowano lunety obserwacyjne.

W sąsiedztwie Centrum zlokalizowano siłownię zewnętrzną składającą z 10 urządzeń. Urządzenia dopasowano do potrzeb osób w różnym wieku i stopniu sprawności.

- **Centrum Rekreacji Wodnej WAKEPARK**. Obiekt powstał na stawie Maciek Mały. W skład Centrum wchodzi m.in. dwa wyciągi do uprawiania wakeboardingu, wypożyczalnia kajaków oraz rowerków wodnych. Goście odwiedzający Centrum mogą skorzystać także z zaplecza gastronomicznego lub spędzić przyjemne chwile, relaksując się na leżakach.
- **Park linowy** to miejsce do rekreacji dla całej rodziny. Zlokalizowane jest przy ul. uzdrowskiej w pobliżu budynku Gminnego Ośrodka Kultury. Sprzęt (liny, podesty) zamontowano pomiędzy drzewami. Właściciele duży nacisk stawiają na ekologię i na to, by dbać o drzewa. Do dyspozycji odwiedzających są trzy trasy: dziecięca, średnia oraz trudna.

Wszyscy użytkownicy przed wejściem na jedną z tras są szkoleni przez doświadczonych instruktorów na trasie szkoleniowej. Otrzymują też specjalistyczny sprzęt. Dlatego do parku linowego może przyjść każdy.

- **EkoCentrum:** Centrum Badawczo-Edukacyjne, zlokalizowane w pobliżu Korony Zapory, przy Zbiorniku Goczałkowickim, w sąsiedztwie jednego z największych w Polsce zakładów uzdatniania wody ZUW Goczałkowice. To profesjonalnie przygotowany i wyposażony kompleks, zapewniający najwyższy światowy standard prowadzenia badań, spotkań konferencyjnych oraz szkoleniowych.

Centrum dysponuje powierzchniami laboratoryjnymi, zapleczem socjalnym dla pracowników naukowych umożliwiającym prowadzenie cyklicznych oraz ciągłych, stacjonarnych badań naukowych oraz dwiema profesjonalnie wyposażonymi salami szkoleniowo-edukacyjnymi.

- **Korona zapory** - łączy Goczałkowice -Zdrój z sąsiednim Zabrzegiem. Jest rewelacyjnym miejscem rekreacyjnym udostępnionym turystom w 2005r. Ma ok. 3 km długości i jest wymarzone miejsce dla spacerowiczów oraz amatorów dwóch kółek i rolek. Można tu podziwiać cudowne zachody słońca, posłuchać szumu fal i śpiewu ptaków. Można zachwycać się wspaniałymi widokami i asć się To urokliwe miejsce znajduje się na obszarach objętych specjalną ochroną „NATURA 2000”.

- **Centrum Edukacji Technicznej** znajduje się w sąsiedztwie zbiornika goczałkowickiego, przy wejściu na koronę zapory. W Centrum znajduje się sprzęt pomiarowo-obszerny stosowany w meteorologii i hydrologii oraz ciekawe eksponaty muzealne instrumentów z początku XX wieku.

Tutaj każdy może samodzielnie wykonać pomiary podstawowych czynników meteorologicznych i ocenić bieżące warunki pogodowe. Na kosmodromie można zobaczyć makietę rakiety, poznać jej budowę oraz ubrać replikę skafandra astronautycznego amerykańskiej agencji astronautyki i przestrzeni kosmicznej NASA.

Przy dobrej pogodzie zwiedzający mogą przez teleskop zobaczyć plamy na Słońcu oraz wulkany na księżycu.

Na terenie Centrum znajduje się też turbina wiatrowa z układem przetwarzania energii oraz kolektor słoneczny z układem zasilającym odbiorniki stosowane na co dzień w domu.

5.6 Infrastruktura komunikacyjna

Sieć drogową w Goczałkowicach-Zdroju tworzą drogi publiczne (o łącznej długości około 50,5 km, w tym 32 km dróg gminnych), dzielące się ze względu na funkcje w sieci drogowej na drogę krajową (nr 1) oraz drogi powiatowe i gminne (ponadto, przez zachodni skraj gminy przebiega droga wojewódzka nr 939 [relacji DK 81 - Zbytków - Strumień - Wisła Wielka - Pszczyna DW 933], która nie ma znaczenia dla obsługi komunikacyjnej wschodniej, zasadniczej części gminy.

Układ drogowy uzupełniają drogi wewnętrzne oraz dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. Droga krajowa nr 1 stanowi również drogę europejską: nr E75, bezpośrednią północ - południe i nr E462 - trasa łącznikowa (Umowa europejska o głównych drogach ruchu międzynarodowego [AGR], sporządzona w Genewie dnia 15 listopada 1975 r. [Dz.U. Nr 10, poz. 35]).

Zarządcą drogi krajowej jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach, dróg powiatowych - Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie. Zarządzanie i administrowanie drogami gminnymi należy do zadań Administracji Zasobów Komunalnych w Goczałkowicach-Zdroju.

Urządzone, ogólnodostępne parkingi o większej liczbie miejsc istnieją przed niektórymi obiektami usługowymi (rejon Urzędu Gminy, pływalni i hali sportowej, niektóre obiekty handlowe), przy cmentarzu (ul. Główna) oraz w rejonie uzdrowiska (skrzyżowanie ul. Uzdrowskiej z Parkową i przy ul. Borowinowej), w rejonie Korony zapory przy ul. Jeziornej.

Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie Goczałkowic-Zdroju określono zgodnie z klasą dróg: GP - główna ruchu przyspieszonego, G - główna, Z - zbiorcza, L - lokalna.

Tabela 9. Drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe na terenie Goczałkowic-Zdroju

Nr drogi	przebieg	ulica (w granicach gminy)	długość (m)	klasa drogi
1	droga krajowa nr 1	-	3450	GP
939	droga wojewódzka 939 Pszczyna - Strumień	-	500	G
drogi powiatowe				
4116S	DK1 – granica pow. bielskiego	Uzdrowska	1806	Z, L
4113S	Pszczyna – Zapora Goczałkowice	Jeziorna	2547	Z
4115S	S 4113 - S 4116	Szkolna	2992	Z

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

4144S	S 4113 - DK1	Główna	2668	Z, L
4114S	S 4113 - S 4144	Zimowa	2042	L
4145S	DK1 - Pszczyna	Brzozowa	1254	Z
4117S	DK1 - Pszczyna	Dębowa	1140	L
4118S	DK1 - Pszczyna	Spokojna	190	Z

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goczałkowice-Zdrój

Droga krajowa jest drogą o ograniczonej dostępności. Na terenie Goczałkowic-Zdroju droga ta jest dostępna w północnej części gminy z ul. Spokojnej i drogi serwisowej poprzez skrzyżowanie (ze światłami) oraz około 1,1 km na południe - w środkowej części miejscowości - z ul. Głównej i Brzozowej poprzez skrzyżowanie (ze światłami).

Dodatkowo, droga krajowa jest dostępna również z ul. Uzdrowskiej oraz z ul. Borowinowej i Stawowej. Zlikwidowano skrzyżowanie z ul. Dębową. Zarządca drogi krajowej wyklucza możliwość tworzenia nowych włączeń do tej drogi.

Poniżej drogi gminne na terenie Goczałkowic-Zdroju.

Tabela 10. Drogi gminne i ich standard techniczny

L.p.	Nazwa	Długość (m)	w tym z nawierzchnią twardą		Klasa drogi
			Bitumiczna (m)	Betonową (m)	
1	Aleja I	229	-	229	D
2	Aleja II	430	-	430	D
3	Azaliowa	371	-	-	-
4	Berberysowa	170	-	-	-
5	Boczna	469	469	-	L,D
6	Borowinowa	564	564	-	L,D
7	Bór I	3224	2300	-	L
8	Bór II	3067	3067	-	L,D
9	Karola Darwina	115	115	-	D
10	Bolesława Drobnera	267	267	-	D
11	Górna	390	-	390	D
12	Graniczna	364	-	-	D
13	Grzeblowiec	820	820	-	Z
14	Handlowa	305	305	-	Z,D
15	Jesienna	456	456	-	D
16	Kolejowa	757	-	757	L,D
17	Mikołaja Kopernika	381	-	381	D
18	Wojciecha Korfańskiego	572	572	-	D

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

19	Krótka	159	-	-	D
20	Krynica	493	-	483	D
21	Józefa Krzyżanowskiego	1082	286	796	D,W
22	Letnia	800	800	-	L,D
23	Lipowa	752	752	-	L
24	Łącznik „A”	164	164	-	L
25	Łącznik „B”	174	174	-	L
26	Melioracyjna	115	-	-	D
27	Parkowa	755	35	720	D
28	PCK	665	665	-	L
29	Polna	1254	1254	-	L
30	Południowa	857	-	-	D
31	Poprzeczna	222	-	222	D,W
32	Powstańców Śląskich	1507	270	770	L
33	Bolesława Prusa	448	-	448	D
34	Robotnicza	616	-	-	L,D
35	Rolna	332	66	-	D
36	Róż	479	255	247	D
37	Rzemieśnicza	118	118	-	D
38	Siedlecka	1266	-	-	L
39	Solankowa	948	662	286	L
40	Sołecka	488	488	-	D
41	Staropolanka	166	-	166	W
42	Stawowa	1291	1291	-	L
43	Św. Anny	285	285	-	L
44	Juliana Tuwima	115	115	-	D
45	Warzywna	356	356	-	D
46	Wiosenna	208	208	-	DP
47	Wiślna	917	917	-	L
48	Wita Stwosza	113	-	-	D
49	Wypoczynkowa	225	225	-	W
50	Stefana Żeromskiego	739	739	-	L
51	Źródłana	1015	1015	-	L,D
	razem drogi gminne	32065	19410	6990	

Klasa drogi: Z – zbiorcza, L – lokalna, D – dojazdowa, DP – pieszo-jezdna, W – wewnętrzna

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goczałkowice-Zdrój

Przez obszar gminy przebiegają linie kolejowe o znaczeniu państwowym. Środkową część Goczałkowic-Zdroju przecina linia nr 139 Katowice - Zawardów, magistralna, pasażersko - towarowa

(dwutorowa, zelektryfikowana). Przez południowy fragment gminy, na krótkim odcinku (w dolinie Bajerki), biegną równolegle do siebie, pasażersko - towarowe (wielotorowe i zelektryfikowane) linie nr 150 Most Wisła - Chybie i linia nr 93 Trzebinia - Zebrzydowice oraz linia nr 694, o charakterze łącznicy (linie te nie mają znaczenia dla funkcjonowania gminy Goczałkowice-Zdrój i Uzdrowiska).

W północnej części gminy, do Zakładu Uzdatniania Wody doprowadzona jest jednotorowa bocznica kolejowa ze stacji Pszczyna.

Linia kolejowa nr 139 jest przewidziana do modernizacji na odcinku Katowice - Czechowice - Dziedzice - Zebrzydowice - granica państwa, stanowiącej zadanie rządowe. W przedmiotowej sprawie została wydana decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, jak również pozwolenie wodno-prawne.

System rowerów miejskich

W 2018 r. gmina Goczałkowice-Zdrój wspólnie z gminą Pszczyna wprowadziła system rowerów miejskich. W ramach systemu uruchomiono 8 stacji rowerowych, w tym 6 na terenie gminy Pszczyna i 2 – na terenie Goczałkowic-Zdroju, w których można wypożyczać rowery. Każda ze stacji jest wyposażona w 10 rowerów, 12 stojaków rowerowych oraz terminal z panelem informacyjnym i sterującym. W ramach usługi uruchomiono serwis internetowy z modułem rejestracji, logowania, mapą i aktualnościami. Współpraca z sąsiednią gminą umożliwi klientom wypożyczenie roweru w dowolnej stacji na terenie jednej gminy i jego zwrot na terenie drugiej gminy, bez konieczności powrotu do miejsca, gdzie nastąpiło wypożyczenie. System wypożyczania rowerów będzie funkcjonował w sposób ciągły przez całą dobę, we wszystkie dni tygodnia, w tzw. sezonie rowerowym tj. w okresie maj-wrzesień. Na terenie Goczałkowic-Zdroju stacje rowerowe uruchomiono w rejonie Korony zapory oraz w Uzdrowisku, w rejonie Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego.

Budowa Centrum przesiadkowego w gminie Goczałkowice-Zdrój

W 2017 r. rozpoczęto prace przygotowawcze związane z budową tzw. centrum przesiadkowego. W ramach tej inwestycji planuje się zagospodarowanie terenu przylegającego do linii kolejowej zarówno od strony wschodniej jak i zachodniej, w tym zmodernizowanie dróg dojazdowych, miejsc postojowych, chodników oraz budowę ścieżki rowerowej. Pod koniec stycznia 2018r. zlecono wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz wykonawczej. Inwestycja jest przedsięwzięciem, które jest przygotowywane przy ścisłej współpracy z PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrum Realizacji Inwestycji Region Śląski oraz PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach.

W przedmiotowej sprawie w dniu 07.09.2018r. została wydana przez RDOS w Katowicach decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach. Trwa postępowanie w sprawie wydania pozwolenia

wodno-prawnego.

6. OPIS ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU UZDROWISKA Z UWZGLĘDNIENIEM POWIERZCHNI I GRANIC STREF OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Studium jest aktem wewnętrznie obowiązującym, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych. W 2010 roku Wójt Gminy Goczałkowice-Zdrój zlecił sporządzenie zmiany obowiązującego dotychczas studium. Nowy dokument planistyczny gminy przyjęty został Uchwałą Nr XLII/277/2014 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 sierpnia 2014 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goczałkowice-Zdrój. Tym samym aktualność straciło studium przyjęte Uchwałą Nr XXIX/219/2001 r. Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 22 maja 2001 roku.

Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy dokonano w 2017 roku. Została podjęta następująca uchwała:

- 1) Uchwała Nr XXXI/234/2017 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 grudnia 2017 roku w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Goczałkowice-Zdrój.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym aktem prawa miejscowego umożliwiającym takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe, kompozycyjno-estetyczne oraz tworzy warunki do takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Brak realizacji ustaleń planu może przyczynić się do zakłócenia ładu przestrzennego oraz zahamowania zrównoważonego rozwoju na wszystkich polach działalności zarówno gospodarczych jak i społecznych. Ponadto ustalenie przeznaczenia terenu oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu w planie miejscowym umożliwia wydawanie decyzji o pozwoleniu na budowę bezpośrednio na podstawie planu, bez potrzeby sporządzenia decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, co w istotny sposób wpływa na przyspieszenie procesu inwestycyjnego.

Zgodnie z obowiązującym studium polityka przestrzenna Gminy Goczałkowice-Zdrój, opiera się na utrzymaniu uzdrowiskowej funkcji, a co za tym idzie zachowaniu funkcji leczniczych uzdrowiska poprzez takie gospodarowanie terenami, które uwzględnia potrzeby lecznictwa uzdrowiskowego, ochrony zasobów naturalnych surowców leczniczych i warunków naturalnych uzdrowiska.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Goczałkowice-Zdrój wyróżnić można strefy odmienne pod względem genezy, funkcji i struktury przestrzennej.

Wschodnia część gminy obejmuje miejscowość Goczałkowice-Zdrój podzielona jest na kilka jednostek osadniczych. Należą do nich:

- siedlisko wsi łańcuchowej (Goczałkowice Górne), zawarte pomiędzy ul. Zimową i Szkolną oraz Boczną i Jeziorną z zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną (oś wsi stanowiła ul. Główna, biegnąca wzdłuż Potoku Goczałkowickiego),
- uzdrowisko - rozwinięte na terenach Goczałkowic Dolnych, wzdłuż ul. Uzdrowiskowej,
- jednostki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej typu osiedlowego (komponowane zespoły zabudowy na niewielkich działkach z odpowiednio uformowanym układem drogowym): osiedle Powstańców Śląskich (rejon ul. Powstańców Śl., Wiślniej, PCK), rejon ul. Górnej, Krótkiej, Krzyżanowskiego i Parkowej (Goczałkowice Dolne), Kolonia Brzozowa (ul. Solankowa, Letnia i Brzozowa) oraz Osiedle Wodociągowe w północnej części gminy, związane z Zakładem Uzdatniania Wody,
- izolowane, niewielkie układy zabudowy – dawne przysiółki: Bor (I i II), Borek (ul. Borowinowa, Rolna), Kolonia Rudołtowiec, Folwark (Nowy Dwór - ul. Graniczna).

Za centralną część (strefę) gminy uznaje się obszar pomiędzy ulicami: Borowinową, Wiosenną, Uzdrowiskową (na odcinku od Wiosennej do Parkowej), Parkową, Krzyżanowskiego, Szkolną i Lipową.

W strukturze przestrzennej wschodniej części gminy wyraźnie wyodrębnia się w jej południowym fragmencie pasmo doliny Wisły z kompleksem stawów hodowlanych i zbiornikami wodnymi o innych funkcjach, zaś we fragmencie północnym - zespół zabudowy przemysłowej i infrastruktury technicznej w sąsiedztwie Pszczyny (Zakład Uzdatniania Wody, Osiedle Wodociągowe, zakłady Linde-Gaz) oraz powstająca zabudowa usługowa wzdłuż drogi krajowej nr 1, powodująca zacieranie się dystansu przestrzennego pomiędzy Goczałkowicami-Zdrojem, a Pszczyną.

Wschodnia część gminy jest rozdzielona południkowymi trasami komunikacyjnymi o znaczeniu krajowym: drogą krajową nr 1 oraz linią kolejową nr 139, tworzącymi istotne bariery przestrzenne.

Z uwagi na istnienie na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój uzdrowiska, dziedzictwa kulturowego, walorów środowiska przyrodniczego oraz stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jako główne kierunki działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego ustalono:

- Utrzymanie zróżnicowanej struktury przestrzennej, wyrażającej się w odmiennych formach użytkowania terenu i różnej intensywności wykorzystania przestrzeni,
- Zmiany w strukturze przestrzennej gminy polegać będą na rozwoju funkcji, zgodnie z charakterem stref uzdrowiskowych i ich znaczenia dla lecznictwa uzdrowiskowego,
- Konieczność przekształceń i rewitalizacji wschodniej części uzdrowiska,
- Utrzymanie dotychczasowego układu drogowego gminy oraz modernizację linii kolejowej nr 139,
- Rozwój zabudowy usługowej oraz działalności gospodarczych w północnej części gminy,
- Zachowanie dotychczasowego przeznaczenia i charakteru terenów Zbiornika Goczałkowickiego oraz kompleksu stawów hodowlanych w południowej i zachodniej części gminy,
- Rozwój zabudowy mieszkaniowej w rejonie osiedla Powstańców Wielkopolskich,
- Zapewnienie trwałości produkcji rolniczej, w tym wyspecjalizowanej w formie ogrodnictwa i upraw pod szkłem.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, sporządzone zgodnie z obowiązującym studium, obejmują teren całej gminy. W części wschodniej obowiązuje:

1. *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych „Czechowice II”, „Bestwina”, „Rudołtowice” i „Goczałkowice-Zdrój” znajdujących się w granicach administracyjnych gminy Goczałkowice-Zdrój* przyjęty Uchwałą Nr XLII/290/10 Rady Gminy w Goczałkowicach-Zdrój z dnia 7 września 2010 r.

W części zachodniej obowiązuje:

2. *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Goczałkowice - Dolina Wisły” dla części obszaru Gminy Goczałkowice-Zdrój obejmującej Jezioro Goczałkowickie* przyjęty Uchwałą Nr XLIX/294/06 Rady Gminy w Goczałkowicach-Zdroju z dnia 6 czerwca 2006 r.

Dodatkowo obowiązuje:

3. *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów w rejonie ulic: Jeziorna, Grzebłowiec i Azaliowa, znajdujących się w Gminie Goczałkowice-Zdrój, przyjęty Uchwałą Nr XXXV/260/2018 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 15 maja 2018 r.*
4. *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w rejonie ronda Pod Bocianem znajdujących się w gminie Goczałkowice-Zdrój, przyjęty Uchwałą Nr VIII/57/2015 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 23 lipca 2015 r.*
5. *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenach części lasu Remiza i niektórych sąsiadujących odcinków dróg planowanych w gminie Goczałkowice-Zdrój, przyjęta Uchwałą nr XXXVII/272/2018 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 17 lipca 2018r.*

Utworzone Uchwałą nr L.I .427.2014 Rady w Strumieniu Miejskiej z dnia 29 lipca 2014 r. sołectwo Zabłocie Solanka, włączone do strefy C ochrony uzdrowiska, posiada plan zagospodarowania przestrzennego obowiązujący na terenie sołectwa Zabłocie:

6. *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Sołectwa Zabłocie przyjęty Uchwałą Nr XII/112/2003 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 14 sierpnia 2003 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Sołectwa Zabłocie.*

Strefa A ochrony uzdrowiskowej

Obszar strefy A ochrony uzdrowiskowej mieści się na planie zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych. Granica wschodnia strefy leży pomiędzy ulicą Borowinową, a torami kolejowymi. Obejmuje uzdrowisko wraz z parkiem. Granicę zachodnią tworzą tereny zielone i rezerwa terenu dla rozwoju uzdrowiska. W granicy strefy A oprócz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i obiektów służących bezpośrednio lecznictwu uzdrowiskowemu znajdują się również inne zakłady opieki zdrowotnej, budynki wielorodzinne oraz jednorodzinne, klasztor, obiekty gastronomiczne oraz obiekty usługowe i handlowe służące obsłudze kuracjuszy i turystów. Przeważająca część strefy A objęta jest granicami Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły”.

W ramach strefy „A” wydzielono następujące obszary funkcjonalne: usług w formie zakładów lecznictwa uzdrowiskowego i urzędzeń uzdrowiskowych oraz sportu i rekreacji, zieleni urządzonej i leśnej.

W planie miejscowym w obrębie strefy „A” (obszaru lecznictwa uzdrowiskowego) można wyznaczać tereny o różnym przeznaczeniu: tereny usług związanych z lecznictwem uzdrowiskowym

lub tereny usług innego rodzaju, związanych z obsługą pacjenta lub turysty (w tym także usługi handlu).

W związku z występowaniem w strefie „A” zabudowy mieszkaniowej (jedno- i wielorodzinnej), możliwe jest ponadto wyznaczanie terenów zabudowy tego rodzaju (dla zabudowy istniejącej), zaś na pozostałych terenach usług innych niż lecznictwo uzdrowiskowe - ustalanie możliwości realizacji zabudowy mieszkaniowej, jako funkcji dopuszczalnej.

W planie miejscowym, w przeznaczaniu terenów na poszczególne cele, należy zachować określone w Statucie tereny zieleni (w szczególności Park Zdrojowy), precyzując ich zasięg w skali planu miejscowego oraz ustalić proporcje w wykorzystaniu terenów, tak, by udział terenów zieleni w strefie „A” nie był niższy, niż wymagany przepisami, i sytuował się co najmniej na poziomie określonym w Statucie.

W zagospodarowaniu strefy należy ponadto uwzględnić ochronę obiektów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz ujęcia zapasowego „Goczałkowice IG-1”, usytuowanego w miejscu oznaczonym na rysunku studium. Teren ujęcia, do czasu podjęcia eksploatacji, należy pozostawić jako niezabudowany i niezainwestowany, z dojazdem z drogi publicznej.

W strefie „A” ochrony uzdrowiskowej zabrania się czynności w zakresie:

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.):
 - a. zakładów przemysłowych,
 - b. budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych,
 - c. garaży wolno stojących,
 - d. obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²,
 - e. stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych,
 - f. autostrad i dróg ekspresowych,
 - g. parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10,
 - h. stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych

i innych emitujących fale elektromagnetyczne, z wyłączeniem urządzeń łączności na potrzeby służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa, z zastrzeżeniem że urządzenia te będą oddziaływały na środowisko polami elektromagnetycznymi o poziomie nie wyższym niż określone dla strefy „B”,

- i. obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska, w szczególności takich jak: sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, kotłownie gazowe, wiercenia wykonywane w celu ujmowania wód leczniczych,
- j. zapór piętrzących wodę na rzekach oraz elektrowni wodnych i wiatrowych;
- uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
- uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;
- prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;
- prowadzenia działalności rolniczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1221 ze zm.);
- trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. 2017, poz. 2132 ze zm.);
- organizacji rajdów samochodowych i motorowych;
- organizowania imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1160 ze zm.), zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22:00–6:00, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w harmonogramie imprez gminnych;
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- wycięcia drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych;
- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Strefa B ochrony uzdrowiskowej

Obszar strefy B zajmują głównie pola, stawy, zabudowa jednorodzinna i tereny zielone. Duża część strefy położona jest w Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Są to w głównej mierze stanowiące rezerwy rozwoju zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej oraz zieleni urządzonej. Przeznaczenie terenów zakłada kontynuację dotychczasowej funkcji rolniczej, bądź przeznaczenie pod zabudowę i zieleń urządzonej.

Wyznacza się również obszary rolnicze, stanowiące kierunkową rezerwę terenów pod rozwój usług turystyki. W przypadku podjęcia decyzji o jego przeznaczeniu terenu, należy rozważyć: tereny usług turystyki, sportu, rekreacji oraz zieleni urządzonej wraz z infrastrukturą techniczną.

W obszarze oddziaływania strefy B ochrony uzdrowiskowej obowiązują następujące zakazy:

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. 2018, poz. 1202 ze zm.):
 - a. stacji paliw, bliżej niż 500 m od granicy strefy „A” ochrony uzdrowiskowej,
 - b. urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.) oddziałujących na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej polami elektromagnetycznymi o poziomach wyższych niż dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych – charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych – dla miejsc dostępnych dla ludności, określone na podstawie art. 122 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.),
 - c. parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych powyżej 50, z wyjątkiem podziemnych i naziemnych parkingów wielopoziomowych;
- wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu;
- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.):
 - a. zakładów przemysłowych,
 - b. obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²,
- uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Dopuszcza się lokalizowanie obiektów związanych z zaspakajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze i niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska oraz obszar ochrony uzdrowiskowej, tj.: obiekty turystyczne, sportowe i komunalne, budownictwa mieszkaniowego.

Strefa C ochrony uzdrowiskowej

Strefę C ochrony uzdrowiskowej zajmuje w większości Jezioro Goczałkowickie wraz z zaporą czołową i zaporą boczną. Na terenie strefy istnieją ogrody pokazowe utrzymane w charakterze parkowym, udostępniane przez właścicieli na cele rekreacyjne i turystyczne. Całe Jezioro Goczałkowickie, czyli przeważająca część strefy C, objęta jest granicami Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Zachodnia część Jeziora objęta jest także granicami Specjalnego Obszaru Ochrony „Zbiornik Goczałkowicki - ujście Wisły i Bajerki”.

Zgodnie z poszerzeniem strefy o granice Sołectwa Zabłocie, strefa C zyskała dodatkowe 188 ha powierzchni sąsiedniej gminy Strumień.

W granicach strefy C obowiązują zakazy:

- budowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.):
 - a) zakładów przemysłowych,
- pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- prowadzenia robót melioracyjnych i innych działań powodujących niekorzystną zmianę istniejących stosunków wodnych;
- prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.
- wyrębu drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych i wyrębu określonego w planie urządzenia lasu.

7. OKREŚLENIE PROJEKTOWANYCH STREF OCHRONY UZDROWISKOWEJ WRAZ Z OKREŚLENIEM KONIECZNYCH DO ZACHOWANIA TERENÓW ZIELENI I TERENÓW BIOLOGICZNIE CZYNNYCH

Obszar objęty wystąpieniem o potwierdzenie możliwości dalszego prowadzenia leczenia ndanie statusu uzdrowiska obejmuje obszar wiejskiej gminy Goczałkowice-Zdrój oraz Sołectwo Zabłocie Solanka, leżące w sąsiedniej gminie Strumień (pow. cieszyński). Utworzenie sołectwa Zabłocie Solanka nastąpiło w drodze Uchwały Nr L.I.427.2014 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 29 lipca 2014 roku. Decyzja o podzieleniu Sołectwa Zabłocie na dwa odrębne sołectwa: Zabłocie i Zabłocie Solanka podjęta została w związku z występowaniem na tym obszarze udokumentowanych

złóż surowców wód leczniczych oraz borowiny. W celu umożliwienia wydobywania tych kopalin i wykorzystania do celów leczniczych należy je chronić. Zapewnia to włączenie obszaru występowania złoża do obszaru ochrony uzdrowiskowej. Na mocy porozumienia obu gmin nadano części miejscowości Zabłocie statut uzdrowiska. W dniu 16.09.2014 roku Wójt Gminy Goczałkowice-Zdrój i Zastępca Burmistrza Strumienia podpisali porozumienie o dalszym działaniu mającym na celu poszerzenie granicy strefy „C” Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój o obszar Sołectwa Zabłocie Solanka. Mapy z przebiegiem granic poszczególnych stref załączono do opracowania.

Na obszarze uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. wydziela się trzy rodzaje stref ochrony uzdrowiskowej, oznaczone literami „A”, „B” i „C”:

- 1) Strefa „A”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie.
- 2) Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem.
- 3) Strefa „C”, dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowiący jej otoczenie oraz obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Na terenie uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. dotychczasowy przebieg utrzymują granice strefy „A,” i „B” ochrony uzdrowiskowej określone w statucie uzdrowiska, zatwierdzonym *Uchwałą Nr XXVI/164/2012 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój*. Przebieg granicy Sołectwa Zabłocie, włączonej do strefy „C” ochrony uzdrowiskowej określa *Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LI.427.2014 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 29 lipca 2014 roku*. Załącznik zawiera opis granicy jednostki

pomocniczej „Zabłocie”. Po włączeniu obszaru Sołectwa Zabłocie Solanka o powierzchni 188 ha do obszaru ochrony uzdrowiskowej, powierzchnia uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój wynosi 5 052 ha.

Przebieg granicy strefy „A” ochrony uzdrowiskowej o powierzchni 137,31 ha wyznaczoną w granicach:

- a) od strony zachodniej groblą stawu Zabrzyszczak po granicy działki Nr 318/15,
- b) od strony północnej wzdłuż rowu Kanar po północnych granicach działek Nr: 297/9, 319/4 i 3986/204, następnie skręca na północ wzdłuż zachodniej granicy działki nr 3112/204 i 3111/204, skośnie przecina miedzę i biegnie wzdłuż zachodniej granicy działki nr 2058/204, następnie skręca na wschód i biegnie północną granicą następujących działek nr: 2058/204, 2057/204, 3106/204, 3105/204, 3645/204, 3646/204, 2054/204, 2053/204, 2052/204, 3104/204, 3103/204, 3102/204, 2048/204, 2047/204, 2046/204, 2045/204, 2958/204, przecina działkę 3544/39 i biegnie północną granicą działki 2951/39, następnie przecina ulicę Powstańców Śląskich i biegnie dalej na wschód wzdłuż północnej granicy działek: 1171/38 i 1172/38, następnie od północno-wschodniego narożnika działki 1172/38 biegnie wzdłuż południowej i wschodniej linii rozgraniczającej zabudowy mieszkaniowej (wyznaczonej w mpzp, to jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) do południowo-wschodniego narożnika działki nr 1957/36, następnie wzdłuż północnej granicy działki 1229/36 do jej północno-wschodniego narożnika; dalej na wschód granica strefy A biegnie wzdłuż planowanej drogi (wg mpzp) do zachodniej granicy działki 1222/36 i dalej granicami tej działki biegnie na północ i wschód, północną granicą działki 1223/36 i 526/36, przecina skośnie tory kolejowe (działka 277/36) i biegnie odcinkiem ulicy Parkowej, zachodnią granicą działki 2891/36 i 1144/36 do południowo-zachodniego narożnika działki nr 2386/36, następnie na wschód granicami działek nr: 2386/36, 2715/36, 2716/36, 1286/36 i na północ granicą działki nr 1286/36 i dalej południową granicą ulicy Krzyżanowskiego, skręca na północ odcinkiem ulicy Uzdrowiskowej i skręca na wschód odcinkiem ulicy Borowinowej,
- c) od strony wschodniej ulicą Borowinową, wschodnimi granicami działek: 257/119, 615/123, 617/119 i 621/120 (przecina rów Kanar do brzegu dawnego stawu),
- d) od strony południowej granica biegnie brzegiem dawnego stawu (północna granica działki 625/120) i stawu Maciek Mały (północna granica działki 751/111), północną granicą działki 748/112, do toru kolejowego, przecina tor kolejowy przy południowej granicy działki 247/112 i dalej południowym brzegiem drogi gruntowej (działki 745/109 i 91) do ulicy Bór II, następnie skręca na południe wzdłuż Kanału Rybackiego przy zachodniej granicy działki stawu Maciek Kanałowy (Nr 775/111), skręca na zachód granicą tej działki wzdłuż północnego brzegu stawu Maciek Borowy,

dalej południowymi granicami działek: 55, 219/19 i 143/20 do ulicy Bór II, dalej do rozwidlenia tej ulicy, przecina rów na granicy działek 3 i 13 następnie południową granicą działki 319/4, dalej drogą przecinając działkę 318/15, do stawu Zabrzyszczak.

Przebieg granicy strefy „B” ochrony uzdrowiskowej o powierzchni 677,90 ha wyznaczoną: od granic strefy „A”, do granic biegnących:

- a) od strony zachodniej wałem przeciwpowodziowym rzeki Wisły, skręca na wschód drogą gruntową przez las, skręca na północ i miedzą śródpolną do skrzyżowania z ulicą Szkolną,
- b) od strony północnej ulicą Szkolną do skrzyżowania z ulicą Poprzeczną, łącznikiem od ulicy Szkolnej do ulicy Głównej, ulicą Główną i ulicą Brzozową do skrzyżowania z ulicą Letnią,
- c) od strony wschodniej ulicą Letnią, odcinkiem ulicy Dębowej, ulicą Stawową, przecina drogę krajową nr 1, skręca na południe zachodnią stroną drogi krajowej nr 1, dalej rowem Kanar do wylotu rowu upustowego stawu Maciek Mały,
- d) od strony południowej rowem upustowym i południowym brzegiem stawu Maciek Mały, przecina tory kolejowe i dalej wałami przeciwpowodziowymi rzeki Wisły biegnącymi wzdłuż stawów: Maciek, Maciek Borowy i staw bez nazwy, dalej wałami przeciwpowodziowymi wzdłuż pól i pomiędzy stawami Zabrzyszczak do rzeki Wisły.

Przebieg granicy strefy „C” ochrony uzdrowiskowej o powierzchni 4128,50 ha o granicach biegnących następująco:

- a) W granicach gminy Strumień, poczynając od punktu stanowiącego punkt wspólny granicy: obrębu Strumień Miasto, obrębu Zabłocie oraz terenu kolejowego zlokalizowanego na działce oznaczonej nr 2086/1 (północny narożnik działki 2086/1) granica strefy biegnie w kierunku zgodnym do ruchu zegara tj. w kierunku północnowschodnim wzdłuż granicy obrębów Strumień Miasto oraz Zabłocie, aż do styku z granicą administracyjną gminy Goczałkowice-Zdrój (północny narożnik działki nr 2056/4).
- b) Następnie granica strefy biegnie w kierunku północnym a dalej wschodnim, południowym i zachodnim po granicy administracyjnej gminy Goczałkowice-Zdrój do styku z granicą administracyjną sołectwa Frelichów gminy Chybie (północnowschodni narożnik działki nr 2106). Następnie w kierunku południowym wzdłuż granicy administracyjnej gminy Strumień z gminą Chybie w kierunku ul. Rolnej, aż do północnego narożnika działki nr 428, skąd wzdłuż granicy pomiędzy działką 428 i 427 dochodzi do ul. Rolnej (działka nr 1971/1), przecina ją i od

styku z północnowschodnim narożnikiem działki nr 430/1 biegnie w kierunku zachodnim południową granicą drogi – ul. Rolnej (południowe granice działek nr: 1971/1, 1966), dalej przecina działkę nr 2057/2 i od północnego narożnika działki nr 387/3 biegnie w kierunku zachodnim wzdłuż południowej granicy drogi ul. Rolnej (południowa granica działki: 1965), aż do północnowschodniego narożnika działki nr 323/4, następnie przebiega w kierunku południowym wzdłuż wschodniej granicy działki nr 323/4 do południowowschodniego jej narożnika i dalej w kierunku zachodnim wzdłuż południowej granicy działek nr: 323/4, 323/3, 320/3, następnie biegnie wzdłuż zachodniej granicy działki nr 320/3, aż do północnozachodniego narożnika tej działki, przecina ulicę Rolną (działka nr 1965) i w kierunku zachodnim wzdłuż jej północnej granicy dochodzi do południowozachodniego narożnika działki nr 318/7, następnie biegnie w kierunku północnym, aż do północnozachodniego narożnika tej działki, po czym przecina rów melioracyjny (działka nr 2059/9) i biegnie w kierunku zachodnim południową granicą działek nr: 234, 233/1, 233/2, 228/5, dalej zachodnią granicą działki nr 228/5, 228/3, przechodzi przez ul. Mokrą (działka nr 1959/3) i w kierunku zachodnim biegnie wzdłuż północnej granicy ul. Mokrej do południowozachodniego narożnika działki nr 217, następnie w kierunku północnozachodnim wzdłuż północnej granicy działki nr 201/1 do ul. Źródlanej (północny narożnik działki nr 201/1), gdzie skręca w kierunku południowym i biegnie wzdłuż południowowschodniej granicy ul. Źródlanej (działka nr 1960/3, 1933), aż do skrzyżowania z ul. Mokrą (południowy narożnik działki nr 178), dalej w kierunku południowym zachodnią granicą ul. Mokrej do skrzyżowania z ul. Bielską (południowy narożnik działki nr 177/3), po czym przechodzi przez ul. Bielską i od północnego narożnika działki nr 97/6 biegnie w kierunku zachodnim do północnego narożnika działki nr 1812/3, dalej południową granicą ul. Solnej (działka nr 2046/4) do północnego narożnika działki nr 1797, a następnie zachodnią granicą rowu melioracyjnego (działka nr 2080/1) do południowego narożnika działki nr 2045, po czym przecina rów (działka nr 2080/1) i dochodzi do północnego narożnika działki nr 76, skąd dalej po północnej granicy tej działki, do jej wschodniego narożnika, a następnie przecina ul. Miodową (działka nr 1942) do północnozachodniego narożnika działki nr 73 i biegnie w kierunku południowym jej zachodnią granicą do skrzyżowania z ul. Torfową, po czym od północnego narożnika działki nr 1946 w kierunku wschodnim przebiega wzdłuż północnej granicy ul. Torfowej, aż do południowozachodniego narożnika działki nr 22/1, następnie w kierunku północnym zachodnią granicą działki nr 22/1, 2076, 20/4 oraz północnowschodnią granicą działek nr 20/5, 20/6, 19/3, 2076 do północnowschodniego narożnika działki nr 22/4, dalej biegnie w kierunku południowym wzdłuż wschodniej granicy tej działki i przecina ul. Torfową (działka nr 1946), po czym od północnozachodniego narożnika działki nr 881/1 biegnie wzdłuż zachodniej granicy tej działki, dalej południową granicą działki nr 881/2 i skręca

w kierunku południowym przebiegając wzdłuż wschodniej granicy działek nr: 883/1, 883/2, następnie skręca w kierunku zachodnim wzdłuż południowej granicy działki nr 883/2 do jej południowozachodniego narożnika, dalej skręca w kierunku południowozachodnim do wschodniego narożnika działki nr 870, biegnie wzdłuż północnozachodniej granicy działki nr 2002 do jej zachodniego narożnika, następnie w kierunku północnozachodnim wzdłuż południowej granicy działki nr 833 do północnego narożnika działki nr 831, skręca w kierunku południowozachodnim i dochodzi do wschodniego narożnika działki nr 1148, następnie skręca w kierunku północnym do kolejnego narożnika tej działki, po czym w kierunku południowozachodnim do południowego narożnika działki nr 1142, skąd po przejściu północnej granicy tej działki skręca w kierunku południowozachodnim i przebiega wzdłuż północnozachodnich granic działek nr 2000, 1281/3, 1281/4, aż do zetknięcia z terenem kolejowym, będącego południowym narożnikiem działki nr 1172/7, gdzie skręca w kierunku północnozachodnim i biegnie wzdłuż terenu kolei – działki nr 2086/1, aż do północnego wiechołka tej działki, będącego początkowym punktem opisu granic strefy C ochrony uzdrowiskowej.

Bilans terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych

Zgodnie z art. 39 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056), w części opisowej operatu uzdrowiskowego uwzględnia się m.in. określenie projektowanych stref ochrony uzdrowiskowej wraz z określeniem koniecznych do zachowania terenów zieleni i terenów biologicznie czynnych.

W poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej przyjmuje się następujące wskaźniki terenów zieleni:

- Strefa A ochrony uzdrowiskowej – nie mniej niż 65%;
- Strefa B ochrony uzdrowiskowej – nie mniej niż 50%;
- Strefa C ochrony uzdrowiskowej – nie mniej niż 45%.

W tabeli poniżej wskazuje się bilans terenów zieleni oraz terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej

Tabela 11. Bilans terenów zieleni oraz terenów biologicznie czynnych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej

Bilans terenów zieleni dla strefy „A” ochrony uzdrowiskowej

Strefa A - powierzchnia	137,31 ha
Tereny zieleni - łącznie	119,07 ha
Udział terenów zieleni	86,7%
Udział terenów zieleni konieczny do zachowania w ramach strefy „A”	nie mniej niż 65 %
Bilans terenów zieleni dla strefy „B” ochrony uzdrowiskowej	
Strefa B - powierzchnia	677,90 ha
Tereny zieleni - łącznie	355,01
Udział terenów zieleni	52,4 %
Udział terenów zieleni konieczny do zachowania w ramach strefy „B”	nie mniej niż 50 %
Bilans terenów biologicznie czynnych dla strefy „C” ochrony uzdrowiskowej - z uwzględnieniem powierzchni Jeziora Goczałkowickiego	
Strefa C - powierzchnia	4128,50 ha
Tereny biologicznie czynne - łącznie	3864,21 ha
Udział terenów biologicznie czynnych	93,6 %
Udział terenów biologicznie czynnych konieczny do zachowania w ramach strefy „C”	nie mniej niż 45 %
Bilans terenów biologicznie czynnych dla strefy „C” ochrony uzdrowiskowej - bez uwzględnienia powierzchni Jeziora Goczałkowickiego	
Strefa C - powierzchnia	4128,50 – 3123,4 = 1005,1 ha
Tereny biologicznie czynne - łącznie	683,44 ha
Udział terenów biologicznie czynnych	68,0 %
Udział terenów biologicznie czynnych konieczny do zachowania w ramach strefy „C”	nie mniej niż 45 %

8. OPIS WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZYCH NATURALNYCH SUROWCÓW LECZNICZYCH I WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZYCH KLIMATU NA OBSZARZE, KTÓRY BĘDZIE OBJĘTYM WYSTĄPIENIEM O NADANIE STATUTU UZDROWISKA ALBO STATUTU OBSZARU OCHRONY UZDROWISKOWEJ

8.1. Zasoby naturalnych surowców leczniczych i ich właściwości lecznicze

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój oraz sołectwa Zabłocie Solanka występują surowce posiadające istotne dla uzdrowiska właściwości lecznicze, są to: solanka oraz borowina. Mają

Właściwości surowców zostały określone zgodnie z kryteriami oceny leczniczych właściwości wód podziemnych zawartych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w

sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (Dz. U. 2018 poz. 605).

Wody lecznicze wydobywane są trzema odwiertami w miejscowości Goczałkowice-Zdrój: GN-1", „GN-2", „G-21" oraz dwoma ujęciami w miejscowości Zabłocie: „Tadeusz" i „Korona". Na podstawie wyników badań właściwości fizyczno-chemicznych, chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego wód stwierdzono, że:

1. Woda z odwiertu „GN-1" spełnia wymagania określone dla mineralnej wody leczniczej, swoistej 7,5% chlorkowo-sodowej (solanki), jodkowej. Badania przeprowadzone w latach 2008, 2016, 2017 oraz 2018 roku wskazują niewielkie wahania w ogólnej zawartości rozpuszczonych składników, składników dominujących (chlorków, sodu) oraz swoistych (jodków). Wahania te nie wpływają na możliwość stosowania jej do zabiegów leczniczych. Wśród zawartych składników naturalnych, jakie należy ograniczać są: bar (stężenie 80,4 mg/dm³), bor (stężenie 7,2 mg/dm³) oraz rad (stężenie 28,90 Bq/dm³). Skład chemiczny wody z odwiertu GN-1 wskazuje możliwość jej stosowania do użytku zewnętrznego – kąpieli, wg. wskazań lekarskich. Kąpiel w solance o stężeniu >3% poprzez działania osmotyczne na skórę oraz autonomiczny układ nerwowy i hormony tkankowe, zmniejsza uczucie bólu, powoduje rozszerzenie naczyń krwionośnych, obniża ciśnienie krwi i stymuluje hartowanie organizmu.
2. Woda z odwiertu „GN-2" to swoista 6,2% chlorkowo-sodowa (solanka), jodkowa, żelazista. Spełnia wymagania określone dla tego typu wód. Wyniki analiz uzyskane w 2008, 2016 oraz 2018 roku wskazują naturalne wahania ogólnej zawartości rozpuszczonych składników mineralnych oraz składników dominujących ilościowo (sód, chlorki,) oraz składników swoistych (jodki, żelazo (III)). W badaniach nie stwierdzono również wskaźników zanieczyszczeń mikrobiologicznych czy też chemicznych. Wśród składników potencjalnie toksycznych wskazano: 53,8 mg/dm² baru, 26,3 mg/dm³ kwasu metaborowego oraz 21,02 Bq/dm³ radu. Zawartość składników mineralnych nie wyklucza stosowania wody do kąpieli. Zależnie od wskazań lekarskich uwzględniających stężenie ogólne rozpuszczonych składników możliwe jest rozcieńczenie wody surowe – wodą spełniającą wymagania określone dla wody do spożycia przez ludzi.
3. Na podstawie wyników badań właściwości fizyczno-chemicznych, chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego wody z ujęcia „G-21" stwierdzono, że woda spełnia wymagania

określone dla wody mineralnej, swoistej 7,2% chlorkowo-sodowej (solanki), jodkowej. Woda może być wykorzystana do kuracji uzdrowiskowej, wg. wskazań lekarskich w formie kąpeli indywidualnych w wannach lub w zbiorowych basenach. Wg przeprowadzonych analiz wskazano, że wahania mineralnych składników rozpuszczonych oraz pozostałych wskazują naturalna wahania. Nie stwierdzono w dotychczasowych badaniach z lat 2008, 2016 oraz 2018 wskaźników zanieczyszczeń mikrobiologicznych lub chemicznych. Składniki naturalnego pochodzenia potencjalnie toksyczne (71,8 mg/dm³ baru, 29,9 mg/dm³ kwasu metaborowego, 28,18 Bq/dm³ radu) nie wykluczają możliwości stosowania wody z tego odwiertu do kąpeli.

4. Naturalny surowiec leczniczy – woda mineralna swoista 5,88% chlorkowo-sodowa, jodkowa, żelazista z ujęcia „Tadeusz” wykazuje przydatność medyczną i może być stosowana pod postacią kąpeli leczniczych. Zawartość soli pozwala na kąpiele mające następujące właściwości lecznicze: stymulacja układu immunologicznego, reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, twardzina układowa, rekonwalescencja po chorobach osłabiających układ odpornościowy, rekonwalescencja po chorobach układowych. Z przeprowadzonych w okresie 2016-2018 badań wynika, że mineralizacja wody utrzymuje się na niezmiennym poziomie, a stosunek wagowy składników wody jest zachowany. W zakresie wskaźników organoleptycznych i fizykochemicznych woda spełnia wszystkie wymagania i może być stosowana do kuracji pitnych, inhalacji, kąpeli oraz płukania. W zakresie zawartości składników niepożądanych oraz toksycznych (stężenie baru, boru i glinu) woda może być stosowana jedynie do użytku zewnętrznego. Nie stwierdzono również wskaźników zanieczyszczenia mikrobiologicznego.
5. Badania wody mineralnej swoistej 4,12% chlorkowo, sodowo, jodkowej, żelazistej, kwasowęglowej z ujęcia „Korona” zostały przeprowadzone w 2014 roku. Ponowna aktualizacja nie była wymagana na potrzeby niniejszego opracowania. W analizie badań z lat 1995-2014 mineralizacja wody pozostawała na niezmiennym poziomie, a stosunki wagowe pomiędzy poszczególnymi składnikami wody zostały zachowane. Z uwagi na swój skład może być stosowana pod postacią kąpeli leczniczych. Wskazania do leczenia: reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, twardzina układowa, rekonwalescencja po stanach chorobowych osłabiających układ odpornościowy, rekonwalescencja po zabiegach operacyjnych stawu kostno-stawowego, w leczeniu upośledzenia funkcji układu nerwowego.

Na terenie uzdrowiska występują dwa złoża torfu leczniczego (borowiny):

1. Złoże borowiny „Rudołtowiec” w miejscowości Goczałkowice-Zdrój posiada udokumentowane zasoby bilansowe 114890 m³ i miąższość 3,05 m. Na podstawie wykonanych badań fizyko-chemicznych, chemicznych oraz mikrobiologicznych stwierdza się, że surowiec ten spełnia wymagania określone dla borowiny o właściwościach leczniczych typu niskiego. Znacząca zawartość składników organiczno-humusowych, powoduje, że surowiec posiada zdolność chłonięcia wody i tworzenia plastycznej masy zabiegowej. Wyniki badań mikrobiologicznych potwierdzają jakość borowiny, pozwalającej wykorzystać ją w zabiegach leczniczych (w formie zawiązań, okładów, kąpieeli całkowitych lub częściowych (fasonów)). Opisane właściwości fizyko-chemiczne i chemiczne wskazują, że użycie jej do zabiegów w formie rozdrobnionej, uwodnionej i ogrzanej masy zapewni korzystne działanie termiczne, fizyczne i biochemiczne, zalecane w chorobach reumatycznych, stanach pourazowych, zwyrodnieniowych oraz w rehabilitacji.
2. Złoże borowiny „Zabłocie” w gminie Strumień posiada udokumentowane zasoby kat. B w ilości 35417,95 m³ przy powierzchni 19038,93 m² i średniej miąższości 2,1 m. Właściwości lecznicze borowiny zostały określone na podstawie przeprowadzonej analizy właściwości fizyko-chemicznych i chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego. Borowina ta przydatna jest do stosowania zewnętrznego w formie okładów, zawiązań oraz kąpieeli całkowitych lub częściowych.

8.2. Informacje o klimacie oraz o stanie sanitarnym powietrza, natężeniu hałasu i pól elektromagnetycznych i ich właściwości lecznicze

Szczegółowe informacje o klimacie, w tym charakterystyka i ogólna ocena na potrzeby niniejszego opracowania została przedstawiona na podstawie danych z dokumentacji wykonanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowy Instytut Badawczy z siedzibą w Warszawie

W opracowaniu pn. „Badanie właściwości leczniczych klimatu uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój” w 2018 roku stwierdzono, że klimat lokalny uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój charakteryzuje się korzystnymi warunkami do prowadzenia klimatoterapii w zakresie aeroterapii i kinezyterapii. Warunki klimatu lokalnego uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój mieszczą się w normach dla uzdrowisk środkowoeuropejskich i przez zdecydowaną większość czasu w roku nie wpływają obciążająco na organizm osób przebywających w uzdrowisku. Klimat uzdrowiska może być wykorzystywany w lecznictwie uzdrowiskowym w zakresie następujących kierunków leczniczych: choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, osteoporoza. Z

punktu widzenia klimatologicznego brak jest przeciwwskazań do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego z tego zakresu.

Szczegółowa charakterystyka warunków klimatu lokalnego wykazała, że:

- Norma usłonecznienia, wynosząca dla uzdrowisk środkowej Europy 1500 godzin ze słońcem w roku, została zachowana. Roczna suma usłonecznienia wynosi 1758 godzin, najwięcej od maja do sierpnia;
- Średnia wartość temperatury powietrza w Goczałkowicach-Zdroju wynosi 9,30C. Najwyższe temperatury powietrza przypadają na miesiąc lipiec (19,4°C), najniższe w styczniu (0,9°C);
- Dni gorące notowane są 49 razy w roku dni upalne występują 12 razy w roku;
- Dni mroźne występują 13 razy w roku, dni bardzo mroźne występują bardzo rzadko – zaledwie jeden dzień w roku;
- Roczna suma opadów Goczałkowicach-Zdroju to 809 mm. Średnia liczba dni z opadem atmosferycznym wynosi 174, co oznacza że badany obszar spełnia kryteria w tym zakresie;
- Zjawisko częstotliwości występowania mgły obserwowane jest 52 dni w roku. W okresie od października do marca jest ich 40, natomiast w okresie ciepłym od kwietnia do września – 12. Suma obu okresów spełnia ustawową normę dla uzdrowisk;
- Średnia prędkość wiatru w ciągu roku wynosi 2,3 m/s. Największe wartości średnie odnotowuje się od listopada do marca (2,8 m/s), najniższe od kwietnia do października (1,8-2,0 m/s). Dominują wiatry słabe, w większości południowo-zachodnie;
- Pod względem warunków wietrznych obszar Goczałkowic-Zdroju spełnia normy klimatyczne. Udział ciszy w ciągu roku wynosi 14%;
- Średnia wartość ciśnienia atmosferycznego wynosi 1016,8 hPa;

Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój ma dość stabilny klimat i kontrasty występują bardzo rzadko. Charakteryzuje się korzystnymi warunkami wentylacyjnymi i niezbyt dużą amplitudą temperatury. Najkorzystniejsze warunki do leczenia klimatoterapią występują na obszarze położonym w centralnej części strefy A pomiędzy stawami rybnymi.

W wyniku przeprowadzonych badań określono warunki sanitarne powietrza na terenie uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój. Analiza wyników oceny jakości powietrza dokonana na podstawie pomiarów bezpośrednich w uzdrowisku Goczałkowice-Zdrój oraz danych ze stacji monitoringowych PMŚ/GIOŚ reprezentatywnych dla tej miejscowości wykazała, że standardy jakości powietrza w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej nie są dotrzymane w zakresie: PM10 (stężenie średnie roczne i liczba dni z przekroczeniem średniego dobowego stężenia PM10 >50 ug/m³, PM2,5 (stężenie średnie roczne), benzo(a)piren (stężenie docelowe), ozon przyziemny (poziom docelowy). Należy zauważyć, że wahania zarówno średniej rocznej wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10 jak też i liczby dni z przekroczeniem średniego dobowego stężenia tej substancji a także w konsekwencji B(a)P są silnie zależne od zmiennego z roku na rok przebiegu warunków meteorologicznych.

Pomiary klimatu akustycznego w strefie A ochrony uzdrowiskowej przeprowadzone zostały przez firmę SGS Sp. z o.o. posiadającą akredytację. Pomiary równoważnego poziomu dźwięku A w środowisku miały miejsce w dniach 24-25.04.2018 r. oraz 08-09/10.05.2018 r. Hałas szynowy badany był w dwóch punktach i dwóch sesjach, hałas kolejowy w trzech punktach i dwóch sesjach. Określone w pomiar wskaźniki hałasu nie przekraczają wartości dopuszczalnych hałasu. Klimat akustyczny strefy A ochrony uzdrowiskowej w uzdrowisku Goczałkowice-Zdrój spełnia standardy środowiskowe i aktualne wymogi jakościowe stawiane tego typu terenom.

Badanie pola elektromagnetycznego strefy A uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. zostało przeprowadzone przez Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOŚ-PIB). Badania pola elektromagnetycznego przeprowadzono w miejscach uczęszczanych przez kuracjuszy. Pomiary wykonano w dniach 15.05.2018 r. i 07.06.2018 r. w różnych porach doby i zakresach czasowych. Do przeprowadzenia pomiarów wybrano 12 punktów zlokalizowanych na terenie strefy A, w miejscach najczęściej uczęszczanych przez kuracjuszy, z uwzględnieniem wstępnego rozpoznania lokalizacji źródeł pola elektromagnetycznego. Zgodnie z wynikami przeprowadzonych badań stwierdzono spełnienie wymagań dotyczących ochrony przed polem elektromagnetycznym, określonych przez: Ustawę o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tj. Dz. U 2017 poz. 1056) oraz Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (tj. Dz. U 2018 poz. 605 ze zm.).

9. ŚWIADECTWA POTWIERDZAJĄCE WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE NATURALNYCH SUROWCÓW LECZNICZYCH I WŁAŚCIWOŚCI LECZNICZE KLIMATU

Świadectwa potwierdzające właściwości wód leczniczych:

1. Świadectwo nr 1/Z potwierdzające właściwości lecznicze naturalnego surowca leczniczego wody mineralnej swoistej z ujęcia „Korona” w miejscowości Zabłocie Solanka
2. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze naturalnego surowca leczniczego – wody mineralnej swoistej z ujęcia „Tadeusz” na terenie miejscowości Zabłocie
3. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu „GN-1” w miejscowości Goczałkowice-Zdrój, Nr BU-28/WL-1/2018
4. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu „GN-2” w miejscowości Goczałkowice-Zdrój, Nr BU-28/WL-3/2018
5. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu „G-21” w miejscowości Goczałkowice-Zdrój, Nr BU-28/WL-2/2018

Świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze peloidu (borowiny):

1. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze peloidu (borowiny) ze złoża „Zabłocie” w gminie Strumień, NR HU-88/BL-1/2017
2. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze peloidu (borowiny) ze złoża „Rudołtówce” w gminie Goczałkowice-Zdrój, NR HU-88/BL-1/2017

Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu:

1. Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój z dnia 10 sierpnia 2018 roku, wydane przez Państwowy Instytut Badawczy Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie

10. INFORMACJE NA TEMAT DZIAŁAJĄCYCH ZAKŁADÓW LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO ORAZ URZĄDZEŃ LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO LUB DANE O PLANACH W TYM ZAKRESIE

Historia Goczałkowic-Zdrój jako miejsca leczniczego/kuracyjnego rozpoczyna się w 1856 roku, kiedy to władze pruskie odkryły na terenie miejscowości bogate złoża solanki. Wówczas, cztery lata później, czterej założyciele uzdrowiska: pszczyński lekarz – Adolph Babel, budowniczy – Wilhelm Czech i dwaj kupcy – Heinrich Schiller oraz Josef Lustig rozpoczęli budowę pierwszych obiektów zdrojowych. Wokół źródła solanki powstał Stary Dom Zdrojowy, pensjonat, małe łazienki, oraz pijalnia wód leczniczych (obecnie kawiarenka). Z czasem na terenie uzdrowiska wybudowano także neobarokowy hotel „Prezydent” oraz Nowy Dom Zdrojowy, w którym znajduje się siedziba

szpitala. Dogodne usytuowanie oraz atrakcyjność przyrodnicza spowodowały, że miejscowość szybko zaczęło nabierać charakteru ośrodka leczniczo – wypoczynkowego.

10.1 Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego

Tabela 12. Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój

Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój			
Lp.	Nazwa zakładu/urządzenia i adres	Instytucja prowadząca	Rodzaj zakładu
1.	Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” - SANATORIUM ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Konfederacja Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce pl. Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice	Sanatorium uzdrowiskowe
2.	Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” – SZPITAL ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Konfederacja Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce pl. Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice	Szpital uzdrowiskowy
3.	Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK”- ZAKŁAD REHABILITACJI/ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Konfederacja Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce pl. Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice	Zakład przyrodolecznicy
4.	Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dorosłych ul. Uzdrowska 54 42-230 Goczałkowice-Zdrój	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Sanatorium uzdrowiskowe
5.	Szpital Uzdrowiskowy dla Dzieci „Stokrotka” ul. Uzdrowska 49 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Szpital uzdrowiskowy dla dzieci
6.	Zakład Przyrodolecznicy ul. Uzdrowska 55 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Zakład przyrodolecznicy

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

7.	Wielospecjalistyczna Przychodnia Uzdrowska ul. Uzdrowska 55 43-230 Goczałkowice-Zdrój	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice- Zdrój	Przychodnia uzdrowska
OGÓŁEM			
Szpital		2	
Sanatoria		2	
Zakłady przyrodolecznicze		2	
Przychodnie uzdrowskie		1	
RAZEM		7	

Źródło: Zbiorcza ewidencja Naczelnego Lekarza Uzdrowska

Na skutek drugiej wojny światowej zniszczeniu uległy obiekty uzdrowskie, a także sprzęt medyczny, co poważnie zagroziło dalszemu funkcjonowaniu kurortu. Dalsze losy uzdrowska uratowała decyzja Wydziału Zdrowia Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach, powołując w 1953 roku w Goczałkowicach Wojewódzki Szpital Przeciwrumatyczny przeobrażony później w Wojewódzki Ośrodek Reumatologiczno-Rehabilitacyjny.

Lecznictwo uzdrowskie prowadzone jest z wykorzystaniem urządzeń lecznictwa uzdrowskiego takich jak: leczniczy basen uzdrowski, trzy rehabilitacyjne baseny uzdrowskie, park zdrojowy, ścieżka zdrowia oraz tężnia.

W tabeli poniżej przedstawiono zbiorcze zestawienie zakładów lecznictwa uzdrowskiego w stanie istniejącym. Zestawienie opracowano na podstawie dostępnych danych tzn. ewidencji prowadzonej przez Naczelnego Lekarza Uzdrowska.

Na terenie uzdrowska Goczałkowice Zdrój liczba zakładów lecznictwa uzdrowskiego nie uległa zmianie. Placówki prowadzące działalność uzdrowską zachowały swoją strukturę i profil lecznictwa.

Tabela 13. Charakterystyka zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w Goczałkowicach-Zdroju

Lp.	Nazwa podmiotu leczniczego	Adres siedziby	Profil leczniczy	Liczba łóżek/zabiegów	Ilość zatrudnionego personelu	Ilość miejsc oferowanych dla osób prywatnych
1.	Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” - SANATORIUM	ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby reumatologiczne, - choroby układu nerwowego, - osteoporoza	62	Lekarze – 6 Pielęgniarki – 22 Fizjoterapeuci – 20 Masażyści - 2 Psycholog – 1 Logopeda – 1 Terapeuci zajęciowi – 2 Farmaceuta – 1 Dietetyk - 2	2
2.	Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” – SZPITAL	ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby reumatologiczne, - choroby układu nerwowego, - osteoporoza	28	Lekarze – 12 Pielęgniarki – 22 Fizjoterapeuci – 19 Masażyści – 2 Psycholog – 1 Logopeda – 1 Terapeuci zajęciowi – 2 Dietetyk - 2	6
3.	Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK”- ZAKŁAD REHABILITACJI/ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY	ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby reumatologiczne, - choroby układu nerwowego, - osteoporoza	-	Lekarz – 1 Fizjoterapeuci – 20 Masażyści - 2	-
4.	Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dorosłych	ul. Uzdrowska 54 42-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby układu nerwowego,	301	Lekarze – 6 Pielęgniarki – 18 Dietetycy – 2 Farmaceuta -1 Technicy analityki	69

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

			- choroby reumatologiczne, - osteoporoza		medycznej – 2 Technicy RTG - 2	
5.	Szpital Uzdrowiskowy dla Dzieci „Stokrotka”	ul. Uzdrowiskowa 49 43-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby układu nerwowego, - choroby reumatologiczne, - osteoporoza	90	Lekarze – 8 Pielęgniarki – 15 Fizjoterapeuci – 10 Masażyści – 1 Dietetycy – 2 Terapeuta zajęciowy – 1 Farmaceuta - 1	-
6.	Zakład Przyrodoleczniczy	ul. Uzdrowiskowa 55 43-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby układu nerwowego, - choroby reumatologiczne - osteoporoza	-	Lekarze – 5 Pielęgniarki – 3 Fizjoterapeuci – 48 Masażyści – 11 Ratownicy - 2	-
7.	Wielospecjalistyczna Przychodnia Uzdrowiskowa	ul. Uzdrowiskowa 55 43-230 Goczałkowice-Zdrój	- choroby ortopedyczno-urazowe, - choroby układu nerwowego, - choroby reumatologiczne - osteoporoza	-	Lekarze -5 Pielęgniarki - 3	-

Źródło: Zbiorcza ewidencja Naczelnego Lekarza Uzdrowiska

CHARAKTERYSTYKA „ZESPOŁU SANATORYJNO-SZPITALNEGO REHABILITACJI NARZĄDU RUCHU „GWAREK”

Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu "Gwarek" mieści się na terenie Uzdrowiska Goczałkowice Zdrój Spółka z o.o., które powstało w 1856 roku po odkryciu solanki jodowo-bromowej. Obiekt specjalizuje się w rehabilitacji układu ruchu w zakresie ortopedii, neurologii i reumatologii. Uzdrowisko otoczone jest parkiem ze starodrzewem oraz wieloma dopływami Wisły, które tworzą gęstą sieć oczek wodnych i stawów ze sztucznym zbiornikiem Goczałkowickim, będącym źródłem wody pitnej dla Śląska. Obiekt składa się z trzech podzespołów: sanatorium uzdrowiskowego, szpitala uzdrowiskowego oraz zakładu przyrodoleczniczego. Łączna powierzchnia budynku to 5 035,35 m², na którą składa się sanatorium uzdrowiskowe, szpital uzdrowiskowy oraz zakład przyrodoleczniczy.

- **Sanatorium Uzdrowiskowe „Gwarek”**

Tabela 14. Charakterystyka Sanatorium Uzdrowiskowego "GWAREK"

Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” – SANATORIUM ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój		
Rodzaj zakładu	Sanatorium uzdrowiskowe	
Profil leczniczy	choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, osteoporoza	
Ilość zatrudnionego personelu z podziałem na grupy zawodowe	Rok	Liczba zatrudnionego personelu
	2018	Lekarz – 6
		Pielęgniarka – 22
		Fizjoterapeuta - 20
		Masażysta – 2
		Psycholog – 1
		Logopeda – 1
		Terapeuta zajęciowy – 2
Farmaceuta - 1		
Liczba łóżek	62	
Chłonność obiektu	220	
Liczba miejsc oferowanych dla osób prywatnych	2	
Liczba pacjentów przyjętych w latach 2010- 2016	2010	753
	2011	802
	2012	813
	2013	836

	2014	911
	2015	924
	2016	941
Bilans wykonanych zabiegów w latach 2012-2016	2012	26 010
	2013	47 978
	2014	55 530
	2015	54 435
	2016	65 209

Źródło: opracowano na podstawie Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz danych uzyskanych od Konfederacji Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce

Sanatorium Uzdrowiskowe, będące częścią Zespołu Sanatoryjno-Szpitalnego Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK”, położone jest w strefie A Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. Budynek o jedenastu kondygnacjach posiada 62 miejsca noclegowe w 31 pokojach dwuosobowych. Sanatorium świadczy usługi na podstawie umowy NFZ oraz usługi komercyjne.

Obiekt jest przystosowany do pobytu osób niepełnosprawnych. Sanatorium wyposażone jest w dwie windy osobowe, pochwyty, poręcze oraz zewnętrzny podjazd. Dysponuje dwoma pokojami dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz trzema ogólnodostępnymi pomieszczeniami sanitarnymi dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach. Ponadto w każdym pokoju i łazience pacjenta znajduje się instalacja przywoławcza. Poza funkcjonującymi trzema gabinetami lekarskimi, punktem pielęgniarstwa oraz gabinetem zabiegowym, w budynku mieszczą się pomieszczenia gospodarcze, magazyn borowiny i kuchnia borowinowa. W obiekcie znajduje się także kawiarnia, sala wykładowa do edukacji zdrowotnej, sala ogólna oraz biblioteka.

Zakład prowadzi kompleksowe usługi lecznicze w zakresie chorób ortopedyczno-urazowych, chorób reumatologicznych, chorób układu nerwowego oraz osteoporozy. W budynku znajduje się dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych basen rehabilitacyjny, w którym prowadzone są ćwiczenia z zakresu kinezyterapii ogólnousprawniającej.

Sanatorium zatrudnia 55 osób, w tym 6 lekarzy, 22 pielęgniarek i 20 fizjoterapeutów. W roku 2016 przyjęto 941 osób oraz wykonano 64 209 zabiegów. Na przestrzeni lat 2010-2016 liczba wykonywanych zabiegów wzrastała z każdym rokiem. Łącznie wykonano ich ponad 248 tys.

Ogólny stan budynku oceniany jest jako dobry, ostatnia modernizacja miała miejsce w 2017 roku.

- **Szpital Uzdrowiskowy „Gwarek”**

Tabela 15. Charakterystyka Szpitala Uzdrowiskowego "GWAREK"

Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” – SZPITAL UZDROWISKOWY ul. Uzdrowiskowa 51

43-230 Goczałkowice-Zdrój		
Rodzaj zakładu	Szpital uzdrowiskowy	
Profil leczniczy	choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, osteoporoza	
Ilość zatrudnionego personelu z podziałem na grupy zawodowe	Rok	Liczba zatrudnionego personelu
	2018	Lekarz – 12
		Pielęgniarka – 22
		Fizjoterapeuta - 19
		Masażysta – 2
		Psycholog – 1
		Logopeda – 1
		Terapeuta zajęciowy – 2
Farmaceuta - 1		
Liczba łóżek	28	
Chłonność obiektu	220	
Liczba miejsc oferowanych dla osób prywatnych	6	
Liczba pacjentów przyjętych w latach 2010-2016	2010	332
	2011	438
	2012	467
	2013	483
	2014	432
	2015	436
	2016	427
Bilans wykonanych zabiegów w latach 2012-2016	2012	15 674
	2013	28 201
	2014	28 500
	2015	28 722
	2016	32 520

Źródło: opracowano na podstawie Ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz danych uzyskanych od Konfederacji Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce

Szpital Uzdrowiskowy „GWAREK” oferuje swoim kuracjom 28 miejsc noclegowych w 14 pokojach dwuosobowych. Leczenie szpitalne odbywa się na podstawie umowy NFZ oraz pełnej odpłatności. Na powierzchnię szpitala składają się: 3 gabinety lekarskie, punkt pielęgniarski, gabinet zabiegowy oraz sala intensywnego nadzoru lekarsko-pielęgniarskiego, wyposażona między innymi w: kardiomonitor, pulsoksymetr oraz defibrylator. W budynku znajduje się szereg pomieszczeń technicznych, gospodarczych, a także kawiarnia, biblioteka, sala ogólna oraz sala wykładowa do edukacji zdrowotnej. Obiekt dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przy wejściu do budynku znajduje się zewnętrzny podjazd dla osób niepełnosprawnych, dwie windy wewnętrzne,

poręcze, pochwyty, jeden, specjalnie przystosowany pokój oraz pomieszczenie sanitarne dla osób poruszających się na wózkach. Dodatkowo, każdy z pokoi i łazienek jest wyposażony w instalację przywoławczą. W szpitalu, podobnie jak w sanatorium leczone są schorzenia natury ortopedyczno-urazowej, reumatologicznej, układu nerwowego oraz osteoporozy. W obiekcie stosuje się następujące metody leczenia: kinezyterapię, fizykoterapię, balneoterapię, hydroterapię, krioterapię miejscową, masaże, a także leczenie dietą.

W obiekcie zatrudnionych jest 60 osób, w tym 12 lekarzy, 22 pielęgniarki oraz 19 fizjoterapeutów. W latach 2010-2016, w szpitalu przyjęto 3 015 pacjentów. Ilość wykonanych zabiegów w wspomnianym okresie, z roku na rok wzrastała i w 2016 roku wynosiła ponad 32 tys.

Stan budynku, oddanego do użytkowania w 1979 roku, oceniany jest na bardzo dobry. W 2015 roku miała miejsce modernizacja bazy zabiegowej poprzez zakup nowoczesnego specjalistycznego sprzętu rehabilitacyjnego.

• **Zakład przyrodolecznicy „Gwarek”**

Tabela 16. Charakterystyka Zakładu Przyrodoleczniczego „GWAREK”

Zespół Sanatoryjno-Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „GWAREK” – ZAKŁAD PRZYRODOLECZNICZY ul. Uzdrowska 51 43-230 Goczałkowice-Zdrój		
Rodzaj zakładu	Zakład przyrodolecznicy	
Profil leczniczy	choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, osteoporoza	
Liczba pacjentów przyjętych w latach 2010- 2016	2010	1 085
	2011	1 240
	2012	1 280
	2013	1 319
	2014	1 343
	2015	1 360
	2016	1 368
Bilans wykonanych zabiegów w latach 2012- 2016	2012	1 349
	2013	2 251
	2014	2 389
	2015	2 408
	2016	2 428

Źródło: opracowano na podstawie Ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz danych uzyskanych od Konfederacji Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce

Zakład Przyrodolecznicy wchodzący w skład zespołu Sanatoryjno-Szpitalnego „GWAREK” dysponuje powierzchnią 767,2 m². W zakładzie stosowane są następujące metody leczenia: balneoterapia, peloidoterapia, hydroterapia, termoterapia, fototerapia, fizykoterapia, magnoterapia oraz elektroterapia. Pomieszczenia zabiegowe wyposażone są w niezbędne urządzenia do wyżej wymienionych zabiegów. Są to m.in.: wanny do kąpeli leczniczych, zestaw do kardiostymulacji parami azotu, lampa do naświetlań promieniowaniem podczerwonym i ultrafioletowym, zestawy do magnetoterapii, zestawy do elektroterapii z osprzętem, zestaw do ultradźwięków. Zakład urządzony jest zgodnie z zasadami bhp, w trosce o bezpieczeństwo pacjentów. Do pomieszczeń, w których odbywają się zabiegi balneoterapii, peloidoterapii i hydroterapii do stanowisk doprowadzona jest woda ciepła i zimna. Przy wannach kąpielowych zamocowane są uchwyty ułatwiające pacjentowi wejście do wanny i wyjście z wanny oraz instalacja przywoławcza. Pomieszczenia posiadają wentylację grawitacyjną oraz posiadają wentylację nawiewno-wywiewną w pomieszczeniu z kuchnią borowinową, pomieszczeniu peloidoterapii, zabiegów hydroterapeutycznych i salach kinezyterapii. W pomieszczeniach zabiegowych służących do zawiązań i kąpeli borowinowych znajduje się kabina natryskowa.

Zabiegi balneologiczne wykonywane są w oparciu o miejscową solankę, zaś zabiegi peloidowe w oparciu o miejscową borowinę.

Borowina, wykorzystywana podczas zabiegów jest odpowiednio zabezpieczana przed zanieczyszczeniem i wysuszeniem. Po zużyciu natomiast odprowadzana poza teren obiektu.

Budynek jest także wyposażony w basen rehabilitacyjny. Jest to miejsce, gdzie prowadzone są ćwiczenia z zakresu kinezyterapii ogólnousprawniającej. Ćwiczenia w basenie nie tylko są formą rehabilitacji ale również odprężają, redukują stres, kształtują sylwetkę i wspomagają odporność organizmu. Cała infrastruktura basenu dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zakład jest odpowiednio przystosowany do osób niepełnosprawnych. Posiada zewnętrzny podjazd, windy wewnętrzne, pochyty, poręcze, podnośnik w basenie rehabilitacyjnym oraz podnośnik elektryczny wannowy przy stanowiskach zabiegowych.

Zespół „Gwarek” posiada instalację solankową (w oparciu o miejscową solankę) z systemem podgrzewania, z kolei zakład przyrodolecznicy wyposażony jest w sale wypoczynkowe umożliwiające wypoczynek pacjentów po zabiegach.

W 2016 roku zakład przyjął 1 368 pacjentów, liczba zabiegów w porównaniu do roku 2010 wzrosła o 1 079 i w 2016 roku wynosiła 2 428 osób.

SANATORIUM REHABILIRACYJNE DLA DOROSŁYCH

Tabela 17. Charakterystyka Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dorosłych

Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dorosłych ul. Uzdrowska 54
--

43-230 Goczałkowice-Zdrój		
Rodzaj zakładu	Sanatorium uzdrowiskowe	
Profil leczniczy	choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, osteoporoza	
Ilość zatrudnionego personelu z podziałem na grupy zawodowe	Rok	Liczba zatrudnionego personelu
	2018	Lekarz – 6
		Pielęgniarka – 18
		Dietetyk – 2
		Technik analityki medycznej - 2
		Technik RTG - 2
Farmaceuta – 1		
Liczba łóżek	301	
Liczba miejsc oferowanych dla osób prywatnych	69	
Liczba pacjentów przyjętych w latach 2010-2016	2010	3 809
	2011	4 265
	2012	4 413
	2013	4 952
	2014	5 058
	2015	5 013
	2016	5 420
Bilans wykonanych zabiegów w latach 2012-2016	2012	209 986
	2013	218 346
	2014	215 665
	2015	212 946
	2016	222 058

Źródło: opracowano na podstawie Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz danych uzyskanych od Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój

Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dorosłych, wchodzące w skład Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o., zlokalizowane jest przy ul. Uzdrowiskowej 54. Obiekt dysponuje bazą noclegową dla 103 gości w pokojach jedno-, dwu-, i wieloosobowych z pełnym węzłem sanitarnym rozmieszczonych w pawilonach: Azalia, Wrzos, Limba, Krokus, Magnolia, Jaśmin oraz Modrzew.

Tabela 18. Charakterystyka pawilonów Sanatorium Rehabilitacyjnego dla Dorosłych

Budynek sanatoryjny (pawilon)	Pow. użytkowa obiektu [m²]	Pow. części mieszkalnej [m²]	Opis obiektu	Pomieszczenia
Azalia	1037	439	Wybudowany w 1967 roku, rozbudowany w	Gabinet lekarski – 1 Punkt pielęgniarski – 1

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

Budynek sanatoryjny (pawilon)	Pow. użytkowa obiektu [m²]	Pow. części mieszkalnej [m²]	Opis obiektu	Pomieszczenia
			1998. Ostatnia modernizacja w latach 2006-2012	Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 27 Pokoje wieloosobowe - 8 Pokój pracownika medycznego - 2
Magnolia	454	274	Wybudowany w 1965 roku. Część pomieszczeń zaadoptowana na dwa apartamenty – lata 2006-2012	Punkt pielęgniarski – 1 Pokoje jednoosobowe (z węzłem sanitarnym – 1 Pokoje jednoosobowe (bez węzła sanitarnego) – 9 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 9 Pokoje wieloosobowe – 2 Pokój pracownika medycznego - 1
Wrzos	1078	217	Wybudowany w 1905, następnie rozbudowany w 1983 roku. Modernizowany w 2012 r.	Pokoje jednoosobowe (z węzłem sanitarnym) – 1 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym – 8) Pokoje wieloosobowe – 3
Krokus	167	86	Wybudowany w 1967 r., remont w 2005 r.	Pokoje jednoosobowe (z węzłem sanitarnym) – 6 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 2
Jaśmin	111	74	Wybudowany w 1920 r., przebudowany w 1976 r., przeszedł gruntowny remont w 2005 r.	Pokoje jednoosobowe (z węzłem sanitarnym) – 1 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 3
Limba	1966	739	Budynek z 1975 r., poddany modernizacji w latach 2006-2012. W 2017 r. przystosowany do niepełnosprawnych	Pokoje jednoosobowe (z węzłem sanitarnym) – 1 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 58 Pokoje wieloosobowe – 1 Pokój pracownika medycznego - 3
Modrzew	509	241	Wybudowany w 1912cr., przebudowany w 2010 r.	Pokoje jednoosobowe (z węzłem sanitarnym) – 13 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 6 Pokoje wieloosobowe – 1

Źródło: opracowano na podstawie Ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz danych uzyskanych od Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.

Ogólna powierzchnia użytkowa siedmiu budynków sanatoryjnych wynosi 5 320 m², przy czym największą posiada obiekt Limba. Część mieszkalna zajmuje powierzchnię 2 070 m². Najstarszym obiektem jest pawilon Wrzos, wybudowany w 1905 roku, a następnie rozbudowany w roku 1983, najnowszym z kolei pawilon Limba, postawiony w 1975 roku. Budynki łącznie dysponują trzema gabinetami lekarskimi, trzema punktami pielęgniarstka oraz trzema gabinetami zabiegowymi. W obiektach funkcjonują także komórki organizacyjne udzielające świadczeń zdrowotnych: pracownia RTG, laboratorium analityczne, gabinet spirometrii oraz gabinet USG.

Część jadalniana pawilonów posiada 370 miejsc, a usługi gastronomiczne funkcjonują w systemie dwuzmianowym. Budynki dysponują 6 pokojami dla pracowników medycznych i administracyjnych. W sanatoriach poza mieszczącymi się w nich pomieszczeniami gospodarczymi działają także: kawiarnie, biblioteka, Muzeum Regionalne, sala konferencyjna, sklep zielarski, fryzjer, manicure, sala koncertowa, odnowa biologiczna, oraz jaskinia solna. Pawilony Azalia, Limba oraz Modrzew oraz Magnolia posiadają udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Trzy pierwsze wyposażone są w windy, wszystkie cztery natomiast dysponują pokojami dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W powyższych budynkach znajduje się łącznie 9 pomieszczeń sanitarnych specjalnie przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

Obiekty sanatoryjne zatrudniają ogółem 31 pracowników, w tym 6 lekarzy i 18 pielęgniarek.

W Sanatorium Uzdrowiskowym dla dorosłych leczy się głównie choroby narządu ruchu ze szczególnym uwzględnieniem reumatologicznych i ortopedyczno-urazowych, a także choroby neurologiczne oraz osteoporozę.

W latach 2010-2016 Sanatorium Uzdrowiskowe dla Dorosłych przyjęło 32 960 pacjentów. W roku 2016 ich liczba była największa i wynosiła 5 420 kuracjuszy oraz 222 058 wykonanych zabiegów.

CHARAKTERYSTYKA SZPITALA UZDROWISKOWEGO DLA DZIECI „STOKROTKA”

Tabela 19. Charakterystyka Szpitala Uzdrowiskowego dla Dzieci "STOKROTKA"

Szpital Uzdrowiskowy dla Dzieci „Stokrotka” ul. Uzdrowiskowa 49 43-230 Goczałkowice-Zdrój		
Rodzaj zakładu	Szpital uzdrowiskowy dla dzieci	
Profil leczniczy	choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby układu nerwowego, osteoporoza	
Ilość zatrudnionego	Rok	Liczba zatrudnionego

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

personelu z podziałem na grupy zawodowe	2018	personelu
		Lekarz – 8
		Pielęgniarka – 15
		Fizjoterapeuta – 10
		Masażysta – 1
		Dietetyk – 1
		Terapeuta zajęciowy – 1
Farmaceuta - 1		
Urządzenia lecznictwa	Basen rehabilitacyjny	
Liczba łózek	90	
Liczba pacjentów przyjętych w latach 2010-2016	2010	745
	2011	756
	2012	679
	2013	643
	2014	587
	2015	494
	2016	583
Bilans wykonanych zabiegów w latach 2012-2016	2012	70 914
	2013	67 515
	2014	67 400
	2015	58 166
	2016	71 346
Pomieszczenia	Gabinet lekarski – 3 Punkt pielęgniarski – 2 Gabinet zabiegowy – 1 Pokoje dwuosobowe (z węzłem sanitarnym) – 2 Pokoje wieloosobowe (bez węzła sanitarnego) – 20 Zbiorowe pomieszczenia sanitarne – 5 Pomieszczenia techniczno-gospodarcze: kotłownia, magazyny techniczno-gospodarcze, magazyn sprzętu rehabilitacyjnego, inne niezwiązane z udzielaniem świadczeń: np. biblioteka, kawiarnia, sala koncertowa)	

Źródło: opracowano na podstawie Ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz danych uzyskanych od Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.

Wolnostojący, czterokondygnacyjny budynek szpitala znajduje się na działce o powierzchni 1, 097 ha, do której należą działki rekreacyjne o powierzchni 0,694 ha. Ogólny stan techniczny budynku oceniany jest jako dobry.

Szpital dysponuje 90 miejscami w pokojach cztero- i pięcioosobowych, w tym dwoma przeznaczonymi dla matki z dzieckiem. Pacjenci podlegają całodobowej opiece lekarsko-pielęgniarskiej. Do momentu osiągnięcia pełnoletności leczenie jest w całości finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego. W obiekcie realizowany jest obowiązek szkolny, który obejmuje programy szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum.

Budynek jest dostosowany do osób niepełnosprawnych. Dysponuje windą, 20 pokojami z systemem sygnalizacji przywoławczej oraz 2 pomieszczeniami sanitarnymi dla osób poruszających na wózkach. Szpital poza 3 gabinetami lekarskimi, 2 punktami pielęgniarскими oraz gabinetem zabiegowym. Posiada także pomieszczenia gospodarcze związane m.in. z utrzymaniem czystości, kotłownię, a także magazyn sprzętu rehabilitacyjnego.

W obiekcie znajduje się pracownia RTG, laboratorium analityczne, gabinet oscylometrii, gabinet spirometrii oraz gabinet USG, a także 7 pokoi dla pracowników medycznych i administracyjnych.

W szpitalu zlokalizowane są następujące działy ZPL:

- Dział kąpeli leczniczych wannowych,
- Dział hydroterapii,
- Dział masażu leczniczego,
- Dział kinezyterapii indywidualnej,
- Dział kinezyterapii zbiorowej,
- Dział fizykoterapii,
- Dział światłolecznictwa,
- Inne działy zabiegowe

Obiekt specjalizuje się w leczeniu chorób ortopedyczno-urazowych, chorób układu nerwowego, chorób reumatologicznych oraz leczeniu osteoporozy.

Grupa zawodowa obejmuje 38 osób, w tym 8 lekarzy, 15 pielęgniarek i 10 fizjoterapeutów.

W latach 2010-2016 szpital przyjął 4487 kuracjuszy, w roku 2016 ich liczba wynosiła 583, a ilość wykonanych zabiegów ponad 71 tys.

CHARAKTERYSTYKA ZAKŁADU PRZYRODOLECZNICZEGO

Zakład Przyrodolecznicy, będący częścią Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. zlokalizowany jest przy ul. Uzdrowskiej 55. Powierzchnia użytkowa całego obiektu wynosi 7 500 m², zaś powierzchnia zakładu przyrodoleczniczego 2 979 m². Zakład obejmuje pięć pawilonów połączonych ze sobą przewiszką kończącą się bezpośrednim wejściem do Szpitala Reumatologiczno-Rehabilitacyjnego oraz pawilonu Modrzew. Usytuowany jest na terenie Goczałkowice-Zdrój w strefie A, na działce o nr 2272/24, 2272/25, 179/28 pomiędzy ulicą Borowinową, a ulicą Uzdrowską.

Tabela 20. Układ funkcjonalny zakładu przyrodoleczniczego

UKŁAD FUNKCJONALNY ZAKŁADU PRZYRODOLECZNICZEGO						
	Pawilon I	Pawilon II	Pawilon III	Pawilon IV	Pawilon V	Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny
Działy	<ul style="list-style-type: none"> • Kinezyterapia • Hydroterapia • Krioterapia miejscowa • Krioterapia punktowa 	<ul style="list-style-type: none"> • Kąpiele lecznicze-wannowe • Hydroterapia • Inhalacje bullinga 	<ul style="list-style-type: none"> • Borowina • Zastrzyki CO2 	<ul style="list-style-type: none"> • Fizykoterapia • Masaż leczniczy • Laseroterapia 	<ul style="list-style-type: none"> • Inhalacja zbiorowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Krioterapia ogólnoustrojowa
Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego/rodzaj zabiegów	<ul style="list-style-type: none"> • Basen leczniczy solankowy • Bicz szkocki • Gimnastyka • Gimnastyka UGUL • Kąpiel perełkowa, • kąpiel perełkowo-ozonowa • Masaż hydropowietrzny • Masaż podwodny • Suchy masaż mechaniczny 	<ul style="list-style-type: none"> • Inhalacje indywidualne • Inhalacje pneumatyczne • Kabina PUVA • Kąpiel kwasowęglowa • Kąpiel perełkowa • Kąpiel perełkowo-ozonowa • Kąpiel solankowa • Kąpiel solankowa częściowa dłoni/stóp • Kąpiel wirowa kkg • Kąpiel wirowa kkd 	<ul style="list-style-type: none"> • Fasony borowinowe kkg • Fasony borowinowe kkd • Zawijania borowinowe • Zastrzyki CO2 • Kąpiel borowinowa 	<ul style="list-style-type: none"> • Diadynamik • Diatermia • Elektrostymulacja • Elektrostymulacja mięśni gładkich • Elektrostymulacja przeciwko tłuszczycy • Głęboka oscylacja tkanek • Interdyn • Jonoforeza • Magnetotron • Prądy Kotza/Traberta • Tens • Ultradźwięki 	<ul style="list-style-type: none"> • Terapia zjonizowanym powietrzem • Inhalacja zbiorowa 	<ul style="list-style-type: none"> • Kriokomora • Krioterapia punktowa

UKŁAD FUNKCJONALNY ZAKŁADU PRZYRODOLECZNICZEGO						
	<ul style="list-style-type: none">• Tlenoterapia• Wyciąg lędźwiowy, wyciąg szyjny	<ul style="list-style-type: none">• Kąpiel wirowa kręgosłupa lędźwiowego i kkd• Sucha kąpiel CO2				

Źródło: Sanatorium Uzdrowiskowe Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.

W zakładzie przyrodoleczniczym istotną formą leczenia jest światłolecznictwo. Korzysta się z tej usługi dzięki takim urządzeniom, jak:

- Lampa bioprom
- Lampa sollux
- Laser

Kuracjusze korzystają także z szerokiej gamy masaży leczniczych:

- Masażu podciśnieniowego mechanicznego
- Masażu podciśnieniowego punktowego mechanicznego
- Masażu suchego częściowego
- Masażu wibracyjnego mechanicznego
- Masażu drenażowego limfatycznego
- Suchego hydromasażu mechanicznego

Poniżej przedstawiono rodzaje przeprowadzonych zabiegów w poszczególnych działach zakładu przyrodoleczniczego wraz z dzienną liczbą pacjentów korzystających z usług.

Tabela 21. Wykaz prowadzonych zabiegów w poszczególnych działach zakładu przyrodoleczniczego wraz z liczbą stanowisk zabiegowych oraz liczbą pacjentów poddanych zabiegowi.

Dział Zakładu Przyrodoleczniczego	Rodzaj zabiegu	Liczba stanowisk zabiegowych	Liczba pacjentów korzystająca/dzień
Dział kąpeli leczniczych wannowych	Kabina PUVA	1	7
	Kąpiel solankowa	4	65
	Kąpiel kwasowęglowa	4	65
	Kąpiel perełkowo-ozonowa	6	64
	Kąpiel solankowa częściowa	8	104
	Sucha kąpiel CO2	2	34
RAZEM		25	339
Dział hydroterapii	Kąpiel wirowa kręgosłupa	1	13
	Kąpiel wirowa nóg	3	46
	Kąpiel wirowa rąk	2	32
	Masaż podwodny	1	12
	Masaż wielostrumieniowy	7	98
	Bicz szkocki	1	6
RAZEM		15	207
Dział kąpeli i zawijań peloidowych	Fasony borowinowe	10	121
	Kąpiel borowinowa	2	25
	Zawijania borowinowe	10	144
RAZEM		22	290
Dział wziewań i zabiegów laryngologicznych	Inhalacje indywidualne	2	20
	Inhalacje pneumatyczne	2	40
	Inhalacje grupowe	40	-
	Ionomed (tlenoterapia)	1	13
RAZEM		45	73
Dział masażu leczniczego	Masaż suchy/ mechaniczny drenaż limfatyczny	4	86
	Masaż podciśnieniowy punktowy	3	72
	Suchy hydromasaż mechaniczny	7	174
RAZEM		14	332
Dział gimnastyki leczniczej	Ćwiczenia manualne rąk	1	12
	Gimnastyka metodą McKenziego/PNF	1	12
	Gimnastyka indywidualna	1	12
	Gimnastyka Fizjotek KD	2	15
	Gimnastyka Fizjotek KG	2	15

Operat uzdrowiskowy Goczałkowice-Zdrój

Dział Zakładu Przyrodoleczniczego	Rodzaj zabiegu	Liczba stanowisk zabiegowych	Liczba pacjentów korzystająca/dzień
	Gimnastyka UGUL	5	108
	Gimnastyka UGUL KG	1	20
	Gimnastyka kriokomora	30	126
	Gimnastyka izometryczna	6	28
	Wyciąg lędźwiowy	1	4
	Wyciąg szyjny	1	4
	Gimnastyka na przyrządach	12	24
RAZEM		63	380
Dział fizykoterapii	Diadynamik	1	20
	Elektrostymulacja/Interdyn	1	13
	Interdyn	3	42
	Jonoforeza	1	17
	Magnetolaser	2	42
	Magnetotron	7	17
	Prądy Trabert'a i Kotz'a	1	60
	Tens	3	35
	Ultradźwięki/Diatermia	2	35
	Elektrostymulacja mięśni gładkich	1	2
	Elektrostymulacja przeciwko łuszczycy	1	2
	Głęboka oscylacja	1	2
RAZEM		24	287
Dział światłolecznictwa	Lampa bioptron	1	17
	Lampa sollux	2	34
	Laser skaner	4	168
RAZEM		7	219
Dział krioterapii i akupunktury	Krioterapia punktowa	7	350
	Krioterapia ogólnoustrojowa	3	65
	Akupunktura	8	8
RAZEM		18	423
Inne metody terapeutyczne	Basen solankowy	16	222
	Zastrzyki CO2	1	8
RAZEM		17	230

Źródło: Sanatorium Uzdrowiskowe Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.

Najwięcej pacjentów korzysta z zabiegów wykonywanych w dziale krioterapii i akupunktury. Dziennie około 423 kuracjuszy. Zakład przyrodoleczniczy zatrudnia 69 pracowników, w tym 48 fizjoterapeutów i 5 lekarzy. W obiekcie znajdują się 4 gabinety lekarskie, 2 punkty pielęgniarstwa,

gabinet zabiegowy oraz 4 wypoczywalnie. Poza tym mieszczą się takie pomieszczenia jak: magazyn sprzętu rehabilitacyjnego, pomieszczenie do dezynfekcji ustników do inhalatorów, punkt rejestracji, a także pomieszczenia socjalne i porządkowe.

W zakładzie, w celach leczniczych wykorzystywane są wody lecznicze, jak również torfy lecznicze. Na terenie zakładu mieszczą się dwa urządzenia lecznictwa, jest to basen leczniczy oraz tężnia.

Zakład w roku 2016 przyjął 3071 pacjentów. W tym czasie wykonano ponad 119 tys. zabiegów. Obiekt posiada 2 windy oraz 2 pomieszczenia sanitarne w pawilonie III i IV, specjalnie przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

CHARAKTERYSTYKA PRZYCHODNI UZDROWISKOWEJ

Wyspecjalizowana Przychodnia Uzdrowiskowa o powierzchni użytkowej 80,85 m² i mieści się w Zakładzie Przyrodolecznictwa.

W przychodni funkcjonują trzy poradnie specjalistyczne:

- reumatologiczna,
- otolaryngologiczna
- rehabilitacyjna.

Dodatkowo funkcjonują następujące poradnie diagnostyczne:

- pracownia RTG,
- laboratorium analityczne,
- gabinet USG,
- gabinet spirometrii,
- gabinet oscylometrii,
- komórki organizacyjne: recepcja uzdrowiskowa, rejestracja, poczekalnia, szatnia, pokoje pracowników medycznych oraz administracyjnych.

Lecznica oferuje obszerną gamę usług medycznych z zakresu: chorób ortopedyczno-urazowych, chorób układu nerwowego, chorób reumatologicznych oraz osteoporozy.

Obiekt, według stanu na rok 2018 zatrudnia 5 lekarzy oraz 3 pielęgniarki. W przychodni znajdują się 4 gabinety lekarskie, a także gabinet zabiegowy. W latach 2010-2016 przyjęto 3948 pacjentów. W roku 2016 ich liczba była największa i wynosiła 927 osób, a liczba wykonanych zabiegów 27569.

Przychodnia jest dostosowana do osób niepełnosprawnych. Znajdują się w niej dwie windy oraz dwa pomieszczenia sanitarne dla pacjentów poruszających się na wózkach inwalidzkich.

10.2 Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego

Lecznictwo uzdrowiskowe prowadzone jest przy wykorzystaniu urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego. W ramach działalności Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój wykorzystywane są urządzenia wymienione w poniższej tabeli:

Tabela 22. Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego na terenie Goczałkowic-Zdroju

Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego		
Lp.	Nazwa urządzenia	Instytucja prowadząca
1.	Leczniczy basen uzdrowiskowy	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice-Zdrój
2.	Rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice-Zdrój
3.	Rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy	Gmina Goczałkowice-Zdrój ul. Szkolna 13 43-230 Goczałkowice-Zdrój
4.	Park zdrojowy	Gmina Goczałkowice-Zdrój ul. Szkolna 13 43-230 Goczałkowice-Zdrój
5.	Ścieżka zdrowia	Gmina Goczałkowice-Zdrój ul. Szkolna 13 43-230 Goczałkowice-Zdrój
6.	Tężnia	Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Uzdrowska 54 43-230 Goczałkowice-Zdrój
7.	Rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy	Konfederacja Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce pl. Grunwaldzki 8-10 40-127 Katowice

Źródło: Zbiorcza ewidencja Naczelnego Lekarza Uzdrowiska

Leczniczy basen uzdrowiskowy (podmiot – Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.)

Basen leczniczy o wymiarach 15,24 x 7,87 m i pojemności 150 m³ znajduje się w Pawilonie I Zakładu Przyrodoleczniczego. Kąpielisko o głębokości od 0,7 do 1,75 m wypełnia woda „Solanka” o

stężeniu 0,6-0,7 pmn., która spełnia wymagania sanitarne i jakościowe pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym.

Eksploatacja basenu odbywa się w systemie otwartym, przy stałym dopływie wody leczniczej z ujęcia i odpływie wody ze zbiornika. Zarówno sposób monitorowania jakości wody, jak i powietrza na hali definiuje instrukcja funkcjonalna opracowana dla basenu uzdrowiskowego.

Korzystanie z basenu odbywa się pod czujnym okiem fizjoterapeuty oraz ratownika lub fizjoterapeuty, który posiada uprawnienia ratownika. Na jedną osobę korzystającą z basenu przypada co najmniej 4 m² lustra wody. Pomieszczenia przybasenowe dzielą się na dwie strefy dla pacjentów z obuwiem i tych bez.

Kąpiele solankowe szczególnie polecane są w przypadku:

- przewlekłych chorób dróg oddechowych i zatok,
- zapotrzebowania na zwiększone nawilżenie i ukrwienie skóry,
- zapotrzebowania na polepszenie regulacji krążenia krwi,
- oczyszczanie, regeneracja i odnowienie skóry,
- pobudzenie przemiany materii i walki z cellulitem,
- odchudzania i spalania tkanki tłuszczowej,
- likwidacji obrzęków, nerwobóli, bóli mięśniowych i reumatycznych dla poprawy odporności i zahartowania organizmu

Rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy (podmiot – Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.)

Zespół Sanatoryjno – Szpitalny Rehabilitacji Narządu Ruchu „Gwarek” w Goczałkowicach Zdroju posiada rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy przeznaczony dla pacjentów Szpitala i Sanatorium Uzdrowiskowego. Basen ma wymiary: 10,6 x 3,7 m, głębokość 0,8 – 1,1 m. Napełniany jest solanką (rozcieńczoną). Działa on w systemie częściowo zamkniętym – tj. przy określonym dopływie wody z ujęcia, spełniającej jakościowe wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z ujęcia komunalnego, do wody uzdatnionej metodami fizycznymi i chemicznymi poza basenem i ponownie wprowadzanej do basenu.

Pomieszczenie przybasenowe podzielone jest na dwie strefy: przeznaczoną dla pacjentów w obuwiu oraz przeznaczoną dla pacjentów bez obuwia. Poszczególne pomieszczenia, oddzielnie dla kobiet i mężczyzn i zapewniające możliwość korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne poruszające się na wózkach inwalidzkich, usytuowane są w następującej kolejności:

- przebieralnie wyposażone w szafki na ubrania w liczbie odpowiedniej dla korzystających z basenu,

- pomieszczenie higieniczno – sanitarne
- natryski,
- brodzik.

Przy basenie znajduje się pomieszczenie dla stacji uzdatniania oraz magazynu środków chemicznych, które wyposażone jest w wentylację i urządzenia pomiarowo – kontrolne do oznaczania środków chemicznych pozostających w wodzie wypełniającej basen.

Wloty i wyloty wody oraz jej spust usytuowane są w sposób zapewniający równy przepływ wody we wszystkich przekrojach niecki basenowej oraz jest jeden spust denny umożliwiający całkowite opróżnienie basenu.

Prędkość przepływu wody na wlotach wynosi od 1 do 0,5 m/s , na wylotach od 0,3 do 0,5 m/s. Wyloty wyposażone są w zawory odcinające. Woda w niecce basenowej wypełniona jest do 1,3 m.

Wejście do basenu zapewnia możliwość wejścia osobom o ograniczonej sprawności oraz niepełnosprawnym. Posadzka oraz dno i ściany niecki basenowej wyłożone są materiałem wodoszczelnym o powierzchni zabezpieczającej przed poślizgiem i pozwalającym na ich łatwe mycie i dezynfekcję. Posadzka wyposażona jest we wpusty ściekowe ze spadkiem posadzki w kierunku wpustów zabezpieczenia przed spływem wody przelewającej się z basenu.

Korzystanie z basenu odbywa się pod nadzorem fizjoterapeuty posiadającego uprawnienia ratownika.

Rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy (podmiot – Gmina Goczałkowice-Zdrój)

Wymiary basenu: 16 x 9,5 m, głębokość 1,0-1,7 m. Napełniany solanką (rozcieńczoną). Basen przystosowany dla osób niepełnosprawnych, wyposażony w sprzęt do ćwiczeń

Park Zdrojowy

Park Zdrojowy położony jest w centrum goczałkowickiego uzdrowiska. Park pochodzi z początku XX wieku i obejmuje swym zasięgiem 7 ha. W latach 2012-2015 przeszedł gruntowną rewitalizację obejmującą budowę ścieżek spacerowych, ażurowych altan, nowe nasadzenia roślin. Na jego terytorium umieszczono także szachownicę z pionkami do gry oraz zegar słoneczny.

Park stanowi doskonałe miejsce do wypoczynku, relaksu dla kuracjuszy, turystów oraz mieszkańców gminy. Nad brzegiem jeziora zlokalizowana jest ciesząca się powodzeniem zewnętrzna siłownia. Atrakcyjność przyrodnicza tego terenu sprzyja także rowerowym wycieczkom i joggingowi.

Tężnia (podmiot – Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.)

Wykonana z drewna świerkowego, niemalowanego i niekonserwowanego. Do wytwarzania aerozolu leczniczego stosuje się wodę leczniczą – solankę o stężeniu od 6,5% do 8%. Miejscem wytwarzania aerozolu jest tarnina śliwy ułożona w poziomie wypełniająca szkielet konstrukcji drewnianej. Solanka dostarczana jest na szczyt tężni rurą PCV, którą nie wchodzi w reakcje z solanką. Na szczycie tężni, na gałęziach tarniny rozłożona jest rura PCV, która na całej długości posiada otwory o średnicy 2 mm, przez którą solanka wypływa na gałęzie tarniny, po których spływa w dół zbiornika wykonanego z płyt PC, tworząc aerozol. Bezpośrednim odbiorcą solanki jest Zakład Przyrodolecznicy. W pobliżu tężni znajduje się wycieczalnia i węzeł sanitarny.

Rehabilitacyjny basen uzdrowiskowy (podmiot – Konfederacja Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce)

Basen rehabilitacyjny składa się z następujących elementów:

- basen sportowy 25x16 m, głębokość 1,3-1,8 m,
- basen treningowy 15x8,5 m, głębokość 1,10-1,35 m,
- brodzik o głębokości 1 m,
- wanna 3,5 x 2,5 m z solanką,
- wanna 3,5 x 2,5 m z hydromasażem,
- sauna,
- zjeżdżalnia rurowa.

Napełniany wodą spełniającą jakościowe wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Pomieszczenia przybasenowe podzielone są na strefy pacjentów "obutych" i "bosych", pomieszczenia oddzielne dla kobiet i mężczyzn, przystosowane dla osób niepełnosprawnych (przebieralnie, węzły sanitarne, natryski, brodzik)

11. WSKAZANIE KIERUNKÓW LECZNICZYCH

Zgodnie ze statutem uzdrowiska w Goczałkowicach-Zdrój prowadzone jest leczenie w następujących kierunkach:

- 1) choroby ortopedyczno-urazowe,
- 2) choroby układu nerwowego,
- 3) choroby reumatologiczne,
- 4) osteoporoza.

Wskazania oraz przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego oraz rehabilitacji określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego (Dz. U. 2012 poz. 14)

Przeciwwskazania do leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej stanowią:

- 1) stan chorobowy, w którym leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitacja uzdrowiskowa przy wykorzystaniu właściwości naturalnych surowców leczniczych mogłyby spowodować pogorszenie stanu zdrowia pacjenta;
- 2) choroba zakaźna w fazie ostrej;
- 3) ciąża i połóg;
- 4) czynna choroba nowotworowa oraz okres przed upływem:
 - a) 5 lat w przypadku: czerniaka złośliwego, białaczki, ziarnicy złośliwej, chłoniaków złośliwych, nowotworów nerki,
 - b) 12 miesięcy w przypadku innych nowotworów złośliwych- od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii, z wyłączeniem leczenia hormonalnego.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego przedstawiono szczegółowe wskazania i przeciwwskazania do leczenia i rehabilitacji uzdrowiskowej w profilach leczniczych dla Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.

1. Choroby ortopedyczno-urazowe (ortopedia)

Wskazania do leczenia i rehabilitacji na terenie szpitala:

- stany po urazach kończyn, kręgosłupa lub miednicy ze znacznym ograniczeniem sprawności lub znacznymi zanikami mięśniowymi, po zakończeniu leczenia, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu;
- stany po licznych złamaniach kości z ograniczeniem sprawności, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu;
- stany po urazach kręgosłupa z powikłaniami neurologicznymi;
- następstwa urazów obejmujących mnogie okolice ciała, leczonych zachowawczo lub operacyjnie;
- stany po oparzeniach termicznych lub chemicznych albo odmrożeniach z towarzyszącymi przykurczami i ograniczeniem ruchów, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu;
- stany po amputacjach kończyn po tymczasowym zaprotezowaniu albo w okresie do 12 miesięcy od ostatecznego zaprotezowania;
- wczesne stany po operacjach alloplastycznych stawów biodrowych lub stawów kolanowych oraz po operacjach dysku, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji;
- stany po operacjach kości lub stawów ze znacznym ograniczeniem zakresu ruchów;
- stany po operacjach wad wrodzonych, najlepiej po wczesnej rehabilitacji;
- wrodzone wady rozwojowe ze zniekształceniami układu mięśniowo-szkieletowego i ograniczeniem sprawności;
- wady postawy ograniczające sprawność w stopniu znacznym.

Wskazania do leczenia sanatoryjnego i rehabilitacji obejmują:

- następstwa urazów lub chorób stawów lub aparatu więzadłowego z ograniczeniem sprawności lub z ograniczeniem zakresu ruchu w stawach;
- stany po amputacjach kończyn po ostatecznym zaprotezowaniu;
- nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym u dzieci;
- wrodzone wady rozwojowe z nieznacznym ograniczeniem sprawności;
- rekonwalescencja w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego z powodu chorób ortopedyczno-urazowych.

Ponadto wskazania do leczenia i rehabilitacji na terenie przychodni obejmują:

- stany po urazach tkanek miękkich mięśni, więzadeł lub torebek stawowych z nieznacznym ograniczeniem ruchów lub z utrzymującym się zespołem bólowym;

- pourazowa martwica kości w okresie zdrowienia;
- odległe następstwa urazów kończyn lub kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności.

Przeciwwskazania:

- nowotwory złośliwe kości lub chrząstki stawowej w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- stany po złamaniach kości kończyn z opóźnionym zrostem, stawem rzekomym lub powikłane zapaleniem kości lub szpiku kostnego;
- zapalenie kości lub szpiku kostnego z odczynem ogólnym lub czynnymi przetokami;
- stany po zabiegach operacyjnych ortopedycznych z niezdolnością do samoobsługi;
- stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi.

2. Choroby układu nerwowego (neurologia)

Wskazania do leczenia i rehabilitacji na terenie szpitala:

- następstwa neurologiczne po operacji niezłośliwych nowotworów mózgu lub innych części centralnego systemu nerwowego;
- następstwa neurologiczne chorób zapalnych ośrodkowego układu nerwowego lub opon mózgowych, po upływie 3 miesięcy od zakończenia leczenia farmakologicznego;
- choroba Parkinsona lub parkinsonizm wtórny ze znacznym ograniczeniem chodu;
- stwardnienie rozsiane w okresie zaawansowanym lub po zakończeniu leczenia szpitalnego (bezpośrednio po incydencie zaostrzenia);
- zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
- ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego lub zmianach zwyrodnieniowych kręgow;
- zespół Guillaina-Barrego bezpośrednio po zakończeniu leczenia w oddziale neurologicznym lub przebyciu wczesnej rehabilitacji neurologicznej;
- dziecięce porażenie mózgowe ze znaczną dysfunkcją ruchową;
- porażenie połowiczne, następstwa neurologiczne po udarach mózgowych, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;

- porażenie kończyn dolnych albo porażenie czterokończynowe, będące następstwem udarów mózgowych, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
- udar nieokreślony jako krwotoczny lub zawałowy, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji neurologicznej.

Wskazania do leczenia sanatoryjnego i rehabilitacji obejmują:

- utrzymujące się następstwa neurologiczne chorób zapalnych ośrodkowego układu nerwowego;
- choroba Parkinsona lub parkinsonizm wtórny w początkowym stadium zaawansowania, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
- stwardnienie rozsiane w okresie remisji lub o przebiegu łagodnym;
- zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego oraz w zmianach zwyrodnieniowych kręgosłupa;
- przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych i splotów nerwowych, a także okres bezobjawowy w nawracającej postaci zapalenia;
- następstwa neurologiczne urazów nerwów obwodowych;
- porażenie połowiczne, porażenie kończyn dolnych z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, będące następstwem uszkodzenia mózgu lub rdzenia kręgowego;
- dziecięce porażenie mózgowe z zachowaną zdolnością do samodzielnego poruszania się;
- nasilone zaburzenia układu wegetatywnego.

Wskazania do leczenia i rehabilitacji na terenie przychodni obejmują:

- choroba Parkinsona z nieznacznym ograniczeniem chodu, z zachowaną samoobsługą;
- zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa – okres przewlekły;
- ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego oraz w zmianach zwyrodnieniowych kręgosłupa – okres przewlekły;
- przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych i splotów nerwowych;
- następstwa urazów nerwów obwodowych;
- zaburzenia układu wegetatywnego.

Przeciwwskazania:

- stany po udarach mózgowych z utrwalonymi niedowładami, z afazją sensoryczną lub motoryczną lub zespołem psychoorganicznym oraz z całkowitą niepełnosprawnością;

- padaczka z częstymi napadami;
- stwardnienie rozsiane w okresie zaostrzenia;
- całkowite wypadnięcie jądra galaretowego lub inne stany chorobowe ze wskazaniem do operacji;
- stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi;
- stany pourazowe, stany pozapalne lub stany pooperacyjne mózgu lub rdzenia kręgowego, inne choroby neurologiczne z dysfunkcją ruchową uniemożliwiającą podstawową samoobsługę.

3. Choroby reumatologiczne (reumatologia)

Wskazania do leczenia i rehabilitacji na terenie szpitala:

- reumatoidalne zapalenie stawów – okres I,II, III albo IV, w szczególności bezpośrednio po incydencie zaostrzenia procesu chorobowego, lub po zabiegach operacyjnych, najlepiej bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
- artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit w okresie podoстрыm albo w okresie remisji;
- młodzieńcze przewlekłe zapalenie stawów, postać wielostawowa albo skąpostawowa;
- choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
- układowe choroby tkanki łącznej w okresie remisji, z zachowaną zdolnością do samoobsługi;
- zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, zespół Reitera ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, przy zachowaniu zdolności do samoobsługi;
- choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej lub z towarzyszącymi powikłaniami neurologicznymi;
- stany po operacji z przyczyn reumatycznych, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji, a w przypadku występowania powikłań neurologicznych lub zaników mięśniowych – także po upływie tego okresu.

Wskazania do leczenia sanatoryjnego i rehabilitacji na terenie przychodni obejmują:

- reumatoidalne zapalenie stawów – okres I, II albo III, w okresie remisji;
- artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji;
- choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi;

- zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa;
- choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych, z częściowym ograniczeniem sprawności ruchowej;
- zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa lub inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów;
- choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
- polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi;
- fibromialgia lub inne choroby tkanek miękkich z częściowym ograniczeniem sprawności lub o przebiegu nawracającym;
- stany po zabiegach operacyjnych z przyczyn reumatycznych.

Przeciwwskazania:

- reumatoidalne zapalenie stawów w IV stopniu sprawności czynnościowej;
- zaostrzenie stanu zapalnego w reumatoidalnym zapaleniu stawów z odczynem ogólnym;
- ograniczenie funkcji ruchowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, zeszywniającego zapalenia stawów kręgosłupa i innych artropatii, z całkowitą niepełnosprawnością;
- zaawansowane zmiany narządowe w przebiegu schorzeń reumatoidalnych;
- układowe choroby tkanki łącznej w fazie ostrej;
- infekcyjne zapalenie kości lub stawów w fazie ostrej;
- stany w przebiegu chorób reumatycznych wymagające pilnej interwencji chirurgicznej lub ortopedycznej.

4. Osteoporoza

Wskazania do leczenia i rehabilitacji na terenie szpitala:

- osteoporoza uogólniona, pomenopauzalna i starcza z przebytymi złamaniami lub bez złamań z więcej niż 2 czynnikami ryzyka;
- stany po złamaniach z powodu osteoporozy, kompresyjne złamanie kręgosłupa, kości nadgarstka typu Collesa oraz żeber;
- osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi.

Wskazania do leczenia sanatoryjnego i rehabilitacji w przychodni obejmują:

- osteopenia z czynnikami ryzyka;

- osteoporoza albo osteopenia z chorobami towarzyszącymi.

Przeciwwskazania:

- osteoporozy wtórne w przebiegu przewlekłej niewydolności nerek, szpiczaka mnogiego, nadczynności tarczycy, nadczynności przytarczyc, nadczynności kory nadnerczy;
- osteoporoza ze świeżym złamaniem;
- osteoporoza późna z ograniczeniem zdolności podstawowej samoobsługi lub powikłana niewydolnością układu krążenia i oddechowego.

Przy przeciwwskazaniach do leczenia uzdrowiskowego obowiązuje zasada indywidualnego podejścia do stanu chorobowego pacjenta.

12. OPIS ISTNIEJĄCYCH OBSZARÓW I TERENÓW GÓRNICZYCH ZE WSKAZANIEM, ZGODNIE Z PRZEPISAMI PRAWA GEOLOGICZNEGO I GÓRNICZEGO, ICH WYZNACZONYCH GRANIC LUB PROJEKTOWANEGO POŁOŻENIA, NAZWY KOPALINY GŁÓWNEJ ORAZ TOWARZYSZĄCEJ

Obszar górniczy określa przestrzeń niezbędną do prawidłowej gospodarki wodami leczniczymi, zapewniającą ochronę złoże tych wód, z uwzględnieniem bezpieczeństwa eksploatacji. Zasadnicza różnica między obszarem, a terenem górniczym polega na tym, że obszar górniczy stanowi strefę chroniącą złoże przed szkodliwymi wpływami mogącymi pogorszyć parametry fizyczno - chemiczne i eksploatacyjne wód leczniczych, zaś teren górniczy jest ustanawiany w celu ochrony środowiska naturalnego w sąsiedztwie zakładu prowadzącego działalność górniczą.

1. Złoże wody leczniczej

1.1. Obszar górniczy „Goczałkowice-Zdrój I”

Obszar górniczy „Goczałkowice-Zdrój” ustanowiony został na mocy koncesji nr 89/92 wydanej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 30.10.1992 r., uzupełnionej koncesją z dnia 01.04.1997 r., ustalającą tożsame granice obszaru i terenu górniczego „Goczałkowice-Zdrój”. Wraz z wygaśnięciem koncesji, przedsiębiorca uzyskał nową koncesję na wydobycie wód leczniczych ze złoże wód Goczałkowice-Zdrój, udzieloną przez Marszałka Województwa Śląskiego decyzją Nr 1082/OS/2013 z dnia 15 maja 2013 r. w granicach obszaru górniczego "Goczałkowice-Zdrój I". Decyzją Marszałka Województwa Śląskiego Nr 1414/OS/2018 z dn. 27.04.2018 r. termin ważności koncesji na wydobycie wód leczniczych został wydłużony do 31.12.2050 r. Wydłużenie obowiązującej do 31 grudnia 2020 koncesji nastąpiło na podstawie „Dodatku nr 5 do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęć wód

lecniczych Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój” zatwierdzonym decyzją Marszałka Województwa Śląskiego Nr 3695/OS/2016 z dnia 30.12.2016 r.

Zasoby eksploatacyjne (przemysłowe) wód leczniczych z utworów karbonu górnego (warstw orzeskich) wynoszą 2,34 m³/h. Eksploatacja złoża wód leczniczych następuje poprzez trzy odwierty:

1. Odwiert „Goczałkowice Nowy – 1” („GN-1”). Odwiert zlokalizowany około 63 metry od wschodniej strony szosy Bielsko-Biała – Pszczyna – Katowice. Położony jest na działce nr 573/2. Znajduje się około 1 130 metry od odwiertu „Goczałkowice Nowy – 2”. Odwiert o głębokości 581 metrów wykonany został w 1956 r. Otwór przebiega przez pięć stref z solanką, jedną w utworach miocenu, a cztery w utworach orzeskich karbonu. Do eksploatacji wód używana jest strefa wodonośna zalegająca na głębokości 458,0 m i ujęta na głębokości 458,6 – 488,6 m.

Stratygrafia utworów w profilu odwiertu przedstawia się następująco:

- 0,0 m – 41,1 m – czwartorzęd (plejstocen),
- 41,1 m – 169,4 m – trzeciorzęd (miocen),
- 169,4 m – 490,0 m – karbon (warstwy orzeskie),
- poniżej 490,0 m – karbon (warstwy orzeskie).

W celu ochrony zasobów wód leczniczych ujętych otworem "Goczałkowice Nowy-1" decyzją Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Tychach wydaną dnia 05.06.1961 r. ustanowiony został filar ochronny. Granica filara wytyczona została po poboczniczy walca o środku podstawy pokrywającym się z otworem "Goczałkowice Nowy-1" i promieniu 1000 m. Filar sięgał do pokładu 308 tj. do głębokości ok. 650 m. W 1983 roku filar ochronny otworu GN-1 został przedłużony do głębokości 1000 m i zatwierdzony decyzją Dyrektora OUG Tychy wydaną dnia 01.12.1983 r., znak decyzji: 52/45/83/SJ.

2. Odwiert „Goczałkowice-Nowy – 2” („GN-2”) znajduje się przy ulicy Szkolnej w Goczałkowicach, prowadzącej z centrum miejscowości w kierunku Jeziora Goczałkowickiego. W odległości około pół kilometra zlokalizowana jest stacja kolejowa Goczałkowice. Odwiert położony jest na działce nr 1828/188. Wykonany został w 1957 roku systemem udarowym do głębokości 600,3 m. Ostateczna głębokość otworu wynosi 530 m. Podobnie jak odwiert „GN-1” został on poprowadzony przez 5 stref – jedną w utworach mioceńskich, cztery w utworach orzeskich karbonu. Eksploatacja następuje ze strefy wodonośnej zalegającej na głębokości 520,5 – 525,4 m.

Stratygrafia utworów stwierdzonych w profilu otworu jest następująca:

- 0,0 m – 34,6 m – czwartorzęd (plejstocen),
 - 34,6 m – 321,0 m – trzeciorzęd (miocen),
 - 321,0 m – 530,0 m – karbon produktywny,
 - 530,0 m – 600,3 m - karbon produktywny.
3. Otwór „Goczałkowice-Nowy – 21” („G-21”) zlokalizowany jest pomiędzy linią kolejową Katowice – Pszczyna – Bielsko Biała, a drogą krajową nr 1 relacji Katowice – Pszczyna – Bielsko-Biała. Położony w północnej części Goczałkowic-Zdroju zajmuje dwie działki o numerach: 1905/3 i 1906/3. Położony jest w odległości 1 450 metrów od otworu „GN-1” oraz 1 650 metrów od otworu „GN-2”. Odwiert wykonany został systemem obrotowym w 1967 roku, w celu określenia warunków występowania na obszarze węgla kamiennego. Ostateczna głębokość otwory wynosi 580 metrów. Przez wiele lat odwiert przejęty przez Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. traktowany był jako ujęcie rezerwowe. Eksploatacja rozpoczęła się w 1990 roku. Do eksploatacji połączono trzy strefy wodonośne w warstwach orzeskich karbonu z przedziałów głębokości: 480-487 m, 522-535 m, 558-578 m.

Stratygrafia utworów stwierdzonych w profilu otworu jest następująca:

- 0,0 m – 32,0 m - czwartorzęd,
- 32,0 m – 159,5 m – trzeciorzęd (miocen),
- 159,5 m – 471,7 m – karbon (warstwy łaziskie),
- poniżej 471,7 m – (warstwy orzeskie).

Zasoby eksploatacyjne ujęć wód leczniczych zostały określone w „Dodatku nr 5 do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęć wód leczniczych Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój” zatwierdzonym decyzją Marszałka Województwa Śląskiego Nr 3695/OS/2016 z dnia 30.12.2016 r. Dla otworów „GN-1”, „GN-2” wynoszą 0,66 m³/h (15,84 m³/d), z kolei dla otworu „G-21” zasoby eksploatacyjne określono na 1,02 m³/h (24,48 m³/d).

Dzienne wydobycie solanki kształtuje się na poziomie nieco ponad 5 m³. Pobór wody ze złoża „Goczałkowice Zdrój” wynosił w ostatnich latach od około 1201 m³ w 2008 r. do 1470 m³ w 2009 r., a w 2017 r. wyniósł 1 449,48 m³. W koncesji ustalono, że roczne wydobycie wód leczniczych przewiduje się w ilości około 2500 m³ (nie może być większe niż 20 498,40 m³).

1.2. Obszar górniczy „Zabłocie-Korona”

Obszar górniczy „Zabłocie - Korona” i teren górniczy ustanowiony wspólniowo, położony jest w dolinie Wisły, obecnie po podziale sołectwa Zabłocie i powstaniu sołectwa Zabłocie Solanka obejmuje część zachodnią sołectwa Zabłocie Solanka i niewielką część wschodnich krańców miasta

Strumień, gdzie pokrywa się z linią Wisły oraz niewielki obszar na zachodzie sołectwa Zabłocie. Jest to teren bezleśny, zagospodarowany rolniczo z rozproszoną wiejską zabudową, prawie płaski. Obszar górniczy obejmuje obszar zasobowy złoża wód leczniczych „Zabłocie” (WL 10919) w granicach zasięgu maksymalnego wymuszonego spływu wód podziemnych do ujęcia i rozwoju leja depresji.

Obszar górniczy ustalono tak, aby obejmował zasięg oddziaływania eksploatacji odwiertu w warstwie wodonośnej oraz gwarantował ochronę ilościową i jakościową zasobów ujęcia od innych możliwych ujęć wody z tego złoża.

Granice obszaru górniczego „Zabłocie Korona” i terenu górniczego, określone zostały w Koncesji nr 12/2010 wydanej przez Ministra Środowiska w dniu 18.08.2010 r., zmienionej decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 567/OS/2018 z dn. 15.02.2018. Koncesja jest ważna do 31 marca 2048 r. Ich powierzchnia wynosi 1, 0 km². Kontur obszaru górniczego ma postać kwadratu o boku 1 000 m.

Stratygrafia utworów w obrębie złoża przedstawia się następująco:

- 0,0 m – 31,0 m – czwartorzęd (plejstocen i holocen),
- 31,0 m – 927,0 m – miocen (formacja skawińska),

Zasoby eksploatacyjne (przemysłowe) wód leczniczych z utworów miocenu (formacji skawińskiej) wynoszą 0,48 m³/h. Eksploatacja złoża wód leczniczych jest prowadzona dwoma odwiertami:

Woda eksploatowana odwiertem „Korona” na głębokości ok. 300-671 m jest stabilną solanką o mineralizacji w przedziale od 45,8 g/dm³ do 46,8 g/dm³. Jest to woda lecznicza chlorkowo-sodowa z wysokim i stabilnym udziałem składnika swoistego - jonu jodkowego oznaczanego w ilości średnio 135 mg/dm³, w granicach od 129 do 143 mg/dm³ z udziałem jonów wapnia w granicach (8,3-9,1% mmol) i magnezu (6,8-8,1% mmol), bromu 150 do 165 mg/dm³. Ponadto oznaczono: do 32,7 mg/dm³ baru, do 39,1 mg/dm³ strontu, do 128 mg/dm³ amonu; 9,2 do 19,0 mg/dm³ żelaza, do 1,35 mg/dm³ manganu i bor w ilości od 10 do 8,5 mg/dm³.

W pobliżu odwiertu „Korona” znajduje się drugi odwiert „Tadeusz”, eksploatowany w strefie głębokości 311,9 do 745,0 m o bardzo zbliżonych właściwościach, o mineralizacji w przedziale od 55,8 g/dm³ do 58,9 g/dm³. Jest to woda lecznicza chlorkowo-sodowa z wysokim i stabilnym udziałem składnika swoistego - jonu jodkowego oznaczanego w granicach od 110 do 140 mg/dm³ z udziałem jonów wapnia w granicach (9,7% mmol) i magnezu (6,9% mmol), bromu 180 mg/dm³. Ponadto oznaczono: do 45,7 mg/dm³ baru, do 56,5 mg/dm³ strontu, do 110 mg/dm³ amonu; 16,2 mg/dm³ żelaza; 1,25 mg/dm³ manganu i bor w ilości 10,7 mg/dm³.

2. Złoża torfu leczniczego (borowiny)

2.1. Obszar górniczy „Rudołtowie I”

Koncesja nr 90/92 na eksploatację złoża torfu leczniczego (borowiny) występującego w miejscowości Goczałkowice-Zdrój wydana została przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 30.10.1992 r., znak decyzji: BKG/92, zmienioną dnia 1 kwietnia 1997 r. decyzją BKK/MZ/492/97, ustalającą tożsame granice obszaru i terenu górniczego „Rudołtowie”. Koncesja wygasła w dniu 30 października 2012 r. (Decyzja Nr 1353/OS/2013 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 25 czerwca 2013 r.).

Nową koncesja na wydobywanie torfu leczniczego (borowiny) ze złoża "Rudołtowie", udzielona została przez Marszałka Województwa Śląskiego decyzją Nr 1083/OS/2013 z dnia 15 maja 2013 r. w granicach obszaru górniczego "Rudołtowie I", sposobem odkrywkowym. Koncesja obowiązuje do dnia 31 grudnia 2050 r. W koncesji ustanowiono nowe, tożsame z sobą, granice obszaru i terenu górniczego, o pow. 4,8162 ha, w całości mieszczące się w granicach gminy.

Złoże borowiny "Rudołtowie I" w granicach zasobów spełniających wymagania kryteriów bilansowości w zakresie warunków geologiczno – górniczych i parametrów jakościowych występuje na obszarze 4,81 ha.

Złoże borowiny "Rudołtowie" położone jest w obrębie obszaru górniczego "Czechowice II" utworzonego dla złoża węgla kamiennego eksploatowanego przez Kopalnię Węgla Kamiennego "Silesia".

Wydobycie torfu (borowiny) odbywa się metodą odkrywkową, zmechanizowaną w cyklach kilkudniowych, dwa razy do roku (wiosną i jesienią). Wydobycie w ostatnich latach kształtuje się na poziomie od 0,26 tys. m³ (2010 r.) do 0,31 tys. m³ (2007 i 2008 r.) i 0,34 tys. m³ w 2012 r.

Wielkość zasobów przemysłowych według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosi 34 tys. m³.

2.2. Obszar górniczy „Zabłocie”

Obszar górniczy „Zabłocie” położony jest w południowe wschodniej części sołectwa Zabłocie Solanka, w obrębie tzw. łąk Myszkowskich.

Obszar górniczy złoża borowiny Zabłocie ustalony przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w koncesji nr 18/95 z dnia 5.06.1995r. Powierzchnia i granice obszaru zostały zmienione decyzją Ministra 4 lutego 1997r. i nadal są aktualne. Powierzchnia wynosi 33 010 m². Granice obszaru górniczego pokrywają się z granicami terenu górniczego.

W odległości o około 70 metrów na wschód od eksploatowanego złoża torfu leczniczego (borowiny) "Zabłocie" znajduje się złożo borowinowe "Zabłocie" S", które po odpowiednim przygotowaniu może być również w przyszłości wykorzystywane do celów leczniczych gdyż wyniki badań fizykochemicznych i chemicznych wskazują, że badana borowina (wszystkie próby) spełnia wymagania dla surowca przeznaczonego dla tradycyjnych zabiegów kuracyjnych.

3. Złoże węgla kamiennego

3.1 Obszar górniczy „Czechowice II”

Przedsiębiorstwo Górnicze „Silesia” Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach jest właścicielem koncesji nr 162/94 na prowadzenie wydobycia węgla kamiennego oraz metanu jako kopaliny towarzyszącej w obszarze górniczym „Czechowice II”, wydanej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 26 sierpnia 1994 r. Koncesja ma ważność do 31 sierpnia 2020 r. Granice obszaru górniczego „Czechowice II” i terenu górniczego „Czechowice II” zostały ustalone decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Dge/WL/487/3343 z dnia 23 lipca 1999 r. oraz skorygowane postanowieniem Ministra Środowiska DGe/WL/487/3248/2000 z dnia 7 czerwca 2000 r. Przeniesienie koncesji na rzecz PG "Silesia" nastąpiło na mocy decyzji Ministra Środowiska DGiKGe-4771-19/59120/10/KO z dnia 9 grudnia 2010 r.

Obszar górniczy obejmuje wschodni fragment gminy o pow. około 215 ha; teren górniczy zajmuje w jej obrębie pow. 337 ha (granica terenu górniczego przebiega około 400 - 500 m na zachód od granicy obszaru górniczego).

Przedsiębiorstwo Górnicze "Silesia" nie posiada w granicach Goczałkowic-Zdroju infrastruktury zakładowej stanowiącej element zakładu górniczego. Pompownia przy ul. Stawowej i pompownia DK1, stanowiące własność PG "Silesia", są obiektami zapobiegającymi negatywnym skutkom dokonanej eksploatacji, niezwiązanymi z wydobywaniem kopaliny ze złoża lub ich przygotowaniem do sprzedaży.

Eksploatacja górnicza w „Silesia” Sp. z o.o. prowadzona jest z zastosowaniem technologii odmetanowania pokładów węgla i górotworu otaczającego. Odmetanowanie prowadzone jest w dwojaki sposób. Pierwszym miejscem jest wyrobisko kopalni i odmetanowanie poprzez otwory drenażowe wiercone przed frontem ściany lub wyprzedzająco w drążonych wyrobiskach lub zza tam izolacyjnych (z izolowanych zrobów). Drugim miejscem są otwory powierzchniowe, gdzie ujmowany metan transportowany jest do stacji odmetanowania, a następnie do odbiorców.

Eksploatacja metanu za pomocą otworów z powierzchni prowadzona jest zgodnie z przepisami ustawy "Prawo geologiczne i górnicze", rozporządzeniami wykonawczymi do tej ustawy, a także zgodnie z warunkami określonymi m.in. w projekcie zagospodarowania złoża i dodatkach do projektu oraz w planie ruchu i w dodatkach do planu ruchu.

Eksploatacja metanu prowadzona w kopalni (odmetanowanie dołowe) lub za pomocą otworów z powierzchni nie stwarza żadnego zagrożenia ani dla zasobów wód leczniczych i ich

eksploatacji, ani dla miejscowej ludności lub dla środowiska przyrodniczego. Tym samym nie stanowi zagrożenia dla lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonego w Goczałkowicach-Zdroju.

13. INFORMACJE O UJĘCIACH WODY, SIECI WODNO-KANALIZACYJNEJ, OCZYSZCZALNIACH ŚCIEKÓW, GOSPODARCE ODPADAMI ORAZ O MOGĄCYCH WYSTĄPIĆ ZAGROŻENIACH EKOLOGICZNYCH

13.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodno-kanalizacyjna

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój funkcjonuje system kanalizacji sanitarnej obejmującej większość mieszkańców. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej na terenie Goczałkowic-Zdroju wynosi 92,1 km. Do budynków prowadzą 1 493 przyłącza. W 2017 roku z terenu siecią kanalizacyjną odprowadzono 348 dam³ ścieków. Do systemu kanalizacyjnego podłączona jest większość gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. W gminie znajduje się około 25 zbiorników bezodpływowych oraz jedna oczyszczalnia przydomowa. Na obszarze strefy A i B ochrony uzdrowiskowej wszystkie obiekty podłączone są do sieci kanalizacyjnej.

Istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej wykonana jest w całości z rur PVC w systemie VAVIN. Ścieki sanitarne kierowane są poprzez system kanalizacji grawitacyjnej oraz lokalnych pompowni ścieków do pompowni głównej, skąd wprowadzane są do kolektora głównego i dalej na oczyszczalnię ścieków w Czechowicach-Dziedzicach (administrowanej przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. na podstawie umowy o odbiór ścieków).

Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna, zakładowa oczyszczalnia ścieków należąca do firmy LINDE GAS Polska. Do oczyszczalni tej odprowadzane są ścieki bytowo – gospodarcze z terenu zakładu oraz ścieki powstające w procesie produkcyjnym.

Infrastruktura techniczna sołectwa Zabłocie Solanka:

- wodociągi - zbiorowe zaopatrzenie w wodę odbywa się poprzez system wodociągów prowadzących wodę z ujęcia „Goczałkowice”. Ujęcie brzegowe wód powierzchniowych znajduje się również w Strumieniu.
- Kanalizacja – przeważają miejscowe zbiorniki bezodpływowe, nieczystości odwożone są do oczyszczalni w Strumieniu.

Oczyszczalnia ścieków w gminie Czechowice – Dziedzice

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków została oddana do eksploatacji w grudniu 1994 r. Ścieki wpływające do oczyszczalni są ściekami komunalnymi z niewielką ilością ścieków poprodukcyjnych pochodzących z lokalnego przemysłu, część ścieków średnio w ilości 1280 m³/mc

dowożona jest beczkowozami. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki z gminy Goczałkowice-Zdrój w ilości około 960 m³/d.

Pierwotna zakładana przepustowość oczyszczalni wynosiła 8300 m³/d, natomiast po modernizacji wynosi 10 252 m³/d. Obecny średni przepływ dobowy wynosi około 5 802 m³/d. Do kolektorów są podłączone w 6 punktach wyloty kanalizacji ogólnospławnej administrowanej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Czechowicach-Dziedzicach. Ponadto do kolektorów włączona jest sieć kanalizacyjna wraz z przepompowniami ścieków. W ramach realizacji Projektu "Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Czechowice-Dziedzice" współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013, oczyszczalnia ścieków została przebudowana i rozbudowana. Jako efekt końcowy powstał obiekt nowoczesny o wysoko zaawansowanej technologii zintegrowanego usuwania związków biogenych tj. związków azotu i fosforu. Instalacja ta posiada pełną automatykę prowadzenia procesu technologicznego w oparciu o system SCADA.

Tabela 23. Zmiany długości czynnej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w gminie Goczałkowice-Zdrój w latach 2013-2017

		2013	2014	2015	2016	2017
sieć wodociągowa						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	60,9	60,9	60,9	70,1	70,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 513	1 545	1 492	1 564	1 582
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	6 513	6 552	6 580	6 603	-
sieć kanalizacyjna						
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	61,0	61,0	61,0	61,2	61,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1431	1455	1402	1476	1493
ścieki odprowadzone	dam3	367,0	317,0	326,0	356,0	348,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	5 571	6 306	6 325	6 359	-

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Cała gmina Goczałkowice zaopatrywana jest w wodę pochodzącą z ujęcia brzegowego „Goczałkowice” zlokalizowanego przy Jeziorze Goczałkowickim oraz ze zbiorników na sole. Zakład obejmuje dwie stacje uzdatniania wody SUW 1, korzystających z ujęcia brzegowego na zbiorniku oraz SUW II, przerabiającym zmieszaną wodę ze Zbiornika goczałkowickiego i Soły.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowe odprowadzanie ścieków należy do Administracji Zasobów Komunalnych. Gmina nie posiada własnych ujęć.

Woda doprowadzana jest do mieszkańców wodociągiem grupowym Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów SA. Gmina zaopatrywana jest także z Przedsiębiorstwa Inżynierii komunalnej w Pszczynie. Obecna długość sieci rozdzielczej w gminie wynosi 70,1 km. W ostatnich latach długość sieci wzrosła niewiele, w przeciwieństwie do liczby przyłączy, która rosła sukcesywnie. W 2017 roku ich liczba wyniosła 1 582 szt.

Gospodarka ściekami pozabiegowymi

W wyniku prowadzenia przez Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. działalności leczniczo-rehabilitacyjnej powstają ścieki przemysłowe stanowiące wody z zabiegów z użyciem solanek z zabiegów wannowych i basenów. Łączna ilość powstających ścieków pozabiegowych wynosi 27 m³/dobę, z czego 6,5 m³ stanowią solanki, 5 m³ woda użyta do rozcieńczeń, 1,5 m³ woda na wymianę w dużym basenie i 2 m³ woda na wymianę w małym basenie. Ścieki te łącznie ze ściekami opadowymi z dachów obiektów Uzdrowiska, terenów komunikacyjnych oraz terenów zielonych wprowadzane są istniejącym wylotem o średnicy Ø 500mm do wód „Kanału Rybackiego – Kanar”. Odbiornik ścieków jest urządzeniem o szerokości na dnie około 3,0 m w miejscu ujścia do rzeki Wisły. Zawartość chlorków w wodach odbiornika nie przekracza 1g/l. Miejsce wprowadzania ścieków do odbiornika położone jest na obszarze objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Goczałkowice-Zdrój.

Wprowadzanie ścieków do kanału odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Starostę Pszczyńskiego z dnia 29 grudnia 2017 roku, znak: RO-II.6341.77.2017.

Ilość ścieków przemysłowych wprowadzanych do wód kanału "Kanał Rybacki - Kanar":

1. Maksymalny zrzut godzinowy:
 - ścieki pozabiegowe – 3,8 m³
 - ścieki opadowe – 481,82 m³
2. Średni zrzut dobowy:
 - ścieki pozabiegowe – 27 m³
 - ścieki opadowe – 20,7 m³
3. Maksymalny zrzut roczny:
 - ścieki pozabiegowe – 9 855 m³
 - ścieki opadowe – 7 393 m³

Tabela 24. Jakość ścieków wprowadzanych do wód kanału „Kanał Rybacki – Kanar”

Wskaźnik	Jednostka	Najwyższa dopuszczalna wartość
pH		6,5-9
zawiesiny ogólne	mg/l	35
chemiczne zapotrzebowanie tlenu (ChZT _{Cr})	mg O ₂ /l	125
chlorki	mg Cl/l	12 590
węglowodory ropopochodne	mg/l	15

Źródło: Pozwolenie wodnoprawne

Ujęcia wód

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy są ściśle związane z Użytkowym Poziomem Wód Podziemnych (UPWP) Q10-Pszczyna w obrębie którego wydzielono Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 346.

Zbiornik GZWP nr 346 Pszczyna zlokalizowany jest na terenie powiatu pszczyńskiego. Zbiornik ten jest związany z kopalną Doliną Odry i piaskami międzymorenowymi. Utworami wodonośnymi są czwartorzędowe piaszczysto-żwirowe osady akumulacji rzecznej oraz lodowcowej. Osady te są lokalnie zaglinione lub rozdzielone warstwami słabo przepuszczalnych osadów gliniastych. W obrębie doliny Wisły występują izolowane płyty osadów piaszczystych pochodzenia rzecznej. Pod względem hydrochemicznym dominują w nim wody wodorowęglanowo-siarczanowowapniowo-sodowe. Zasilanie zbiornika następuje głównie przez opady atmosferyczne na całej jego powierzchni, a podstawą drenażu są cieki wodne i ujęcia studni gospodarskich. W związku z brakiem izolacji od poziomu terenu wody tego zbiornika są w narażone na zanieczyszczenia. Główny Zbiornik Wód Podziemnych stanowi najbardziej zasobny fragment poziomów wodonośnych. Charakteryzują się najlepszymi parametrami hydrogeologicznymi tj.: wydajnością potencjalną pojedynczego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, przewodnością warstwy wodonośnej większą niż 10 m²/h.

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój znajdują się czynne studnie wiercone:

- studnia P-1 użytkowana przez Wojewódzki Ośrodek Reumatologiczno-Rehabilitacyjny
- studnie odciążające znajdujące się na Zaporze Goczałkowickiej

Woda ze studni wierconej P-1 jest wykorzystywana dla potrzeb sanitarno-bytowych Wojewódzkiego Ośrodka Reumatologiczno-Rehabilitacyjnego w Goczałkowicach-Zdroju działającego w ramach Uzdrowiska „Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.”.

Studnie odciążające wykonano rejonie zapory w Goczałkowicach-Zdroju. Są one stale eksploatowane ze względu na możliwość przebicia hydraulicznego z drugiego poziomu wodonośnego w okolicach spustu dennego.

Pobór wód podziemnych nie ma wpływu na eksploatację wód leczniczych oraz na warunki hydrodynamiczne i hydrochemiczne w obszarze górniczym „Goczałkowice-Zdrój” utworzonym dla ochrony złoża wód leczniczych w Goczałkowicach-Zdroju.

Pobór wód podziemnych nie wpływa w żaden sposób na eksploatację wód leczniczych oraz na warunki hydrodynamiczne i hydrochemiczne w obszarze górniczym „Goczałkowice-Zdrój” utworzonym dla ochrony złoża wód leczniczych w Goczałkowicach-Zdroju.

13.2. Gospodarka odpadami

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454) Rada Gminy Goczałkowice-Zdrój podjęła następujące uchwały:

- 1) Uchwała Nr XXVIII/183/2013 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie: regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój.
- 2) Uchwała Nr XXVIII/184/2013 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie: szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i zagospodarowania tych odpadów.
- 3) Uchwała Nr XXVIII/185/2013 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie: rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi.
- 4) Uchwała Nr XXVIII/186/2013 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie: ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- 5) Uchwała Nr XXVIII/187/2013 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie: określenia górnych stawek opłat z tytułu świadczenia usług usuwania odpadów komunalnych z nieruchomości.
- 6) Uchwała Nr XLI/274/2014 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie warunków i trybu składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

- 7) Uchwała Nr X/74/2015 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 27 października 2015 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój.
- 8) Uchwała Nr X/75/2015 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 27 października 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i zagospodarowania tych odpadów.
- 9) Uchwała Nr X/76/2015 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 27 października 2015 r. w sprawie rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi.
- 10) Uchwała Nr X/77/2015 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 27 października 2015 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- 11) Uchwała Nr XVI/138/2016 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- 12) Uchwała Nr XVI/139/2016 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej.
- 13) Uchwała Nr XXIX/224/2017 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia z dnia 17 października 2017 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- 14) Uchwała Nr XXIX/225/2017 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 17 października 2017r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój.
- 15) Uchwała Nr XXIX/226/2017 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 17 października 2017r. w sprawie rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi.

Według złożonych deklaracji w roku 2016, systemem gospodarowania odpadami prowadzonym przez gminę objętych jest 5 905 osób.

Masa całkowita odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy w tym samym czasie wyniosła 2 835,25 Mg, natomiast do PSZOK zostało oddanych 466,34 Mg odpadów.

Na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości odpowiedzialne są przedsiębiorstwa:

- Sanit-Trans Sp. z o.o.,
- Zakład Ogólnobudowlany i Czyszczeniowy Marcin Chudek,
- Remondis Sp. z o.o.
- Z.U.H. EKO-PLUS S.C.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój zbiórka selektywna prowadzona jest w podziale na następujące frakcje:

- papier i tektura (makulatura);
- metale;
- tworzywa sztuczne;
- opakowania wielomateriałowe;
- szkło;
- odpady komunalne ulegające biodegradacji;
- odpady zielone;
- przeterminowane leki;
- chemikalia;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- zużyte opony.

Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój została dostosowana do obowiązujących przepisów i przedstawia się następująco:

- odpady komunalne zbierane selektywnie, odpady komunalne zmieszane zgromadzone w punktach gromadzenia odpadów na terenie gdzie występują bloki wielorodzinne – jeden raz w tygodniu,
- odpady komunalne zbierane selektywnie w workach i odpady komunalne zmieszane zgromadzone w pojemnikach – jeden raz na dwa tygodnie,
- popiół z palenisk domowych – w okresie od 1 października do 30 kwietnia dwa razy w miesiącu, a w okresie od 1 maja do 30 września raz w miesiącu,
- wielkogabarytowe – w określony dzień – jeden raz na pół roku,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny – w określony dzień – jeden raz w roku,

- zużyte opony – w określony dzień – jeden raz w roku.

W związku z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454) gminy mają obowiązek zbudować lub zlecić właściwym podmiotom stworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W Goczałkowicach-Zdrój znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który jest prowadzony przez Sanit-Trans Sp. z o.o. Mieszkańcy zainteresowani przekazaniem odpadów segregowanych mogą je bezpłatnie przekazać, pod warunkiem samodzielnego dostarczenia tych odpadów do PSZOK.

W PSZOK przyjmowane są odpady segregowane: przeterminowane leki i chemikalia (w tym opakowania po farbach, lakierach, itp.), zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inny sprzęt wielkogabarytowy oraz zużyte opony. W Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Goczałkowicach-Zdrój można również odpłatnie oddać odpady budowlane i remontowe.

W związku z dużym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem mieszkańców gminy, w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada oprócz PSZOK funkcjonują jeszcze mobilne punkty odbioru odpadów zielonych i biodegradowalnych:

- ul. Aleja I, II;
- ul. Uzdrowska 61;
- ul. Jeziorna;
- ul. Brzozowa;
- ul. Powstańców Śląskich 3.

Przeterminowane leki i opakowania po lekach należy przekazywać do punktów zbiórki na terenie aptek:

- Apteka pod Eskulapem, ul. Boczna 2d
- Apteka Św. Stanisława, ul. Szkolna 72

Jednym z głównych celów gospodarki odpadami jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie. Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 r., poz.1454 gminy są obowiązane osiągnąć do dnia 31 grudnia 2020 r.:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo;

- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo;

Zgodnie z art. 3c ust. 1 ww. ustawy, gminy są obowiązane ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:

- do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Gmina Goczałkowice Zdrój osiągnęła poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: 0,
- osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: 38,55%,
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: 95,7 %.

Według złożonych deklaracji, systemem gospodarowania odpadami w sołectwie Zabłocie Solanka objętych jest 115 osób. Odbierane odpady wywożone są i zagospodarowywane poza obszarem sołectwa Zabłocie Solanka.

Uchwały regulujące gospodarkę odpadami w gminie Strumień (w tym w sołectwie Zabłocie Solanka):

- 1) Uchwała Nr XX.178.2016 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Strumień,
- 2) Uchwała Nr XXIV.208.2012 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 3 września 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 3) Uchwała Nr XX.179.2016 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowania odpadami komunalnymi,

- 4) Uchwała Nr XX.181.2016 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 5) Uchwała Nr XX.180.2016 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie rodzaju dodatkowych usług świadczonych przez Gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, sposobu ich świadczenia oraz wysokości cen za te usługi,
- 6) Uchwała Nr XXV.228.2016 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 27 października 2016 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 7) Uchwała Nr VIII.75.2015 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie określenia warunków i trybu składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej,
- 8) Uchwała Nr VIII.76.2015 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 23 czerwca 2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości,
- 9) Uchwała Nr VII.68.2015 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości,
- 10) Uchwała Nr XXXV.300.2017 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 29 czerwca 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 11) Uchwała Nr XXXV.299.2017 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 29 czerwca 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Strumień.

13.3. Zagrożenia ekologiczne

Jednymi z najbardziej poważnych problemów dla ludzkości w XXI wieku są zagrożenia ekologiczne. Jest to postępujący proces niszczenia środowiska naturalnego człowieka. Zjawisko to nie jest nowe, ma ono cechy globalne. Zarówno awarie infrastruktury technicznej, przemysłowej jak też katastrofy wywołane siłami natury mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz dla jakości środowiska przyrodniczego powodując tym samym konieczność podejmowania szeregu różnorodnych działań mających zapewnić bezpieczeństwo lokalnej społeczności. Z punktu widzenia ochrony środowiska i życia ludzkiego znacznie bardziej pożądanym rozwiązaniem jest

zapobieganie wystąpieniu poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego niż minimalizowanie ich skutków. Niemniej jednak prewencja wiąże się również z przewidywaniem skali i skutków potencjalnych zagrożeń oraz metod ich zwalczania.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Bardzo istotnym zagrożeniem środowiska przyrodniczego na znacznej części obszaru jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych. Na zagrożenie jakości wód podziemnych wpływa brak lub niewystarczająca izolacja użytkowych poziomów wodonośnych oraz ich nadmierna eksploatacja, prowadząca do powstania lejów depresyjnych.

Zachodnia część gminy znajduje się w obrębie terenu ochrony pośredniej strefy ochronnej ujęcia wód powierzchniowych Goczałkowice (Rozporządzenie Nr 2/2010 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód powierzchniowych Goczałkowice [Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 112, poz. 1811]).

Strefę ochronną ujęcia wody stanowią:

- teren ochrony bezpośredniej o pow. 6,2 ha (w Łące, poza granicą gminy Goczałkowice-Zdrój),
- teren ochrony pośredniej obejmujący Zbiornik Goczałkowicki i tereny do niego przyległe o łącznej pow. 52,63 km².

W granicach Goczałkowic-Zdroju występuje teren ochrony pośredniej, obejmujący część gminy o pow. 31,17 km², leżącą generalnie na zachód od zapory czołowej zbiornika.

Urbanizacja

Podstawowym zagrożeniem środowiska przyrodniczego, mającym w gminie Goczałkowice-Zdrój coraz większy zasięg i natężenie, jest rosnąca presja urbanizacyjna na obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Przyczynia się ona m. in do fragmentacji zubożenia bogatych ekosystemów leśnych i łąkowych; przecinania lub ograniczania funkcjonowania ważnych ekologicznie terenów (w tym szlaków migracji i ostoi zwierząt), degradacji drobnych i bardzo wrażliwych elementów struktury przyrodniczej (głównie niewielkich cieków i zbiorników wodnych) oraz zmniejszenia areałów dobrych gleb. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest zbyt duże rozproszenie zabudowy pociągające za sobą nadmierny rozrost infrastruktury technicznej, niezbędnej do obsługi mieszkańców, a także niekontrolowany, gwałtowny rozwój turystyki i rekreacji na obszarach cennych przyrodniczo odznaczających się niską odpornością na antropopresję (dotyczy to otoczenia Jeziora Goczałkowickiego oraz lasów i łąk sąsiadujących z obszarami zurbanizowanymi).

Powódź

Zagrożenie powodziowe dotyczy południowej części gminy, położonej w dolinie Wisły oraz w rejonie ujściowego odcinka Potoku Goczałkowickiego, na południe od Kolonii Brzozowej. Tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi znajdują się w południowo-zachodniej części gminy. Obejmują wąskie pasy terenu wzdłuż Wisły powyżej Zbiornika Goczałkowickiego i ujściowego odcinka Bajerki.

Tereny na południe od Zbiornika Goczałkowickiego, częściowo położone w granicach Goczałkowic-Zdroju, są potencjalnie narażone na zalanie wodami w przypadku awaryjnego przerwania zapory bocznej Zbiornika Goczałkowickiego (zgodnie z opracowaniem Ekspertyza hydrotechniczna – zagrożenia wodne dla gminy Chybie. Hydroprojekt, oddz. Sosnowiec, 1999 r.).

Zgodnie z Mapą zagrożenia powodziowego w skali 1:10000 dla zlewni Małej Wisły od Zbiornika Goczałkowickiego do ujścia Przemszy wraz z Przemszą od wodowskazu Jeleń (bezpośrednia i potencjalna strefa zalewów o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$), w południowej części Goczałkowic-Zdroju, poniżej Zbiornika Goczałkowickiego, narażone na wystąpienie powodzi – bezpośrednio - są tereny położone pomiędzy korytem Wisły a wałami przeciwpowodziowymi, a pośrednio – kompleks stawów Maciek oraz dolina ujściowego odcinka Potoku Goczałkowickiego poniżej drogi krajowej nr 1 i dolina bezimiennego dopływu spod Kolonii Brzozowej ze stawem Rontok (teren o pow. około 83,5 ha).

Zasięg „stref powodziowych” w południowej części gminy wyznaczonych w planie miejscowym jest nieco większy i obejmuje dodatkowo m.in. zabudowę Boru II, wschodnią część uzdrowiska, Borki Pierwsze i Drugie oraz pas terenów wzdłuż drogi krajowej nr 1 na północ od Potoku Goczałkowickiego. Rejonem istotnie zagrożonym wystąpieniem powodzi jest dolina ujściowego odcinka Potoku Goczałkowickiego, poniżej drogi krajowej nr 1.

Rejonem istotnie zagrożonym wystąpieniem powodzi jest dolina ujściowego odcinka Potoku Goczałkowickiego, poniżej drogi krajowej nr 1. Gmina posiada opracowanie „Strategia poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w rejonie zbiornika retencyjnego Rontok Mały w Goczałkowicach-Zdroju” (2010 r.).

Obniżenie terenu oraz lewego (północnego) wału przeciwpowodziowego Wisły na skutek eksploatacji węgla spowodowało istotny wzrost zagrożenia powodziowego w tej części gminy. Według cyt. opracowania, obszar zagrożony podtopieniem obejmuje tereny położone poniżej 243 - 244 m n.p.m. (zasięg maksymalny w przypadku awarii pompowni oraz przerwania wału przeciwpowodziowego Wisły). Wody powodziowe mogą się również przelewać przez północny wał (groblę) zbiornika Rontok, niższy od wałów Wisły o 4,6 m.

Pożar

Tereny leśne Goczałkowic-Zdroju zaliczane są do lasów o największym zagrożeniu pożarowym (I kategorii), na co wpływa m.in. przeważający udział monokultur sosnowych i siedlisk borowych, wypalanie traw na gruntach rolnych w sąsiedztwie lasów (średnio 25 pożarów rocznie).

Hałas

Bardzo istotny dla funkcjonowania uzdrowiska jest hałas. Znaczącym źródłem hałasu jest przede wszystkim gwałtownie rosnący transport samochodowy. Niekorzystne oddziaływania w tym zakresie dotyczą głównie rejonu miejscowości oraz obszarów leżących wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu (droga krajowa DK1).

Osuwiska

Ukształtowanie powierzchni terenu na obszarze Goczałkowic-Zdroju cechują na ogół niewielkie różnice wysokości względnych oraz łagodne nachylenia. Poza dnami form dolinnych oraz obszarami deformacji związanych z górnictwem węgla, morfologia terenu nie narzuca ograniczeń w użytkowaniu terenów. Na przeważającej części obszaru gminy nie występują warunki zagrażające osuwaniem się mas ziemnych - w granicach Goczałkowic-Zdroju nie stwierdzono występowania osuwisk (Rejestr osuwisk na obszarze Powiatu Pszczyńskiego, Oddział Górnośląski Państwowego Instytutu Geologicznego w Sosnowcu, 2011 r.). Wyjątek stanowią jedynie niektóre fragmenty północnego brzegu Zbiornika Goczałkowickiego - według mapy obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych ziemi, zawartej w cyt. opracowaniu, w rejonie Wisły Wielkiej i Łąki występuje kilka obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych, częściowo znajdujących się one w granicach administracyjnych Goczałkowic-Zdroju.

14. INFORMACJE O STANIE CZYSTOŚCI POWIETRZA ORAZ NATĘŻENIU HAŁASU, OPRACOWANE ZGODNIE Z ODRĘBNYMI PRZEPISAMI

Jakość powietrza

O jakości powietrza na danym obszarze decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których stężenie jest wyższe od warunków normalnych. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu zależą od wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Istotny wpływ mają również zanieczyszczenia transgraniczne, napływające z sąsiednich obszarów oraz atmosferyczne przemiany fizyko-chemiczne. Procesy te mają wpływ zarówno na kształtowanie tzw. tła zanieczyszczeń, które jest wynikiem ustalania się stanu równowagi dynamicznej w dalszej odległości od źródła emisji oraz na zasięg występowania

podwyższonych stężeń w rejonie bezpośredniego oddziaływania źródeł emisji zanieczyszczeń. Wyróżnia się trzy główne źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

Emisja punktowa (przemysłowa) - emisja antropogeniczna o charakterze głównie punktowym. Na ogólną emisję przemysłową największy wpływ wywierają źródła „technologiczne” w zakładach produkcyjnych.

Do największych emitorów zanieczyszczeń do atmosfery, ze źródeł energetycznych i przemysłowych, na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój zalicza się:

Na stan atmosfery w gminie Goczałkowice-Zdrój ma również wpływ emisja zanieczyszczeń spoza granic gminy (tzw. emisja transgraniczna). W odległości około 45 km od gminy znajdują się 3 duże elektrownie węglowe:

- Elektrownia „Rybnik” (spala 5 mln Mg węgla/rok, wysokości kominów: 260 i 300 m),
- Elektrownia „Jaworzno III” (spala 4 mln Mg węgla/rok, 100m chłodnie kominowe),
- Elektrownia „Łaziska” (spala 2 mln Mg węgla/rok, wysokości kominów: 100, 160 i 200 m).

Gmina Goczałkowice-Zdrój jest otoczona prawie ze wszystkich kierunków przez źródła emisji zanieczyszczeń, oprócz kierunku – południowo-zachodniego. Duże zakłady przemysłowe zlokalizowane są w rejonie Czechowic-Dziedzic (rafineria), Oświęcimia, Łazisk Huta „Łaziska”, a kopalnie w rejonie Brzeszcz i Bierunia.

W odległości ok. 70 km zlokalizowana jest elektrownia węglowa „Detmarowice” w Czechach (komin o wysokości 260 m). Ponadto duże zakłady przemysłowe znajdują się na terenie Rybnickiego Okręgu Węglowego (ROW), w rejonie Ostrawy oraz bardziej odległe to m. in. Huta Katowice.

Emisja powierzchniowa jest to emisja pochodząca głównie z sektora bytowego. Emisja tego rodzaju stanowi najpoważniejszy problem w aspekcie zanieczyszczenia powietrza. Jej źródłami są m.in. lokalne kotłownie i paleniska domowe. Do powietrza emitowane są duże ilości dwutlenku siarki, tlenu azotu, sadzy, tlenu węgla i węglowodorów aromatycznych. Jednak największy problem stanowi emisja pyłu z sektora bytowego. Ma szczególnie duży wpływ na jakość powietrza w sezonie grzewczym, zwłaszcza wśród zwartej zabudowy, która utrudnia proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Wśród głównych zanieczyszczeń związanych z tego rodzaju emisją największy strumień masowy stanowi pył zawieszony PM 10, a także tlenek węgla, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu. Powodem takiej sytuacji, jest stosowanie w paleniskach domowych paliw złej jakości oraz obecność małych zakładów, które nie mają obowiązku posiadania decyzji o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Zanieczyszczenia z

tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (około 20%), siarki (1 – 2%) oraz azotu (1%). W większości domów spalany jest węgiel niskiej jakości, w dodatku w przestarzałych konstrukcyjnie piecach, bez właściwego nadzoru procesu spalania i bez urządzeń odpylających. Ponadto wprowadzanie zanieczyszczeń następuje zwykle z kominów o niewielkiej wysokości, co sprawia, że zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania.

W budynkach mieszkalnych, w których zainstalowane są kotły opalane paliwem stałym istnieje ponadto zagrożenie w postaci spalania odpadów domowych. Powoduje to emisję substancji toksycznych stwarzających znaczne zagrożenie dla zdrowia, a występujących głównie przy spalaniu tworzyw sztucznych w nieprzystosowanych do tego celu instalacjach. Największe zagrożenie powodują emitowane dioksyny, furany, benzo(a)piren będące substancjami rakotwórczymi. Problem ten nie występuje przy kotłach opalanych gazem i olejem, gdyż konstrukcja tych kotłów uniemożliwia spalanie odpadów stałych. Natomiast ze spalania węgla najwięcej zanieczyszczeń emitowanych jest w postaci dwutlenku węgla, tlenku węgla, tlenków siarki, NO_x, pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu. Najistotniejsze zagrożenie spowodowane niską emisją występuje w obszarach o zwartej zabudowie mieszkalnej, w tym na osiedlach domów jednorodzinnych. Duże skupiska budynków z kotłowni opalanych węglem, mogą powodować zagrożenie spowodowane niską emisją.

Na obszarze gminy Goczałkowice Zdrój brak jest scentralizowanych systemów zaopatrzenia miasta i gminy w energię cieplną. Na terenie miasta istnieją jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące w ciepło zespoły budynków, pojedyncze budynki mieszkalne, usługowe i przemysłowe.

Na terenie miasta istnieje kilka lokalnych kotłowni, usytuowanych głównie w budynkach użyteczności publicznej i zakładach przemysłowych. Zakłady przemysłowe zaopatrywane są w ciepło z kotłowni przemysłowych, pracujących głównie na cele technologiczne przemysłu. Zabudowa jednorodzinna na osiedlach zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowa jednorodzinna rozproszona, zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł, opalanych paliwami stałymi (węgiel kamienny, koks), olejem opałowym, gazem ziemnym, względnie energią elektryczną.

Na terenie Goczałkowic brak jest centralnego systemu ciepłowniczego. Większe kotłownie lokalne, z pomocą których ogrzewanych jest kilka budynków, tworzą lokalne systemy ciepłownicze.

Emisja liniowa (komunikacyjna) powstaje na drogach o dużym natężeniu ruchu kołowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, konstrukcji silnika i jego stanu technicznego, zastosowania

dopalaczy i filtrów, rodzaju paliwa, parametrów technicznych i stanu drogi. Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło zanieczyszczenia nie tylko powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód w skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu.

Ruch komunikacyjny na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój jest źródłem emisji głównie tlenku węgla (IV), tlenków azotu i węglowodorów lotnych pochodzących ze spalania paliw płynnych w silnikach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych oraz w kolejnictwie. Ze względu na charakter tego źródła koncentracja zanieczyszczeń występuje głównie w obrębie dróg z dużą nierównomiernością w okresach dobowych. Gwałtowny wzrost liczby pojazdów powoduje przeciążenie dróg lokalnych głównie w godzinach szczytu na ulicach: Zimowej, Szkolnej, Uzdrowskiej, i Głównej.

Jednym z głównych parametrów wpływających na wielkość emisji komunikacyjnych jest stan techniczny dróg oraz konstrukcja i stan techniczny silników pojazdów, a także rodzaj paliwa i płynności ruchu komunikacyjnego.

Aby ograniczyć emisję komunikacji drogowej należy rozwijać system ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej:

- budowę odcinków dróg rowerowych pozwalających na połączenie w jeden ciąg dróg już istniejących;
- budowę parkingów rowerowych, szczególnie zlokalizowanych w pobliżu kluczowych celów podróży np. atrakcji turystycznych;
- prawidłową organizację ruchu na styku ruchu rowerowego - ruchu samochodowego, pozwalającą na bezpieczne korzystanie z roweru;
- promocję korzystania z transportu rowerowego.

Rozwiązaniem pozwalającym ograniczyć ruch aut samochodowych byłoby zorganizowanie komunikacji autobusowej zarówno dla kuracjuszy, jak i pozostałych mieszkańców.

Roczna ocena jakości powietrza

Roczną ocenę jakości powietrza w strefie śląskiej wykonano według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia dla:

- dwutlenku siarki – SO_2 ,
- dwutlenku azotu – NO_2 ,
- tlenku węgla – CO ,
- benzenu – C_6H_6 ,

- pyłu o PM10,
- pyłu zawieszonego PM2,5,
- ołowiu w pyle – Pb (PM10),
- arsenu w pyle – As (PM10),
- kadmu w pyle – Cd (PM10),
- niklu w pyle – Ni (PM10),
- benzo(a)pirenu w pyle – B(a)P(PM10),
- ozonu – O₃.

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla:

- dwutlenku siarki – SO₂,
- tlenków azotu – NO_x,
- ozonu – O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości:

- poziomu dopuszczalnego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.
- poziomu docelowego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.
- poziomu celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Oprócz w/w poziomów określony jest również *poziom krytyczny*, po przekroczeniu którego mogą wystąpić bezpośrednie niepożądane skutki w odniesieniu do niektórych receptorów, takich jak drzewa, inne rośliny lub ekosystemy naturalne, jednak nie w odniesieniu do człowieka oraz *margines tolerancji*, który oznacza procentowo określoną część poziomu dopuszczalnego, o którą poziom ten może zostać przekroczony.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,

- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko dla PM_{2,5}),
 - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
 - **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.
3. Dla substancji, dla których określone są poziomy docelowe:
- **klasa A** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
 - **klasa C2** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom docelowy.

Klasy stref dla zanieczyszczeń oraz wymagane działania w zależności od ich poziomów stężeń przedstawia tabela poniżej.

Tabela 25. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
Poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenek węgla benzen pył PM10 ołów (PM10)	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego lub poziomu krytycznego		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
Poziom dopuszczalny i margines tolerancji			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	pył zawieszony PM2,5	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego, lecz nie przekracza poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji		B	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, - określenie przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu, podjęcie działań w celu zmniejszenia emisji substancji
powyżej poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego oraz poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (określonego dla pyłu PM2,5)
Poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ozon AOT40 arsen (PM10)	A	- działania niewymagane

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
	nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo(a)piren (PM10)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja Programu Ochrony Powietrza POP, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
powyżej poziomu docelowego	PM2,5	C2	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego
Poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ozon AOT40	D1	- działania niewymagane
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi monitoring jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, z podziałem na strefy. Wydzielono 5 stref: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa oraz strefa śląska. Obszar gminy Goczałkowice-Zdrój należy do strefy śląskiej oceny jakości powietrza, której wyniki według kryteriów dot. ochrony zdrowia w roku 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Ocena jakości powietrza w strefie śląskiej według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia w 2017 roku

Rok	As(PM10)	B(a)P	C ₆ H ₆	CO	Cd	NO ₂	Ni	O ₃	PM10	PM _{2,5}	Pb	SO ₂
2017	A	C	A	A	A	A	A	C,D2	C	C,C1	A	C

Źródło: Szesnasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2017 rok

W rocznej ocenie jakości powietrza dla strefy śląskiej w roku 2017, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, nie został przekroczony dopuszczalny poziom: arsenu, benzenu, tlenku węgla, kadmu, dwutlenku azotu, niklu oraz ołowiu w pyłe.

W 2017 r. dla strefy śląskiej stwierdzono przekroczenie poziomów dla benzo(a)pirenu w pyłe, ozonu w przypadku celu długoterminowego, pyłu zawieszonego PM10, PM2 oraz dwutlenku siarki. Źródłem wysokich stężeń benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM 2,5 jest proces spalania paliw w celach grzewczych. Stężenia te w okresie zimowym są znacznie wyższe niż w sezonie

letnim. Natomiast do czynników powodujących powstawanie ozonu zalicza się tlenki azotu oraz węglowodory. Ozon jest zanieczyszczeniem pochodzenia fotochemicznego, a jego stężenie zależy bezpośrednio od stopnia nasłonecznienia, wilgotności względnej, temperatury oraz prędkości wiatru. Przyczyny przekroczeń poziomów celów długoterminowych dla ozonu to: komunikacja, warunki pogodowe, naturalne źródła emisji. Przekroczenia jakości powietrza w strefie śląskiej są głównie powodowane przez spalanie węgla w kotłach domowych i piecach węglowych. Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest także wykorzystywanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, w kolejnictwie gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń.

Gmina Goczałkowice-Zdrój podejmuje działania naprawcze w zakresie poprawy jakości powietrza. W czerwcu 2016 r. uchwalono Plan gospodarki niskoemisyjnej w gminie Goczałkowice-Zdrój (Uchwała nr XVI/141/2016 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 07.06.2016 r.). W czerwcu 2018 r. przyjęto Program ograniczania niskiej emisji dla gminy Goczałkowice-Zdrój na lata 2018-2023 (Uchwała nr XXXVI/267/2018 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 26.06.2018 r.). W lipcu 2018 r. przyjęto zasady udzielania dotacji celowej na wymianę źródeł ciepła oraz poprawy efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, realizowanych w ramach „Programu ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Goczałkowice-Zdrój (uchwała nr XXXVII/273/2018 Rady Gminy Goczałkowice-Zdrój z dnia 17.07.2018r.).

W sierpniu 2018 r. przeprowadzono nabór podmiotów zainteresowanych przystąpieniem do Programu – etap 1 na lata 2018-2019 i pozyskaniem dotacji celowej z budżetu gminy na przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie niskiej emisji, związane z podnoszeniem efektywności energetycznej poprzez:

- 1) wymianę niskowydajnych i nieekologicznych źródeł ciepła na źródła ekologiczne w tym:
 - kotły węglowe (ekogroszek) minimum klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012,
 - kotły na biomasę minimum klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012,
 - kotły gazowe.
- 2) termomodernizację budynków (tylko przy ogrzewaniu wyłącznie gazowym budynku), w tym:
 - docieplenia ścian,
 - docieplenia stropów, dachów,
 - wymianę okien w części mieszkalnej.

Gmina Strumień, w której leży Sołectwo Zabłocie Solanka udziela osobom fizycznym dofinansowania na wymianę przestarzałych nieekologicznych źródeł ciepła. Uchwałą Nr XLIV.366.2018 Rady Miejskiej w Strumieniu z dnia 28 lutego 2018 roku przyjęty został „Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Gminy Strumień”. Dotacje celowe obejmują ekologiczne i

wysokosprawne źródła ciepła takie jak: kocioł podajnikowy z palnikiem retortowym, kocioł olejowy, kocioł elektryczny, kocioł gazowy, kocioł opalany biomasą.

Do 2017 roku z wymiany piecy oraz montażu kolektorów słonecznych skorzystały 183 gospodarstwa.

Hałas

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz.

Źródła hałasu mogą być klasyfikowane na różne sposoby w zależności od rozpatrywanych cech lub właściwości źródeł. Fizyczne przyczyny generowania dźwięku (Engel Z., Pleban D., Hałas maszyn i urządzeń – źródła, ocena, CIOP, 2001) są następujące:

- źródła mechaniczne (np. drgania, uderzenia, tarcie),
- źródła elektryczne (np. magnetyczne, magnetostrykcyjne),
- źródła technologiczne (np. proces przecinania, proces pękania),
- źródła aero- i hydrodynamiczne, w tym przepływy (np. turbulencja, wypływ gazu z dyszy) i kawitacja,
- inne źródła (np. proces spalania, zjawiska termiczne, wybuchy).

Z kolei ze względu na pochodzenie źródeł (Engel Z., Pleban D., Hałas maszyn i urządzeń – źródła, ocena, CIOP, 2001) dzieli się na:

- środki komunikacji i transportu, m.in. samoloty, pojazdy drogowe, pojazdy specjalne, pojazdy szynowe, wodne, rolnicze, trolejbusy, pojazdy rekreacyjne,
- źródła przemysłowe wewnętrzne (np. silniki, generatory, obrabiarki, prasy, dmuchawy, sprężarki, transformatory, przekładnie piły, narzędzia pneumatyczne) i zewnętrzne (np. sprężarkownie, kuźnie, kominy, chłodnie kominowe, taśmociągi zewnętrzne, hamownie silników, suwnice),
- maszyny budowlane, drogowe, komunalne, rolnicze (np. dźwigi, buldożery, koparki, walce, sprężarki, młoty i kafary, betoniarki, wiertnice, ubijaki, ładowarki, maszyny drzewne i leśne),
- maszyny, urządzenia i instalacje w budynkach (np. transformatory, dźwigi, hydrofornie, instalacje wodno-kanalizacyjne, układy wentylacji i klimatyzacji, sprzęt biurowy i komputerowy, urządzenia sygnalizujące),
- obiekty komunalne, środowiskowe i wojskowe (np. rozdzielnie gazu, zajezdnie autobusowe, dworce, lotniska, poligony, strzelnice),
- źródła naturalne (np. wiatr, fale).

Przynależność źródła hałasu do określonej grupy maszyn lub urządzeń (Koradecka D. (red.), Bezpieczeństwo i higiena pracy, CIOP-PIB, 2008):

- maszyny stanowiące źródło energii (np. silniki spalinowe, sprężarki, transformatory),
- narzędzia i silniki pneumatyczne (np. szlifierki, młotki, nitownice, zdzieraki, ubijaki),
- maszyny do obróbki plastycznej (np. prasy, młoty, walcarki),
- maszyny do rozdrabniania, kruszenia, przesiewania, przecinania, oczyszczania (sita wibracyjne, kraty wstrząsowe, młyny kulowe, piaskarki),
- obrabiarki skrawające do metali (tokarki, szlifierki, frezarki, wiertarki),
- obrabiarki skrawające do drewna (piły łańcuchowe, strugarki, frezarki, szlifierki, pilarki tarczowe i taśmowe),
- maszyny włókiennicze (krosna, przędzarki, skręcarki, przewijarki, zgrzeblarki, dziewiarki osnowowe),
- urządzenia przepływowe (wentylatory, zawory, reduktory, strumienice, palniki),
- urządzenia transportu wewnątrzzakładowego (przenośniki, podajniki, suwnice).

Długotrwałe narażenie na hałas może spowodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska dotyczące klimatu akustycznego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Charakteryzuje ono wymagane standardy poziomów hałasu dla poszczególnych rodzajów emitorów (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów działalności będących źródłami hałasu) z rozróżnieniem na sposób zagospodarowania i funkcje terenu. Do oceny warunków korzystania ze środowiska używane jest pojęcie poziomu równoważnego. Poziom równoważny określamy dla 16 godzin pory dnia (LAeqD) i dla 8 godzin pory nocy (LAeqN). Parametrem stosowanym w polityce długofalowej, w programach ochrony środowiska przed hałasem jest wskaźnik LDWN – długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażany w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6.00 do 18.00), pory wieczoru (od godz. 18.00 do 22.00) oraz pory nocy (od godz. 22.00 do 6.00).

Do terenów podlegających ochronie zalicza się obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Hałas występujący w miastach ma charakter skumulowany z racji występowania hałasu komunikacyjnego i przemysłowego. Hałas komunikacyjny

jest jednym z najpopularniejszych źródeł hałasu, który występuje zwykle wzdłuż ciągów ulic. Na ekspozycję często narażone są budynki między innymi obiekty mieszkalne, kulturalne, parki, tereny wypoczynkowe poza miastem oraz inne obiekty związane z przebywaniem ludzi. Dla terenów, na których stwierdzono przekroczenie poziomów dopuszczalnych opracowuje się programy ochrony środowiska przed hałasem mające na celu dostosowanie poziomów hałasu do obowiązujących norm. Hałas przemysłowy ma zwykle charakter lokalny, a zasięg jego oddziaływania jest ograniczony do najbliższego otoczenia zakładu.

Hałas przemysłowy - Na terenie gminy funkcjonują firmy, warsztaty oraz podmioty gospodarcze oferujące usługi o charakterze komercyjnym w tym jednostki handlu detalicznego, osoby fizyczne. Działalność tych podmiotów gospodarczych kształtuje klimat akustyczny terenów bezpośrednio z nimi sąsiadujących.

Hałas komunikacyjny - w stanie istniejącym na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój występują następujące typy dróg:

- droga krajowa DK1 relacji Gdańsk-Warszawa-Bielsko-Biała-Cieszyn,
- drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Jako podstawowe traktuje się powiązania w kierunku północnym do Katowic i południowym do Bielska-Białej – droga krajowa DK 1. Duże natężenie ruchu lokalnego, przy nakładaniu się ruchu tranzytowego na kierunku Bielsko-Biała - Katowice stwarza uciążliwości akustyczne na terenach wzdłuż głównych ciągów drogowych. Komunikacja samochodowa indywidualna stanowi powszechny system transportowy na terenie gminy. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Dodatkowo przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Katowice - Bielsko-Biała. Przez miejscowość Zabłocie Solanka przebiega droga powiatowa oraz drogi gminne oraz drogi dojazdowe, ciągi piesze i rowerowe mogące.

CZEŚĆ II. GRAFICZNA

Część graficzną operatu uzdrowiskowego dla Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o. stanowią mapy stref ochrony uzdrowiskowej „A”, „B” i „C” oraz terenu górniczego.

Stanowią załącznik do operatu uzdrowiskowego.

15. ZAŁĄCZNIKI

1. Mapy stref ochrony uzdrowiskowej dla Uzdrowiska Goczałkowice-Zdrój Spółka z o.o.:
 - a) Mapa w skali 1:5 000 Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej
 - b) Mapa w skali 1:10 000 Strefa „A” i „B” ochrony uzdrowiskowej
 - c) Mapa w skali 1:25 000 Strefa „A”, „B” i „C” ochrony uzdrowiskowej
 - d) Mapa w skali 1:25 000 Strefa „A”, „B” i „C” ochrony uzdrowiskowej. Tereny górnicze i obszary górnicze